

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 5 czerwca 2008r.

Nr 111

TREŚĆ:

Poz.:

U C H W A Ł Y:

- 1581** — Nr XXII/46/2008 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 24 kwietnia 2008r. w sprawie przyjęcia zasad dofinansowania przez Gminę Skarżysko-Kamienna usługi demontażu, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych i ścian budynków stanowiących własność osób fizycznych realizowanej ze środków budżetu gminy..... 4949
- 1582** — Nr XIX/69/08 Rady Gminy w Dwikozach z dnia 18 marca 2008r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2008r..... 4951
- 1583** — Nr XIX/74/08 Rady Gminy w Dwikozach z dnia 18 marca 2008r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XVIII/68/07 Rady Gminy w Dwikozach z dnia 30 stycznia 2008 roku w sprawie wyrażenie zgody na przystąpienie przez Gminę Dwikozy do wspólnego przedsięwzięcia jednostek samorządu terytorialnego powiatu sandomierskiego polegającego na przygotowaniu do realizacji projektu informatycznego oraz jego wdrożeniu..... 4956
- 1584** — Nr XIX/75/08 Rady Gminy w Dwikozach z dnia 18 marca 2008r. w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013 Gminy Dwikozy..... 4957
- 1585** — Nr XV/92/2008 Rady Gminy Michałów z dnia 18 marca 2008r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008 rok..... 5008
- 1586** — Nr XV/93/2008 Rady Gminy Michałów z dnia 18 marca 2008r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2008 rok..... 5014
- 1587** — Nr XV/94/2008 Rady Gminy Michałów z dnia 18 marca 2008r. w sprawie zasad podziału funduszu na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz ustalenia „Regulaminu przyznawania środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli placówek oświatowych podległych Gminie Michałów”..... 5017
- 1588** — Nr XV/95/2008 Rady Gminy w Michałowie z dnia 18 marca 2008r. w sprawie określenia rodzaju świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz warunków i sposobu ich przyznawania..... 5024
- 1589** — Nr XV/98/2008 Rady Gminy w Michałowie z dnia 18 marca 2008r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Michałów na 2008 rok..... 5029

1581

UCHWAŁA Nr XXII/46/2008 RADY MIASTA SKARŻYSKA-KAMIENNEJ

z dnia 24 kwietnia 2008r.

w sprawie przyjęcia zasad dofinansowania przez Gminę Skarżysko-Kamienna usługi demontażu, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych i ścian budynków stanowiących własność osób fizycznych realizowanej ze środków budżetu gminy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym

(Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), w związku z art. 406 i 408 ustawy z dnia 27 kwiet-

nia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150) oraz uchwałą Nr XXXVI/35/2006 Rady Miasta Skarżysko-Kamienna z dnia 27 kwietnia 2006r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Skarżysko-Kamienna na lata 2006-2010”, Rada Miasta Skarżyska-Kamiennej uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się zasady dofinansowania przez Gminę Skarżysko-Kamienna usługi polegającej na demontażu, transporcie i utylizacji wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych i ścian budynków stanowiących własność osób fizycznych,

wych i ścian budynków stanowiących własność osób fizycznych, realizowanej ze środków budżetu gminy, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Skarżyska-Kamiennej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Miasta: J. Maćkowiak

Załącznik do uchwały Nr XXII/46/2008
Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej
z dnia 24 kwietnia 2008r.

Zasady

dofinansowania przez Gminę Skarżysko-Kamienna usługi polegającej na demontażu, transporcie i utylizacji wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych i ścian budynków stanowiących własność osób fizycznych

§ 1.1. Usługa polegająca na demontażu, transporcie i utylizacji wyrobów zawierających azbest z pokryć dachowych i ścian obiektów budowlanych stanowiących własność osób fizycznych dofinansowana będzie przez Gminę Skarżysko-Kamienna ze środków z budżetu gminy w wysokości określonej corocznie zarządzeniem Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej.

2. Dofinansowanie nie dotyczy obiektów budowlanych przeznaczonych na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

§ 2.1. Warunkiem skorzystania z dofinansowania usługi jest:

- lokalizacja obiektu budowlanego w granicach administracyjnych Gminy Skarżysko-Kamienna,
- złożenie wniosku,
- dokonanie zgłoszenia budowy niewymagającego pozwolenia na budowę lub uzyskanie pozwolenia na budowę w przypadku zmiany konstrukcji dachu, wydanych przez Starostę Powiatu Skarżyskiego,
- niezaleganie ze zobowiązaniami o charakterze podatkowym, stanowiącymi w myśl przepisów ustaw dochody gminy.

2. W przypadku współwłasności skorzystanie z usługi jest możliwe, o ile wnioskodawca przedłoży pisemną zgodę wszystkich współwłaścicieli.

§ 3.1. W ramach usługi Gmina nie dofinansuje kosztów transportu i utylizacji, jeżeli demontaż wyrobów zawierających azbest wyko-

nany został przez Wnioskodawcę we własnym zakresie lub przez niego wybraną firmę.

2. Usługa nie obejmuje zadań rozpoczętych lub zrealizowanych (zakończonych) przed dniem złożenia wniosku.

§ 4.1. Dofinansowanie usługi polega na zleceniu przez Gminę wykonania całości prac związanych z demontażem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest podmiotowi, którego wyłoni w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych.

2. Roboty wykonane będą w terminie ustalonym pomiędzy Wnioskodawcą, a wykonawcą robót.

3. Zapłata za wykonaną usługę nastąpi po komisyjnym odbiorze prac, na podstawie faktury wystawionej na Urząd Miasta i załączeniu kopii faktury wystawionej na Wnioskodawcę.

§ 5.1. Przyznanie dofinansowania odbywa się na podstawie złożonego w Urzędzie Miasta w Skarżysku-Kamiennej wniosku o dofinansowanie usługi związanej z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, do którego dołącza się:

- kserokopię dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do obiektu budowlanego,
- potwierdzenie uiszczenia podatku od nieruchomości za ostatni rok,
- potwierdzenie zgłoszenia budowy niewymagającego pozwolenia na budowę lub kserokopię pozwolenia na budowę w przypadku zmiany konstrukcji dachu, wydanych przez Starostę Powiatu Skarżyskiego,

- pisemną zgodę składającego wniosek na kontrolę prac objętych wnioskiem
- obmiar robót wykonany przez wnioskodawcę określający miejsce usytuowania oraz powierzchnię dachu w m²,
- pisemną zgodę wszystkich współwłaścicieli obiektu budowlanego na wykonanie prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest i na przeprowadzenie kontroli prac objętych wnioskiem,
- upoważnienie dla wnioskodawcy do występowania w imieniu wszystkich współwłaścicieli.

2. Kompletne wnioski o dofinansowanie będą rozpatrywane i realizowane według kolejności ich wpływu do Wydziału Planowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej, aż do wyczerpania rocznego limitu środków finansowych przeznaczonych na ten cel w budżecie Miasta Skarżyska-Kamiennej.

3. Wnioski o przyznanie dofinansowania sprawdzane będą pod względem formalnym i opiniowane przez Naczelnika Wydziału Planowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Skarżyska-Kamiennej, a następnie przedkładane Prezydentowi Miasta Skarżyska-Kamiennej do akceptacji.

4. Osoba, która złożyła wniosek, a której nie można przyznać dofinansowania z przyczyny wyczerpania środków finansowych przeznaczonych na usługi związane z demontażem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest na dany rok budżetowy, będzie miała możliwość ubiegania się o przyznanie dofinansowania w następnym roku budżetowym w pierwszej kolejności, o ile takie zadanie będzie zatwierdzone przez Radę Miasta w planie przychodów i wydatków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na następny rok.

1582

UCHWAŁA Nr XIX/69/08 RADY GMINY W DWIKOZACH

z dnia 18 marca 2008r.

w sprawie zmian w budżecie gminy na 2008r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 165 i art. 184 ustawy z dnia 30 czerwca 2005r roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U z 2005r Nr 249 poz. 2104 z późn. zm) Rada Gminy w Dwikozach uchwala co następuje:

§1. Zwiększa się plan dochodów budżetu gminy o kwotę - 1.311.358 zł
Dział 600 Transport i łączność - 1.138.715 zł
Rozdział 60016 Drogi publiczne gminne - 1.138.715 zł
§ 6339 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin - 1.138.715 zł

Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - 23.362 zł
Rozdział 75412 Ochotnicze straże pożarne - 23.362 zł
§ 6290 Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin /związków gmin/, powiatów /związków powiatów/, samorządów województw, pozyskane z innych źródeł - 4.753 zł
§ 6630 Dotacje celowe otrzymane z samorządu województwa na inwestycje i zakupy inwesty-

cyjne realizowane na podstawie porozumień/ umów /między jednostkami samorządu terytorialnego - 18.609 zł

Dział 758 Różne rozliczenia - 105.830 zł
Rozdział 75801 Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego - 105.830 zł
§ 2920 Subwencje ogólne z budżetu państwa - 105.830 zł

Dział 852 Pomoc społeczna - 43.451 zł
Rozdział 85219 Ośrodki pomocy społecznej - 6.000 zł
§ 2030 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin /związków gmin/ - 6.000 zł
Rozdział 85295 Pozostała działalność - 37.451 zł
§ 2440 Dotacje otrzymane z funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych - 37.451 zł

§ 2. Zmniejsza się plan dochodów budżetu gminy o kwotę - 173 zł
Dział 751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa - 173 zł

Rozdział 75101 Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa - 173 zł
§ 2010 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie /związkom gmin/ ustawami - 173 zł

§ 3. Zwiększa się plan wydatków budżetu gminy o kwotę - 2.389.497 zł

Dział 600 Transport i łączność - 1.935.643 zł
Rozdział 60016 Drogi publiczne gminne - 1.935.452 zł
§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe - 3.700 zł
§ 6059 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - 1.931.752 zł
Rozdział 60078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych - 191 zł
§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe - 191 zł

Dział 750 Administracja publiczna - 10.000 zł
Rozdział 75023 Urzędy gmin/ miast i miast na prawach powiatu/ - 10.000 zł
§ 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych - 10.000 zł

Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - 32.462 zł
Rozdział 75412 Ochotnicze straże pożarne - 32.462 zł
§ 3020 Wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń - 9.100 zł
§ 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - 23.362 zł

Dział 801 Oświata i wychowanie - 341.135 zł
Rozdział 80101 Szkoły podstawowe - 76.741 zł
§ 3020 Wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń - 3.000 zł
§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników - 25.500 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne - 3.953 zł
§ 4120 Składki na Fundusz Pracy - 625 zł
§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe- 22.800 zł
§ 4210 Zakup materiałów - 5.000 zł
§ 4260 Zakup energii - 12.000 zł
§ 4300 Zakup usług pozostałych - 3.000 zł
§ 4440 Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - 863 zł
Rozdział 80110 Gimnazja - 51.889 zł
§ 3020 Wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń - 20.000 zł
§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników - 10.000 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne - 1.526 zł
§ 4120 Składki na Fundusz Pracy - 245 zł
§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia - 2.000 zł
§ 4260 Zakup energii - 16.500 zł
§ 4440 Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - 1.618 zł

Rozdział 80148 Stołówki szkolne - 122.519 zł
§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników - 89.950 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne - 12.332 zł
§ 4120 Składki na Fundusz Pracy - 2.204 zł
§ 4260 Zakup energii - 13.500 zł
§ 4440 Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - 4.533 zł
Rozdział 80104 Przedszkola - 89.986 zł
§ 2820 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom - 89.986 zł

Dział 851 Ochrona zdrowia - 6.840 zł
Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi - 6.840 zł
§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe - 5.640 zł
§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia - 1.200 zł

Dział 852 Pomoc społeczna - 63.417 zł
Rozdział 85212 Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - 3.812 zł
§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników - 1.675 zł
§ 4120 Składki na Fundusz Pracy - 61 zł
§ 4440 Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - 1.111 zł
§ 4700 Szkolenia pracowników nie będących członkami korpusu służby cywilnej - 600 zł
§ 4750 Zakup akcesoriów komputerowych, w tym programów i licencji - 365 zł
Rozdział 85219 Ośrodki pomocy społecznej - 20.332 zł
§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników - 15.336 zł
§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne - 482 zł
§ 4120 Składki na Fundusz Pracy - 184 zł
§ 4440 Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - 2.830 zł
§ 4700 Szkolenia pracowników nie będących członkami korpusu służby cywilnej - 1.500 zł
Rozdział 85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze - 1.822 zł
§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników - 1.598 zł
§ 4120 Składki na Fundusz Pracy - 21 zł
§ 4440 Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - 203 zł
Rozdział 85295 Pozostała działalność - 37.451 zł
§ 3110 Świadczenia społeczne - 37.451 zł

§ 4. Zmniejsza się plan wydatków budżetu gminy o kwotę - 246.289 zł
Dział 600 Transport i łączność - 3.891 zł
Rozdział 60016 Drogi publiczne gminne - 3.891 zł
§ 4270 Zakup usług remontowych - 3.891 zł

Dział 750 Administracja publiczna - 10.000 zł
Rozdział 75023 Urzędy gmin /miast i miast na
prawach powiatu/- 10.000 zł
§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia - 10.000 zł

Dział 751 Urzędy naczelnych organów władzy
państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz są-
downictwa - 173 zł
Rozdział 75101 Urzędy naczelnych organów władzy
państwowej, kontroli i ochrony prawa - 173 zł
§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe - 120 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne - 50 zł
§ 4120 Składki na Fundusz Pracy - 3 zł

Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona
przeciwpożarowa - 9.100 zł
Rozdział 75412 Ochotnicze straże pożarne - 9.100 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne -
6.000 zł
§ 4170 Wynagrodzenia bezosobowe - 3.100 zł

Dział 757 Obsługa długu publicznego - 75.000 zł
Rozdział 75704 Rozliczenia z tytułu poręczeń,
gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa lub
jednostkę samorządu terytorialnego - 75.000 zł
§ 8020 Wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń -
75.000 zł

Dział 801 Oświata i wychowanie - 122.519 zł
Rozdział 80104 Przedszkola - 122.519 zł
§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników -
89.950 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne -
12.332 zł
§ 4120 Składki na Fundusz Pracy - 2.204 zł
§ 4260 Zakup energii - 13.500 zł
§ 4440 odpisy na zakładowy fundusz świadczeń
socjalnych - 4.533 zł

Dział 851 Ochrona zdrowia - 5.640 zł
Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi-
5.640 zł
§ 3030 Różne wydatki na rzecz osób fizycznych -
5.640 zł

Dział 852 Pomoc społeczna - 19.966 zł
Rozdział 85212 Świadczenia rodzinne, zaliczka
alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia eme-
rytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego -
3.812 zł
§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne - 1.029 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenie społeczne - 707 zł
§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia - 1.000 zł
§ 4300 Zakup usług pozostałych - 576 zł
§ 4410 Podróże służbowe krajowe - 500 zł
Rozdział 85219 Ośrodki pomocy społecznej - 14.332 zł
§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne - 3.465 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne - 6.159 zł

§ 4120 Składki na fundusz pracy - 378 zł
§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia - 1.000 zł
§ 4300 Zakup usług pozostałych - 2.330 zł
§ 4410 Podróże służbowe krajowe - 1.000 zł
Rozdział 85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne
usługi opiekuńcze - 1.822 zł
§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne - 691 zł
§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne - 928 zł
§ 4410 Podróże służbowe krajowe - 203 zł

§ 5. Ustala się deficyt budżetu gminy w
wysokości 1.844.280 zł, który zostanie pokryty
przychodami pochodzącymi z:

1. Zaciągniętych kredytów w kwocie 1.563.658 zł
2. Przychodów z wolnych środków w kwocie
280.622 zł

§ 6. Ustala się limit zobowiązań z tytułu
emisji papierów wartościowych oraz kredytów
i pożyczek zaciąganych na sfinansowanie pla-
nowanego deficytu budżetu w kwocie 1.563.658 zł

§ 7. Dokonuje się zmian limitów wydatków
na wieloletnie programy inwestycyjne w latach
2008-2010.

Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XVIII/63/08 Rady
Gminy w Dwikozach z dnia 30 stycznia 2008r
otrzymuje brzmienie jak załącznik Nr 3 do niniej-
szej uchwały.

§ 8. Dokonuje się zmian zadań inwestycyj-
nych rocznych w 2008r.

Załącznik Nr 3a do Uchwały Nr XVIII/63/08 Rady
Gminy w Dwikozach z dnia 30 stycznia 2008r
otrzymuje brzmienie jak załącznik Nr 3a do ni-
niejszej uchwały.

§ 9. Dokonuje się zmian w wydatkach
na programy i projekty realizowane ze środ-
ków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej
oraz innych zagranicznych, nie podlegających
zwrotowi na 2008r. Załącznik Nr 4 do Uchwały
Nr XVIII/63/08 Rady Gminy w Dwikozach z dnia
30 stycznia 2008r otrzymuje brzmienie jak za-
łącznik Nr 4 do niniejszej uchwały.

§ 10. Dokonuje się zmian wydatków ma-
jątkowych na programy i projekty realizowane
ze środków pochodzących z budżetu Unii Euro-
pejskiej oraz innych zagranicznych, nie podlega-
jących zwrotowi na 2008r. Załącznik Nr 4a do
Uchwały Nr XVIII/63/08 Rady Gminy w Dwiko-
zach z dnia 30 stycznia 2008r otrzymuje brzmie-
nie jak załącznik Nr 4a do niniejszej uchwały.

§ 11. Dokonuje się zmian w przychodach
i rozchodach budżetu w 2008r

Załącznik Nr 5 do Uchwały Nr XVIII/63/08 Rady
Gminy w Dwikozach z dnia 30 stycznia 2008r

otrzymuje brzmienie jak załącznik Nr 5 do niniejszej uchwały.

§ 12. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 13. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 14. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy: **J. Skobel**

Załączniki do uchwały Nr XIX/69/08
Rady Gminy w Dwikozach
z dnia 18 marca 2008r.

Załącznik Nr 3

Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2008-2010

w złotych

Lp.	Dział	Rozdz.	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji (w latach)	Łączne nakłady finansowe	wydatki poniesione do 31.12.2007r.	Planowane wydatki						wydatki do poniesienia po 2010 roku	Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program	
						rok budżetowy 2008 (8+9+10+11)	dochody własne jst	kredyty i pożyczki	dotacje i środki pochodzące z innych źr.*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.	2009r.			2010r.
1.	900	90001	Budowa gminnej oczyszczalni ścieków (I etap) oraz budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Dwikozy w latach 2008-2010	10 720 395	364 162	3 106 870	517 812		A. B. C. 2 589 058 D.		1 035 623 C: 2 589 058	1 035 623 C: 2 589 058		Urząd Gminy
2.	801	80101	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Dwikozach w latach 2007-2008	3 720 000	1 849 000	1 871 000	971 000		A. B. C. D.	900 000				Urząd Gminy
3.	600	60016	„Centrum Gminy” - Kompleksowa przebudowa ul. Spółdzielczej w Dwikozach wraz z budową parkingów, ciągów piesznych i oświetlenia.	2 047 241		123 880	55 746		A. B. C. 68 134 D.		865 512 C: 1 057 849			Urząd Gminy
4.														
Ogółem				16 487 636	2 213 162	5 101 750	1 544 558			3 557 192	5 548 042	3 624 682		x

* Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

- A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFiS, ...)
- B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych
- C. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego
- D. Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy

Załącznik Nr 3a

Zadania inwestycyjne roczne w 2008r.

Lp.	Dział	Rozdz.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Łączne nakłady finansowe	Planowane wydatki					Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program	
					rok budżetowy 2008 (7+8+9+10)	dochody własne jst	kredyty i pożyczki	dotacje i środki pochodzące z innych źr.*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.		
1.	400	40002	Budowa zbiornika wody w Winiarach	410 000	410 000	410 000			A. B. C. D.		Urząd Gminy Dwikozy
2.	921	92109	Odnowienie potencjału gminnej infrastruktury kulturalnej - remont, przebudowa oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Starym Garbowie	516 822	516 822	199 103		317 719	A. B. C. D.		Urząd Gminy Dwikozy
3.	600	60016	Budowa i modernizacja dróg gminnych	1 200 000	1 200 000	187 743	1 012 257		A. B. C. D.		Urząd Gminy Dwikozy
4.	600	60016	Poprawa bezpieczeństwa i warunków życia mieszkańców Gminy Dwikozy poprzez kompleksowy remont i rozbudowę dróg gminnych w ciągu komunikacyjnym Romanówka-Gałkowiec-Nowe Kichary-Dwikozy	1 807 872	1 807 872	185 890	551 401		A. B. C. D. 1 070 581		Urząd Gminy Dwikozy
5.	750	75023	Zakup kserokopiarki	10 000	10 000	10 000			A. B. C. D.		Urząd Gminy Dwikozy
6.	754	75412	Modernizacja instalacji grzewczej w budynku remizy strażackiej-swietlicy wiejskiej w Winiarach	23 362	23 362			18.609 F. 4.753 wkład własny OSP	E. F.		Urząd Gminy Dwikozy
Ogółem				3 968 056	3 968 056	992 736	1 563 658	1 411 662			x

* Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

- A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFiS, ...)
- B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych
- C. Inne źródła: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich: Odnowa Wsi
- D. Inne źródła: Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego
- E. Urząd Marszałkowski w Kielcach
- F. Inne źródła

Załącznik Nr 4

Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych zagranicznych, niepodlegających zwrotowi na 2008 rok

w złotych

Lp.	Źródła finansowania	Wydatki w roku budżetowym 2008	Planowane wydatki budżetowe na realizację zadań programu w latach 2009-2010		
			2009	2010	Razem 2009-2010
I	Ogółem wydatki bieżące: - środki budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych				
II	Ogółem wydatki majątkowe: - środki budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	5.555.444 1.509.952 4.045.492	5.548.042 1.901.135 3.646.907	3.624.682 1.035.623 2.589.059	7.249.363 2.071.246 5.178.117
II	Ogółem wydatki: - środki budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	5.555.444 1.509.952 4.045.492	5.548.042 1.901.135 3.646.907	3.624.682 1.035.623 2.589.059	7.249.363 2.071.246 5.178.117

Załącznik Nr 4a

Wydatki majątkowe na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych zagranicznych, niepodlegających zwrotowi na 2008 rok

Lp.	Projekt	Okres Realizacji Zadania	Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program	Dział	Rozdział	Przewidywane nakłady i źródła finansowania		Wydatki poniesione do 31.12.2007	Wydatki w roku budżetowym 2008	Planowane wydatki budżetowe na realizację zadań programu w latach 2009-2011		
						Źródło	kwota			2009	2010	2011
1.	Program: PROW 2007-2013 Priorytet: Oś 3 Działanie: 3.4 „Odnowa wsi” Projekt: Odnowienie potencjału gminnej infrastruktury kulturalnej - remont oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Starym Garbowie	2008	UG Dwikozoy	921	92109	Wartość zadania: - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	516.822 199.103 317.719	- - -	516.822 199.103 317.719	-	-	-
2.	Program: „RPO woj. Św. 2007-2013” Priorytet: 4 Działanie: 4.2 Projekt: Budowa gminnej oczyszczalni ścieków (I etap) oraz budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Dwikozoy.	2008-2010	UG Dwikozoy	900	90001	Wartość zadania: - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	10.720.395 - -	364.162 364.162 -	3.106.870 517.812 2.589.058	3.624.681 1.035.623 2.589.058	3.624.682 1.035.623 2.589.059	-
3.	Program: „RPO woj. Św. 2007-2013” Priorytet: 3 Działanie: 3.2 Projekt: Poprawa bezpieczeństwa i warunków życia mieszkańców Gminy Dwikozoy poprzez kompleksowy remont i rozbudowę dróg gminnych w ciągu komunikacyjnym Romanówka - Galkowice - Nowe Kichary - Dwikozoy.	2008	UG Dwikozoy	600	60016	Wartość zadania: - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	1.807.872 185.890 (doch. w.) 551.401 (kredyty) 1.070.581	- - -	1.807.872 185.890 (doch. w.) 551.401 (kredyty) 1.070.581	-	-	-
4.	Program: „RPO woj. Św. 2007-2013” Priorytet: 3 Działanie: 3.2 Projekt: „Centrum Gminy” - Kompleksowa przebudowa ul. Spółdzielczej w Dwikozach wraz z budową parkingów, ciągów pieszych i oświetlenia.	2008-2009	UG Dwikozoy	600	60016	Wartość zadania: - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	2.047.241 921.258,45 1.125.982,55	- - -	123.880 55.746 68.134	1.923.361 865.512,45 1.057.848,55	-	-

Załącznik Nr 5

Przychody i rozchody budżetu w 2008r.

w złotych

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Kwota 2008r.
1	2	3	4
Przychody ogółem:			2 869 290
1.	Kredyty	§ 952	2 588 668
2.	Pożyczki	§ 952	

1	2	3	4
3.	Pożyczki na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	§ 903	
4.	Spląty pożyczek udzielonych	§ 951	
5.	Prywatyzacja majątku jst	§ 941 do 944 ¹⁾	
5a.	Prywatyzacja pośrednia	§ 941	
5b.	Prywatyzacja bezpośrednia	§ 942	
5c.	Prywatyzacja majątku pozostałego po likwidacji państwowych jednostek organizacyjnych oraz spółek z udziałem Skarbu Państwa	§ 943	
5d.	Pozostałe przychody z prywatyzacji	§ 944	
6.	Nadwyżka budżetu z lat ubiegłych	§ 957	
7.	Obligacje	§ 911	
8.	Inne papiery wartościowe	§ 931	
9.	Inne źródła (wolne środki)	§ 955	280 622
10.	Przelewy z rachunku lokat	§ 994	
Rozchody ogółem:			1 025 010
1.	Spląty kredytów	§ 992	1 025 010
2.	Spląty pożyczek	§ 992	
3.	Spląty pożyczek otrzymanych na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	§ 963	
4.	Udzielone pożyczki	§ 991	
5.	Lokaty	§ 994	
6.	Wykup papierów wartościowych	§ 982	
7.	Wykup obligacji	§ 971	
8.	Rozchody z tytułu innych rozliczeń	§ 995	

¹⁾ w przypadku wystąpienia takiego źródła przychodów podać kwotę przychodów w każdym z występujących paragrafów przychodów osobno

1583

UCHWAŁA Nr XIX/74/08 RADY GMINY W DWIKOZACH

z dnia 18 marca 2008r.

**w sprawie zmiany Uchwały Nr XVIII/68/07 Rady Gminy w Dwikozach z dnia 30 stycznia 2008 roku
w sprawie wyrażenie zgody na przystąpienie przez Gminę Dwikozy do wspólnego przedsięwzięcia
jednostek samorządu terytorialnego powiatu sandomierskiego polegającego na przygotowaniu
do realizacji projektu informatycznego oraz jego wdrożeniu**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 12 - w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) Rada Gminy w Dwikozach uchwala, co następuje:

§ 1.1. W nr uchwały słowa „Uchwała Nr XVIII/68/07” zastępuje się słowami „Uchwała Nr XVIII/68/08”.

2. W tytule uchwały po słowach „do realizacji projektu informatycznego” dodaje się słowa „pod nazwą: E - usługi szansą rozwoju powiatu sandomierskiego”

3. W § 1 po słowach „Wyraża się zgodę na przystąpienie przez Gminę Dwikozy do wspólnego przedsięwzięcia” dodaje się słowa „- kon-

sorcjum pod nazwą: „E - usługi szansą rozwoju powiatu sandomierskiego -”.

4. W zał. nr 1 do uchwały stanowiącym wzór „Umowy/Porozumienia” w tytule po słowach „w celu realizacji Projektu informatycznego” dodaje się słowa „pod nazwą: E - usługi szansą rozwoju powiatu sandomierskiego”.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie.

Przewodniczący Rady Gminy: J. Skobel

1584

UCHWAŁA Nr XIX/75/08 RADY GMINY W DWIKOZACH

z dnia 18 marca 2008r.

w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013 Gminy Dwikozy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013 Gminy Dwikozy, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XVII/93/04 Rady Gminy w Dwikozach z dnia 16 listopada 2004

roku w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dwikozy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie.

Przewodniczący Rady Gminy: J. Skobel

Załącznik do uchwały Nr XIX/75/08
Rady Gminy w Dwikozach
z dnia 18 marca 2008r.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dwikozy na lata 2008-2013

Spis Treści

Wprowadzenie

- I. Obszar i czas realizacji planu rozwoju lokalnego
- II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem planu rozwoju lokalnego
  1. Charakterystyka gminy
  2. Zagospodarowanie przestrzenne
  3. Gospodarka
  4. Sfera społeczna
- III. Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na obszarze gminy Dwikozy
  1. Celowość zadań planowanych do realizacji
  2. Strategiczne cele rozwoju gminy Dwikozy oraz zadania ciągle służące do ich realizacji
- IV. Realizacja zadań i projektów
  1. Projekty realizowane z udziałem funduszy strukturalnych w latach 2008-2010
  2. Pozostałe zadania planowane do wykonania w podziale na priorytety i cele operacyjne
- V. Powiązanie projektów inwestycyjnych z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy /powiatu/ województwa
- VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć planu rozwoju lokalnego
- VII. Plan finansowy na lata 2008-2010
- VIII. System wdrażania
- IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

1. System monitorowania planu rozwoju lokalnego
2. Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego
3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi
4. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Wprowadzenie

Plan Rozwoju Lokalnego jest kluczowym narzędziem wspierającym zaangażowanie na poziomie samorządowym. Określa on strategię społeczno-gospodarczą gminy i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych, krajowych i własnych. Plan ten określa nie tylko ogólne cele, lecz także konkretne zadania i terminy ich realizacji oraz sposób finansowania. Poszerza to możliwości inwestycyjne, umożliwia koncentrację inwestycji, a tym samym zwiększa szybkość ich realizacji jednocześnie zmniejszając koszty.

Plan Rozwoju Lokalnego zakłada, że większość inwestycji nim objętych będzie realizowana przy wykorzystaniu środków dostępnych w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, a zwłaszcza Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Na poziomie regionu świętokrzyskiego wdrażanie środków pochodzących z tego funduszu jest możliwe za pośrednictwem Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Należy jednocześnie dostrzec możliwości, jakie niesie w uzupełnieniu do Programów Operacyjnych Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest szansą na realizację inwestycji na obszarach wiejskich, także w odniesieniu do terenu gminy Dwikozy.

Proces planowania strategicznego należy rozpocząć od dokładnej analizy stanu gminy w podstawowych sferach życia społeczno-gospodarczego. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy stanowią punkt wyjścia do określenia mocnych oraz słabych stron gminy, a także zdefiniowania wynikających z nich szans i zagrożeń. Powyższe pozwala na wyznaczenie obszarów priorytetowych, opartych na mocnych stronach regionu i określenia dla nich strategicznych celów oraz zadań. Proces ten powinien mieć charakter ciągły, niezbędny jest bieżący monitoring i ocena wdrażania planów strategicznych.

Niniejsze opracowanie traktować należy jako aktualizację poprzednio funkcjonującego Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2006.

Zapisy Planu Rozwoju Lokalnego są spójne z Narodową Strategią Spójności i Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Konieczne jest podkreślenie otwartego charakteru Planu Rozwoju Lokalnego, w przypadku zmiany warunków zewnętrznych możliwa jest jego aktualizacja, przy zachowaniu właściwego trybu prawnego.

I. Obszar i czas realizacji planu rozwoju lokalnego

Rys. 1 Powiat sandomierski i Gmina Dwikozy w tle województwa świętokrzyskiego

Rys. 2 Gmina Dwikozy na tle powiatu sandomierskiego

Zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w ramach niniejszego opracowania obejmują obszar Gminy Dwikozy.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dwikozy programuje działania inwestycyjne samorządu na lata 2008-2013. Wszystkie projekty realizowane będą z uwzględnieniem okresów programowania funduszy strukturalnych w Polsce, zamykających się w latach 2007-2013.

II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze wdrażania planu rozwoju lokalnego

II.1. Charakterystyka gminy

Gmina Dwikozy położona jest we wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie sandomierskim, w odległości ok. 100 km na wschód od ośrodka wojewódzkiego - Kielc oraz ok. 8 km na północ od ośrodka powiatowego - Sandomierza. Zajmuje powierzchnię 85 km², z czego 7048 ha stanowią użytki rolne (ok. 83 % powierzchni gminy), a 310 ha zajmują kompleksy leśne (niecałe 4 % powierzchni gminy). Dwikozy graniczą z 7 gminami:

- od północy z gminą Zawichost;
- od północnego-zachodu z gminą Ożarów;
- od zachodu z gminą Wilczyce;
- od południowego-zachodu z gminą Ożarów;
- od południa z gminą Sandomierz;
- od wschodu z gminą Radomyśl n. Sanem;
- od południowego - wschodu z gminą Gorzyce.

Siedzibą władz gminnych jest miejscowość Dwikozy, która położona jest w centralnej części gminy. W skład gminy wchodzi obecnie 23 sołectwa. Są to: Dwikozy, Bożydar, Buczek, Czermin, Nowy Garbów, Stary Garbów, Gałkowice, Gierlachów, Góry Wysokie, Kamień Łukawski, Nowy Kamień, Nowy Kichary, Stare Kichary, Kolonia Gałkowice, Mściów, Romanówka, Rzeczyca Mokra, Rzeczyca Sucha, Słupcza, Szczytniki, Winiary, Winiarki, Kępa Chwałowska.

Osadnictwo

Sieć osadnicza gminy kształtuje się jako układ 4 stopniowy:

1. ośrodek gminny w Dwikozach, centrum administracyjno-usługowe,
2. ośrodki wspomagające: Garbów Stary, Garbów Nowy, dysponujące poszerzonym zakresem usług podstawowych,
3. wsie podstawowe: Góry Wysokie, Kichary Stare, Mściów, Słupcza, Winiary,
4. jednostki elementarne: Bożydar, Buczek, Czermin Gałkowice, Romanówka, Rzeczyca Mokra, Rzeczyca Sucha, Czytniki, Winiarki, Gałkowice, Gierlachów (posiadają potencjalne możliwości rozwoju związane ze strefą oddziaływania miasta Sandomierza).

Istniejąca na obszarze gminy zabudowa jest w znacznym stopniu zwarta, co niewątpliwie jest zjawiskiem pożądanym, bowiem ułatwia zapewnienie wszystkich mediów, a co za tym idzie podniesienie standardu zamieszkania. Charakteryzuje się on jednak brakiem spójności estetycznej (zróżnicowana kubatura budynków - ich wysokość, kształt oraz spadek połączy dachowych, kolorystyka elewacji, brak zachowania tej samej linii zabudowy itp.), co prowadzi do braku spójności i braku ładu przestrzennego. Ponadto główny ośrodek administracyjno-usługowy charakteryzuje się niedostateczną czytelnością układu urbanistycznego, przemieszaniem zabudowy o charakterze małomiasteczkowym (wzdłuż drogi prowadzącej do Nowych Kichar) z zabudową wielorodzinną szeregową, zagrodową i jednorodziną oraz brakiem wykształconego centrum.

Na pozostałych obszarach gminy dominuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, koncentrująca się wzdłuż ważniejszych dróg i znajdująca się w różnym stopniu skupienia.

Kształtując zabudowę gminy należy kierować się zasadą zachowania ładu przestrzennego. Bardzo istotne w tym zakresie jest określenie skali, typu i formy nowej zabudowy, w nawiązaniu do form tradycyjnych oraz umiejętne wpisanie w otaczający krajobraz z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i kulturalnych. Istotne jest również oszczędne wykorzystanie istniejących zasobów i terenów, a także ograniczenie istniejących i potencjalnych konfliktów mających swoje źródło w różnych sposobach użytkowania terenów.

W zakresie lokalizacji i usług należy dążyć do zapewnienia odpowiednich standardów nie tylko pod względem stanu technicznego budynków, ale też wyposażenia ich w pełny zakres infrastruktury technicznej. Tereny lokalizacji tych funkcji powinny mieć zapewnioną prawidłową obsługę transportową i dogodną dostępność do usług publicznych. Powinno się przy tym zadbać o jakość środowiska, walory estetyczne zabudowy i zagospodarowania terenu oraz atrakcyjność przestrzeni publicznej (oświetlenie, chodniki kompozycje zieleni dekoracyjnej, mała architektura itp.).

Dostrzegając potencjalne możliwości rozwoju przestrzennego ośrodka gminnego i nobilitację Dwikóz na jednostkę osiedleńczą o charakterze małego miasta z centrum administracyjno-usługowym oraz funkcjami mieszkalnictwa, przedsiębiorczości i turystyki za niezbędne uznaje się wdrożenie następujących kierunków zagospodarowania tego ośrodka:

- ograniczenie zabudowy do wysokości 3 kondygnacji z jednoczesnym kształtowaniem zwartego jej charakteru;
- ograniczenie zabudowy punktów i ciągów widokowych;
- zdecydowane podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej (centrum usługowe, miejsca koncentracji usług) m.in. poprzez odpowiednie kształtowanie nawierzchni dróg i placów, oświetlenie, wprowadzenie małej architektury jak m.in. ławki, latarnie, kosze na śmieci, przystanki (na etapie planu miejscowego konieczne jest podjęcie decyzji o stworzeniu serca przyszłego miasta - centrum administracyjno-usługowego);
- egzekwowanie zasad zabudowy dotyczących kształtów dachu oraz kubatury budowanych obiektów z nawiązaniem do miejscowej tradycji i cech regionalnych;
- sprecyzowanie atrakcyjnych ofert terenów pod różne cele rozwojowe;
- jak najszybsza realizacja zbiorczego systemu kanalizacji i utylizacji odpadów stałych.

Ludność

Ludność Gminy Dwikozy zgodnie z danymi na koniec 2007r. to 9 768 osób.

Zmiany zachodzące w liczbie ludności przedstawia zamieszczona poniżej tabela:

Rok	Liczba ludności
1975	10.478
1976	10.445
1988	10.917
1990	10.959
1992	9.644
1993 (zmiana granic administracyjnych)	9.620
1995	9.640
1996	9.623
1997 (zmiana granic administracyjnych)	9.587
1998	9.517
1999	9.498
2000	9.477
2001	9.750
2002	9.691
2003	9.576
2004	9.608
2005	9.737
2006	9.833
2007	9. 768

Ogólna liczba ludności gminy w okresie od 1975r. do roku 2007 zmalała o 710 osób, ale trzeba wziąć pod uwagę zmniejszenie w tym okresie powierzchni gminy o 2 duże sołectwa - Mokoszyn i Kamień Plebański oraz o małe sołectwo - Sucharów.

II.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego - obiekty prawnie chronione

Przedmiotem ochrony są istniejące oraz projektowane na obszarze gminy formy ochrony przyrody (istniejące - rezerваты i pomniki przyrody, projektowane - park krajobrazowy, rezerваты, stanowiska dokumentacyjne i pomniki przyrody), oraz system przyrodniczy gminy, który tworzą kompleksy leśne i doliny rzeczne.

- ciągła ochrona obiektów prawnie chronionych zgodnie z ustawą o ochronie przyrody i aktami prawnymi je ustanawiającymi;
- utworzenie nowych form ochrony przyrody

Istniejące formy ochrony przyrody:

Obszar gminy Dwikozy nie został dotychczas poddany wielkoprzestrzennej, prawnej ochronie przyrody. Na omawianym terenie utworzono jeden częściowy rezerwat przyrody - rezerwat stepowy „Góry Pieprzowe” (R-010), utworzony rozporządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 19.04.1979r. (MP nr 13, poz. 77 z 1979r.), o pow. 18,01 ha, położony na terenie wsi Kamień Łukawski. Leży na stromej krawędzi wyniesionej nad doliną Wisły, opadającej ku jej starorzeczu. Ochroną objęto fragmenty muraw i zarośla kserotermicznych z interesującą fauną owadów. Szczególnie cenne są płaty stepu ostnicowego, zarośla wisienki karłowatej oraz zarośla róż z udziałem tarniny, głogu, berberysu i ligustru. Spośród flory na szczególną uwagę zasługują: szczodrzeńca ruski, ostnica włosowata, krwawnik szczecinolistny, kostrzewa bruzdkowana, dzwoneczek syberyjski, jastrzębiec żmijcowaty i dziewanna fioletowa. Niezwykle interesujące są również odsłonięcia utworów środkowokambryjskich z licznie występującymi skamieniałościami i odciskami trylobitów i brachiopodów. Rezerwat ten wraz z otaczającymi go terenami został włączony do bazy ostoi przyrodniczych Corine.

Na terenie gminy indywidualną ochroną objęto w formie pomników przyrody dotychczas 2 obiekty.

Są to:

1. Wąwóz lessowy ze stanowiskiem wisienki stepowej i zawilca wielkokwiatowego. Obiekt położony jest między miejscowościami Gałkowice - Ocina (gm. Dwikozy) i Kukawka (gm. Wilczyce). Rozciąga się na długości ok. 300 m, wysokość zboczy waha się od 2 do 5 m. skarpy wąwozu porastają zbiorowiska kserotermiczne z wisienką karłowatą.
2. Jesion Wyniosły (*fraxinus excelsior*) o wymiarach - 20 m (wysokość) i 370 cm (obwód pnia), zlokalizowany w Winiarach, w pasie drogowym przy przystanku Winiary I, w pobliżu szkoły podstawowej, nr działki 527.

Dużą wartość przyrodniczą przedstawiają także drzewostany o charakterze parkowym, parki wiejskie i podworskie zlokalizowane w miejscowościach:

1. Góry Wysokie, o pow. 1 ha, na terenie parku zachował się starodrzew składający się z grupy kasztanowców, starego sadu i krzewów ozdobnych;
2. Gałkowice, o pow. 5,87 ha, na terenie parku zachował się starodrzew, który tworzą: klony pospolite, modrzewie, czeremchy, olchy, topole, akacje wierzby, na stoku południowym zachowały się ślady dawnych winnic.

Planowane do utworzenia formy ochrony przyrody:

- Projektowany Park Krajobrazowy Doliny Środkowej Wisły
Po raz pierwszy w 1991 roku Komitet Ochrony Przyrody PAN w uchwale nt. zagospodarowania i ochrony dużych rzek i ich dolin zaproponował utworzenie Parku Krajobrazowego w dolinie Wisły oraz włączenie jej odcinka między Sandomierzem a Płockiem do międzynarodowej Konwencji Ramiarskiej o ochronie miejsc rozrodu ptaków wodno-błotnych. Koncepcje utworzenia tego parku popierają wszystkie gremia zajmujące się ochroną przyrody w Polsce (PROP, PAN, LOP i in.). Ponadto propozycja jego utworzenia została zamieszczona w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” oraz „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego”. „Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Dwikozy” zawiera propozycję przebiegu granic ww. parku (wschodnia część gminy o powierzchni 620 ha) oraz postuluje włączenie obszaru całej gminy w obrebie jego otuliny.
- Projektowane rezerwaty (źródło: „Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Dwikozy”)
  - „Kichary” - rez. Częściowy, biocenotyczny, o pow. 17,5 ha, położony na terenie wsi Kichary Stare. Obejmuje fragment zbocza przełomowej doliny Opatówki, pociętego wąwozami powstałymi wskutek działania erozji wodnej. Południowa ekspozycja i lessowe podłoże stworzyły dogodne warunki do wytworzenia się płatów roślinności kserotermicznej.
  - „Dwikozy” - rez. Fitocenotyczny, o pow. 1,71 ha, położony na terenie miejscowości Góry Wysokie w pobliżu boiska sportowego. Obejmuje zbocze lessowe Opatówki w południowej ekspozycji, rozcięte wąwozem, porośnięte roślinnością kserotermiczną. Niezwykle interesująca jest także fauna bezkręgowców związana z tymi siedliskami.
  - „Panieńska Góra” rez. Częściowy, fitocenotyczny, o pow. 2,15 ha położona na terenie wsi Słupcza. Zajmuje strome, lessowe wyniesienie z płatami muraw kserotermicznych. Największą osobliwością rezerwatu jest ostnica powabna, która została wpisana do „Polskiej czerwonej listy roślin” i jest znana obecnie tylko z pięciu stanowisk w Polsce. Niezwykle interesująca jest także fauna bezkręgowców związana z tymi siedliskami.
  - „Łachy pod Zawichostem” rez. Ornitologiczny, o pow. Ok. 213 ha (81 ha w gm. Dwikozy). Obejmuje on koryto Wisły wraz z dużą wyspą i łachą wiślaną. Został zaprojektowany w celu zabezpieczenia egzystencji licznym gatunkom ptactwa wodnego (występują 2 gatunki wymienione w (w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt” - sieweczka rzeczna i rybitwa białoczelna). Dla rezerwatu zaprojektowano otulinę o pow. ok. 272 ha (94 ha w gminie Dwikozy).
- Projektowane pomniki przyrody
  - stanowisko grązela żółtego - w pobliżu miejscowości Bożydar, pomiędzy wałem przeciwpowodziowym a Wisłą;
  - stanowisko wiśni karłowatej - w miejscowości Dwikozy, na skarpach po obu stronach drogi z Dwikóz do Gór Wysokich;
  - klon zwyczajny - w miejscowości Góry Wysokie, w centralnej części cmentarza;
  - stanowisko kotewki orzecha wodnego - w pobliżu miejscowości Kamień Łukawski, u podnóża rezerwatu Góry Pieprzowe;
  - odsłonięcie profilu geologicznego zlokalizowane na lewym brzegu Opatówki w miejscowości Góry Wysokie
- Podjęcie działań zmierzających do likwidacji zagrożeń i ograniczenia degradacji obiektów prawnie chronionych;
  - Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu postanowień przepisów szczególnych z zakresu ochrony przyrody;
  - Szczególna ochrona doliny Wisły będącej ważnym elementem europejskiego systemu przyrodniczego (dolina Wisły pełni rolę międzynarodowego korytarza ekologicznego);
  - Użytkowanie terenów systemu przyrodniczego zgodnie z jego naturalnymi predyspozycjami (warunkami fizjograficznymi) i jego chłonnością i odpornością na zniszczenie;

- Zakaz lokalizowania w obrębie systemu przyrodniczego obiektów i urządzeń szkodliwych i uciążliwych dla środowiska; usunięcie lub ograniczenie szkodliwych oddziaływań na środowisko, które mogą niekorzystnie wpływać na funkcjonowanie systemu przyrodniczego oraz zasoby stanu flory i fauny:
  - likwidacja i minimalizacja ograniczającego działania barier ekologicznych, poprzez egzekwowanie rozwiązań projektowych zmniejszających izolację ekologiczną elementów systemu przyrodniczego;
  - ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin,
  - likwidacja „dzikich” zrzutów ścieków do wód powierzchniowych;
  - zakaz lokalizacji składowisk odpadów;
  - likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci;
- Odtwarzanie zdegradowanych elementów systemu przyrodniczego.

Ochrona kompleksów leśnych

- Przedmiotem ochrony są istniejące kompleksy leśne, zadrzewienia i zakrzewienia.
- Pielęgnacja i uzupełnienie istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz skupień roślinności o różnorodnych funkcjach środowiskowych, zwłaszcza w odniesieniu do agrosystemów, które są wyjątkowo podatne na utratę równowagi ekologicznej;
- Zachowanie i powiększenie biologicznej różnorodności lasów wyrażające się poprzez ochronę wszystkich występujących w gminie kompleksów leśnych (szczególnie resztek lasów i zarośli w dolinie Wisły);
- Ochrona gruntów leśnych przed nieuzasadnioną zmianą przeznaczenia na inne cele;
- Wprowadzenie naturalnych metod ochrony drzewostanów;
- Racjonalna regulacja granicy kompleksów leśnych (zapobiegająca jej nadmiernemu uproszczeniu) oraz kształtowanie strefy kontowej.

Ochrona pozostałych obszarów i obiektów cennych przyrodniczo

- Przedmiotem ochrony są istniejące doliny rzeczne, tereny podmokłe, torfowiska, łąki, oczka wodne, zbiorowiska kserotermiczne, wąwozy i jary lessowe, zadrzewienia i zakrzewienia.
- Ochrona istniejących dolin rzecznych (szczególnie doliny Wisły i Opatówki), starorzeczy, łąk, oczek wodnych i zbiorowisk szuwarowo-bagiennych, które z uwagi na ich duże walory przyrodnicze powinny być zachowane i powiększane;
- Bezwzględny zakaz wypalania traw i wiklin nadrzecznych;
- Wprowadzenie zakazu realizacji jednostronnych melioracji odwadniających;
- Wykluczenie zabudowy z obszarów dolin rzecznych;
- Zachowanie istniejących zbiorowisk kserotermicznych;
- Przywrócenie i utrzymanie na terenach objętych intensywną gospodarką rolną bogatej struktury krajobrazu ze znacznym udziałem ekosystemów odznaczających się znaczną różnorodnością biologiczną (łąk, pastwisk, zadrzewień, zakrzywień, skarp, wąwozów, oczek wodnych i in.);
- W przypadku niezbędnych melioracji konieczne jest zadbanie o nienaruszenie cennych przyrodniczo ekosystemów;
- Zgodność charakteru i poziomu intensyfikacji zagospodarowania z cechami środowiska przyrodniczego oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenia.

Ochrona gruntów rolnych

Przedmiotem ochrony są gleby wysokich klas bonitacyjnych podlegające ochronie prawnej oraz agrosystemy, zwłaszcza w aspekcie przeciwdziałania ich degradacji.

- Ochrona gruntów klas bonitacyjnych I-III przed nieuzasadnioną zmianą ich przeznaczenia na cele niewolne;
- Przeciwdziałanie procesom erozji poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych oraz nie pozostawianie gruntów o dużych spadkach bez trwałej pokrywy roślinnej;
- Zmiana użytkowania gruntów ornych na zboczach o dużych spadkach na sady, trwałe użytki zielone i zadrzewienia;
- Dostosowanie poziomu nawożenia do zasobności gleb i potrzeb uprawianych roślin, zwiększenie nawożenia organicznego;
- Eliminowanie zagrożeń środowiskowych związanych z intensyfikacją produkcji rolnej (m.in. nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, ubożenie krajobrazu);
- Rozwój ekologicznej produkcji rolnej.

Ochrona wód powierzchniowych

Przedmiotem ochrony są istniejące ciekі wraz z ich dolinami rzecznyimi, kanały melioracyjne, zbiorniki retencyjne, oczka wodne i tereny podmokłe.

- Bezwzględna ochrona zasobów i jakości wód powierzchniowych: istniejących cieków i zbiorników, kanałów melioracyjnych, śród polnych i śródleśnych oczek wodnych oraz terenów podmokłych;
- Respektowanie wymogów ochronnych obowiązujących w strefach ochronnych zbiorników wód podziemnych i wokół ujęć;
- Realizacja kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej;
- Realizacja komunalnych inwestycji proekologicznych, w szczególności: kolektorów sanitarnych, deszczowych, oczyszczalni ścieków
- Stopniowa eliminacja zanieczyszczeń obszarowych poprzez racjonalne stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, w wyniku, czego nastąpi wzmocnienie naturalnych procesów samooczyszczania się cieków;
- Zapewnienie oczyszczania wszystkich odprowadzanych ścieków i podjęcie działań w celu likwidacji zrzutów zanieczyszczeń do wód;
- Zakaz rolniczego użytkowania ścieków i gnojowicy;
- Likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci;
- ochrona i odtwarzanie naturalnych zbiorników retencyjnych (zbiorniki wodne, bagna, torfowiska, nieregulowane ścieki, oczka wodne, tereny podmokłe, lasy łągowe).

Powstrzymanie procesów degradacji środowiska przyrodniczego

- wprowadzenie zakazu lokalizacji budowli i obiektów obniżających walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz rozbudowy istniejących obiektów w sposób degradujący te walory;
- egzekwowanie obowiązku sporządzania przez inwestorów ocen oddziaływania na środowisko obiektów mogących pogorszyć stan środowiska;
- obowiązek realizacji inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej w sposób jak najmniej szkodliwy dla środowiska;
- realizacja kompleksowego systemu gospodarki odpadami;
- realizacja kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej;
- stosowanie technik i technologii niskoenergetycznych, wodooszczędnych, niskoodpadowych i mało szkodliwych dla środowiska;
- prowadzenie edukacji ekologicznej i kształtowanie właściwych postaw mieszkańców wobec środowiska przyrodniczego.

Środowisko przyrodnicze

Położenie terenu

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) obszar gminy Dwikozy położony jest w obrębie: podpowincji Wyżyna Małopolska, makroregionu Wyżyna Kielecka i mezoregionu Wyżyna Sandomierska; podpowincji Północne Podkarpacie, makroregionu Kotlina Sandomierska i mezoregionu Nizina Nadwiślańska.

Mezoregion Wyżyna Sandomierska obejmuje zachodnią część gminy Dwikozy. Jej fundament geologiczny stanowi przedłużenie Gór Świętokrzyskich, na którym zalega znacznej miąższości pokrywa lessowa. W wyniku tego powierzchnia terenu jest dość płaska, porozcinana płaskodennymi dolinami dopływów Wisły oraz gęstą siecią wąwozów lessowych. Działalność człowieka doprowadziła do powstania w wielu miejscach wcięć drogowych tworzących się w wyniku spływów wód opadowych koleinami samochodowymi. Zbocza doliny są niewysokie, ale strome z tego powodu występują tutaj silne procesy erozyjne.

Cała powierzchnia Wyżyny Sandomierskiej zajmuje powierzchnie ok. 1140 km² i obniża się do niepełna 300 do 180 m n.p.m. przez Gminę przebiega jej wschodnia granica, którą tworzą erozyjna krawędź doliny Wisły. Urodzajne gleby wytworzone na podłożu lessowym sprawiają, że jest to region rolniczy, prawie w całości pozbawiony kompleksów leśnych.

Wschodnia część gminy położona jest w mezoregionie Nizina Nadwiślańska. Obejmuje on szeroka dolinę Wisły od Krakowa po Zawichost, długości ok. 175 km, szerokości 8-12 km i powierzchni ok. 1880 km² jest to obszar płaski porozcinany przez ciekі, bogaty w lokalne podmokłości. obok tarasu zalewowego wyróżnia się wyższy taras piaszczysty i taras przykryty lessem.

Surowce mineralne

Na terenie gminy występują następujące kopaliny: piaskowce, piaski, surowce ilaste i węgiel brunatny. Znaczenie gospodarcze mają tylko piaski i surowce ilaste.

Trzeciorzędowe, szare piaskowce wapienno-kwarcowe, używano niegdyś w budownictwie wiejskim. Wydobywano je w dolinie Opatówki. Nie ma szczegółowych badań geologicznych, oceniających ich jakość i ilość. Ze względu na dużą kruchość piaskowców nie przewiduje się możliwości wykorzystania tego surowca.

Piaski badano pod kątem przydatności dla odlewnictwa. Ze względu na ich jakość badania dały wynik negatywny. Występujące na terenie gminy piaski mogą być stosowane w budownictwie i drogownictwie. W rejonie Zawichostu znajduje się obszar występowania tego surowca o zasobach szacunkowych 32 tys. m³. Złoże Góry Wyokie udokumentowano w kat. C₁, z przeznaczeniem dla drogownictwa.

Surowce ilaste na obszarze gminy to: gliny, ity, lessy i mady. W rejonie miejscowości Nowy Kamień, udokumentowano w kat. B+C₁, złoże glin, itów i lessów - Podgaje. Surowiec był wykorzystywany dla potrzeb cegielni, obecnie eksploatacja została zaniechana. Kilka złóż zostało wyeksploatowanych, np. Dwikozy. W rejonie Szczytniki, Bożydar istnieją udokumentowane złoże mad ilastych. Surowiec służy do produkcji elementów ceramiki budowlanej w istniejących tam cegielniach polowych.

Klimat

Charakter cech klimatycznych wpływa bezpośrednio na wiele właściwości terenu np.: gospodarkę wodną, strefowe i regionalne zmiany cech podłoża, typy i jakość gleb, szatę roślinną. Ponadto oddziałuje na rozwiązania niektórych problemów konstrukcyjnych, ze względu na głębokość przemarzania gruntu, wpływ wiatru czy obciążenie śniegiem.

Na klimat okolic Dwikóz decydujący wpływ ma położenie w umiarkowanych szerokościach geograficznych Europy. Takie usytuowanie decyduje o kącie padania promieni słonecznych, długości dnia i nocy, a rezultacie o bilansie promieniowania słonecznego. Dla tego regionu charakterystyczna jest równoleżnikowa cyrkulacja mas powietrza. Dominuje wpływ powietrza polarno-morskiego z zachodu nad powietrzem polarno-kontynentalnym ze wschodem.

Zgodnie z podziałem Polski na dzielnice klimatyczne (wg. A. Wosia) gmina Dwikozy położona jest w regionie wschodniomałopolskim, w strefie małej zmienności częstości występowania poszczególnych typów pogody. Ukształtowanie powierzchni terenu powoduje występowanie różnic mikroklimatu w obrębie poszczególnych siedlisk. Dotyczy to szczególnie różnic temperatury, przymrozków, mgieł, długości okresu wegetacyjnego, jakie występują pomiędzy dnami dolin i stokami a intensywniej nasłonecznionymi wierzchołkami.

Podstawowe parametry klimatyczne dla obszaru gminy przedstawiają się następująco:

średnia temperatura powietrza w roku	7,7°C
średnia temperatura stycznia	- 3,5°C
średnia temperatura lipca	18°C
długość zimy	92 dni
długość lata	95 dni
pierwsze jesienne przymrozki	14 X
ostatnie wiosenne przymrozki	24 IV
długość okresu bezprzymrozkowego	ok. 174 dni
długość okresu z pokrywą śnieżną	ok. 80 dni
długość okresu wegetacji	ok. 214 dni
roczna suma opadów	ok. 670 mm
kierunek wiatrów	przeważają wiatry pd.-zach. (23 %)

Zasoby wodne i wody powierzchniowe

Znajomość cech hydrograficznych terenu pozwala na racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych do celów bytowych i przemysłowych, na odpowiednie usytuowanie oczyszczalni ścieków i przyjęcie odpowiednich rozwiązań technicznych dla zabezpieczenia powodziowego.

Pod względem hydrograficznym Dwikozy położone są w dorzeczu Wisły (i jej lewobrzeżnych dopływów), która stanowi naturalną granicę gminy. Na tym odcinku zbiega dolina Wisły są asymetryczne.

Największym dopływem Wisły w granicach gminy jest rzeka Opatówka, której źródła znajdują się poza terenem gminy. Drugim dopływem Wisły w gminie jest potok Prypeć (Doraz). Jego źródła znajdują się w miejscowości Rzeczyca Mokra, skąd płynie na wschód i w okolicach wsi Bożydar wpada do Wisły. Pozostały obszar gminy odwadniany jest przez małe często bezimienne cieki, płynące najczęściej wyerodowanymi dolinami, które są dopływami w/w rzek. W obrębie Wyżyny Sandomierskiej występuje gęsta sieć suchych dolinek, którymi czasem płyną cieki okresowe.

W gminie brak jest sztucznych zbiorników wodnych, za wyjątkiem glinianek stanowiących zalane woda wyrobiska poeksploatacyjne.

Ważne znaczenie dla retencji obszaru mają znajdujące się w dolinach cieków łąki, tereny podmokłe, starorzecza, wypełnione wodą zagłębienia bezodpływowe, gliniarki, które winny być chronione z uwagi na ich wysokie walory przyrodnicze i znaczną bioróżnorodność.

Głównym zagrożeniem dla czystości wód w gminie jest nieprawidłowo prowadzona gospodarka wodno-ściekowa, a także:

- odprowadzanie nieczyszczonych ścieków do wód i gruntów, szczególnie w miejscowościach posiadających wodociągi;
- nieprawidłowe stosowanie i składowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin;
- zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi w pobliżu stacji paliw oraz wzdłuż głównych dróg;
- istniejące „dzikie” wysypiska śmieci.

Wody podziemne, podobnie jak powierzchniowe, wpływają na podstawowe kierunki działalności człowieka. Stanowią źródło zaopatrzenia w wodę pitną, gospodarczą i przemysłową, oddziałując tym samym na przestrzenne użytkowanie terenu. Ich położenie (płytkie wody podziemne) rzutuje na wartość budowlaną podłoża, a w dalszej kolejności na sposoby projektowania, wykonywania i eksploatacji obiektów budowlanych.

Na terenie gminy Dwikozy wody gruntowe związane są z utworami: jury, trzeciorzędu i czwartorzędu.

- Jurajski poziom wodonośny, występujący w porowatych wapieniach malmu, ujęty jest studniami wierconymi w rejonie Romanówki, Garbowa i Winiar. Wody z tego poziomu charakteryzują się dobrą jakością;
- Trzeciorzędowy poziom wodonośny, nawiercono w licznych otworach studziennych w północnej i środkowej części gminy. Wody tworzą poziom o zwierciadle napiętym. Kolektorem są piaski i piaszkowce basenu i sarmatu, które zalegają wśród serii ilastej. Są to wody również dobrej jakości.
- Czwartorzędowy poziom wodonośny występuje wśród piaszczysto-żwirowych osadów o znacznej miąższości. Wody te występują na różnych głębokościach, tworząc często dwa poziomy. Wody czwartorzędowe wskazują zmienną wydajność i jakość. W studniach, w rejonie Wisły, woda jest dość twarda i zanieczyszczona bakteriologicznie.
- Północna część gminy położona jest w zasięgu GZWP nr 422 Romanówka. Powierzchnia jego wynosi 74 km², a szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika oceniono 14 000 m³/d. zbiornik ten posiada swobodne zwierciadło występujące początkowo na głębokości 45-55 m.

Gmina Dwikozy posiada wyznaczone obszary zalewowe od rzeki Opatówki i Wisły. Maksymalne stany wód na tych rzekach występują w okresie wiosennych roztopów oraz na początku lata w okresie intensywnych opadów letnich. Wały powodziowe występują wzdłuż Wisły oraz częściowo Opatówki.

Charakterystyka warunków glebowych

Na terenie gminy Dwikozy występują dwie jednostki fizjograficzne: Dolina Wisły i Wyżyna Sandomierska. W części dolinowej z materiałów aluwialnych wykształciły się mady w typie gleb brunatnych i czarnych ziem. Wody gruntowe zalegają tutaj płytko 2-5 m. Wykazują one w przeważającej części właściwe stosunki wodne, jednak okresowo może występować nadmierne uwilgocenie. Gleby te zaliczane są do I, II i III klasy bonitacyjnej, lokalnie do IV. Są to gleby należące do kompleksu pszenego bardzo dobrego i dobrego oraz lokalnie wadliwego.

Część wyżynna pokryta jest utworami lessowymi. Pod wpływem suchego klimatu stepowego i związanej z nim roślinności z lessów powstały gleby typu czarnoziem zdegradowany. Na zboczach o większym nachyleniu na skutek procesów erozyjnych uległy one zniszczeniu. W takich miejscach występują gleby brunatne. Są to gleby zaliczane do klas bonitacyjnych I, II, IIIa i IIIb, bardzo żyzne, zaliczane w większości do kompleksu pszenego bardzo dobrego i dobrego. Ich wartość produkcyjna jest bardzo wysoka.

Ponad 90 % gruntów w gminie zaliczanych jest do klas bonitacyjnych I - III podlegających szczególnej ochronie przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, a ok. 8 % stanowią gleby IV klasy podlegające ochronie warunkowej.

Kwasowość gleb w gminie przedstawia się następująco: gleby bardzo kwaśne - 16 %, kwaśne - 18 %, lekko kwaśne - 20 %, obojętne - 22 % i zasadowe - 24 %. Wapnowania wymaga ok. 35 % gruntów.

Cały areal użytków rolnych zalicza się do „czystych” ekologicznie. Zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową nie przekracza naturalnej zawartości tych pierwiastków w skale macierzystej i predysponuje gminę do rozwoju produkcji ekologicznej.

Komunikacja i infrastruktura techniczna Drogi

Podstawowy układ drogowy gminy ma charakter tylko częściowo koncentryczny (w północno-zachodniej części) w stosunku do ośrodka gminnego, co powoduje pewne wydłużenie trasy przejazdu do usług z sołectw położonych na południu.

Główny element układu - droga wojewódzka w dość złym stanie technicznym w niektórych odcinkach stwarzającym dość znaczne utrudnienia ruchu (szczególnie w okresie zimowym).

Można stwierdzić, że tylko niektóre ciągi dróg powiatowych realizują funkcje przewidziane dla tej kategorii dróg. Na pozostałej sieci dróg powiatowych należy zrealizować twarde nawierzchnie w celu zamknięcia ciągów drogowych oraz poszerzyć je do wyższych parametrów dróg tej klasy.

Drogi gminne w przeważającej części wymagają realizacji jezdni o twardej nawierzchni, a te na których jest utwardzona jezdnia posiadają słabe nawierzchnie, braki w poboczach i odwodnieniu wymagają generalnego uporządkowania. Gęstość sieci dróg publicznych jest wystarczająca. W pierwszej kolejności modernizacji wymagają drogi łączące bezpośrednio sołectwa ze sobą, co spowoduje pewne odciążenie ruchu lokalnego na drodze wojewódzkiej.

Sieć dróg w Gminie Dwikozy

Kategoria dróg	Ilość dróg	Długość łącznie	Rodzaj nawierzchni
1. Wojewódzkie	1	10,5 km	Ulepszona
2. Powiatowe	10	46,7 km w tym:	
		- 37,1 km	Ulepszona
		- 5,2 km	Utwardzona
		- 3,2 km	Gruntowa ulepszona
		- 1,2 km	Gruntowa
3. Gminne	59	73 km w tym:	
		- 38,72 km	Twarda
		- 34,28 km	Gruntowa ulepszona
4. Drogi dojazdowe do gruntów ornych i leśnych (transportu rolnego)		24,63 km	Gruntowa lub utwardzona

Komunikacja zbiorowa

Obszar gminy Dwikozy obsługiwany jest masową komunikacją pasażerską przez Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Pasażerskiej z Ostrowca Św. i Tarnobrzegu. Dwikozy posiadają bezpośrednie połączenie autobusami pośpieszonymi łączącymi drogę wojewódzką Lublin z Krakowem, Tarnobrzegiem, Mielcem, Zakopanem i Muszyną oraz Warszawę z Tarnobrzegiem i Rzeszów z Puławami.

W połączeniach wewnętrznych najkorzystniejsze połączenie z Dwikozami i Sandomierzem mają sołectwa położone na trasie wojewódzkiej łączącej siedziby przewoźników, sołectwa: Winiary, Winiarki, Słupcza, Rzeczyca Mokra i Gierlachów.

Ilość połączeń w ostatnich latach po wycofaniu się z obsługi linii podmiejskich autobusów MPK Sandomierz znacznie zmalała i z uwagi na małą opłacalność przewozów pasażerskich oraz rosnącą motoryzację indywidualną nie będzie się powiększać. Lukę po malejących połączeniach częściowo zapewnili prywatni przewoźnicy obsługujący relacje lokalne mikrobusami bardziej przystosowanymi do malejących potoków ruchu pasażerskiego.

Przystanki autobusowe są skromnie wyposażone za wyjątkiem przystanków zlokalizowanych przy drodze wojewódzkiej.

Drogi piesze i rowerowe

Stale rosnący ruch kołowy pojazdów samochodowych zwiększa potencjalne zagrożenie wypadkami z udziałem pieszych i rowerzystów. Dlatego też postuluje się sukcesywną realizację wydzielonych dróg pieszych i rowerowych wzdłuż dróg gdzie występuje największy ruch samochodowy. Dla uatrakcyjnienia oferty turystycznej przewidziano realizację ścieżek rowerowych trasami zapewniającymi podziwianie atrakcyjnego krajobrazu. Do takich tras można zaliczyć ścieżki poprowadzone po istniejących trasach szlaków rowerowych oraz ścieżki prowadzone po wałach przeciwpowodziowych wzdłuż Wisły i Opatówki.

Kanalizacja sanitarna

Na terenie gminy Dwikozy brak jest zorganizowanych systemów kanalizacyjnych obsługujących większe obszary lub miejscowości. Jedynie w samych Dwikozach eksploatowane są niewielkie systemy kanalizacyjne, obsługujące małe grupy użytkowników. Są to:

- lokalny system kanalizacyjny z mechaniczno-biologiczną oczyszczalnią ścieków typu ITMB - 105 o przepustowości 216 m³/d, zlokalizowaną nad ciekim Prypeć, odprowadzający głównie ścieki z terenów przemysłowych, tj. zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego ZPOW Dwikozy.
- zakładowy system kanalizacyjny przy zakładach przemysłu owocowo-warzywnego EXPOL.
- lokalny system kanalizacyjny wybudowany dla potrzeb zespołu obiektów użyteczności publicznej, tj. Urzędu Gminy, Urzędu Poczтового i Posterunku Policji, z mechaniczno-biologiczną oczyszczalnią ścieków o przepustowości 9,0 m³/d, zlokalizowaną obok budynku Urzędu Gminy.

Ciąg technologiczny oczyszczalni tworzą:

- osadnik wstępny 3-komorowy,
- przepompownia ścieków z komorą czerpną oraz komorą flotacji,
- kontenerowe złożo biologiczne typu TMB - 105,
- osadnik wtórny pionowy.

Starosta Sandomierski decyzją znak RO-XIII-OŚ-6223/3/01 z dn. 22.02.2001r. udzielił Zakładowi Gospodarki Komunalnej w Dwikozach pozwolenia wodno-prawnego na eksploatację oczyszczalni ścieków przy Urzędzie Gminy w Dwikozach i na odprowadzenie do rzeki Opatówki oczyszczonych ścieków sanitarnych z budynków użyteczności publicznej w ilościach:

$$Q_{\text{sr.d}} = 7,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max.h}} = 1,2 \text{ m}^3/\text{h}$$

Z uwagi na brak zorganizowanych systemów kanalizacyjnych, do gromadzenia ścieków bytowo-gospodarczych na terenie gminy powszechnie stosowane są okresowo opróżniane bezodpływowe zbiorniki ścieków. Znaczna część gospodarstw pozbawiona jest urządzeń kanalizacyjnych.

Ze względu na rozbudowany na terenie gminy system wodociągowy, obejmujący swoim zasięgiem niemal wszystkie miejscowości, budowa grupowych systemów kanalizacyjnych dla miejscowości uzbrojonych w sieć wodociągową jest pilną koniecznością, wynikającą z potrzeby poprawy stanu sanitarnego gospodarstw i sprostania wymogom ochrony środowiska. W ciągu najbliższego okresu planowane jest wybudowanie nowej oczyszczalni ścieków i etapowe skanalizowanie gminy.

Ciepłownictwo

Jedynym zorganizowanym systemem ciepłowniczym funkcjonującym na terenie gminy jest osiedlowa sieć ciepłownicza w osiedlu zabudowy wielorodzinnej w Dwikozach, zasilana z lokalnej kotłowni osiedlowej.

Większe źródła ciepła istnieją na terenach zakładów przemysłowych i w obiektach użyteczności publicznej.

W siedliskach zagrodowych i zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej dominuje ogrzewanie piecowe. Część budynków mieszkalnych posiada instalacje centralnego ogrzewania zasilane z własnych kotłowni opalanych paliwem stałym i coraz częściej gazem. Istniejący na terenie gminy system gazowniczy stwarza warunki do szerokiego wykorzystania do celów grzewczych paliwa gazowego.

Biorąc pod uwagę stan zainwestowania gminy i brak zespołów skoncentrowanej zabudowy, wymagających dostawy większej ilości ciepła do celów grzewczych i przygotowania ciepłej wody użytkowej, nie zachodzi potrzeba tworzenia na jej terenie zorganizowanych systemów ciepłowniczych.

System gazowniczy

Gmina Dwikozy posiada dobrze rozwinięty system gazociągów. Zasilany on jest z magistralnego gazociągu przesyłowego Ø 300 mm Sandomierz - Ostrowiec Świętokrzyski, gazociągiem wysokiego ciśnienia Ø 100 mm CN40 doprowadzonym z miejscowości Wysiadłów do stacji redukcyjno-pomiarowej I-go stopnia, zlokalizowanej na zachodnim obrzeżu Dwikóz. Przepustowość stacji redukcyjnej wynosi 3200 Nm³/h i całkowicie pokrywa potrzeby odbiorców gazu z terenu gminy.

Z istniejącej stacji redukcyjno-pomiarowej zasilana jest rozdzielcza sieć gazociągów średniego i niskiego ciśnienia o łącznej długości około 110 km, doprowadzająca gaz do ponad 800 odbiorców w 20 sołectwach.

Obecnie sieć gazowa doprowadzona została do następujących miejscowości: Bożydar, Czermin, Dwikozy, Gałkowice, Gierlachów, Góry Wysokie, Kamień Łukawski, częściowo Kolonia Gałkowice, Mściów, Nowe Kichary, Nowy Garbów, Nowy Kamień, Rzeczyca Mokra, częściowo Rzeczyca Sucha, Stupcza, Stare Kichary, Stary Garbów, Szczytniki, Winiary i Winiarki.

Poza zasięgiem istniejącego systemu gazowniczego znajdują się jeszcze miejscowości: Kępa Chwałowska, Romanówka i Buczek. Istnieje możliwość doprowadzenia gazu do tych miejscowości od strony Garbowa i Gałkowic oraz Winiar.

System energetyczny

Przez południowo-zachodnią część obszaru gminy przebiega napowietrzna linia wysokiego napięcia, dwutorowa 110 kV relacji: I tor 110 kV Stalowa Wola - Ożarów, II tor 110 kV Gorzyce - Ostrowiec Św. zasilający GPZ 110 kV „Gierlachów” z odgałęzieniem do GPZ „Sandomierz”. Linie 110 kV na terenie gminy Dwikozy są eksploatowane i zarządzane przez RZE S.A. Rzeszów.

Gmina Dwikozy zasilana jest w energię elektryczną napięciem 15 kV kilkoma liniami magistralnymi napowietrznymi, zasilanymi z GPZ 110/15 kV „Gierlachów” znajdującego się na terenie gminy w miejscowości Gierlachów.

Linie magistralne 15 kV wychodzące z GPZ-u „Gierlachów” zasilające obszar gminy to:

- „Gierlachów - Ożarów I”,
- „Gierlachów - Ożarów II”,
- „Gierlachów - Ożarów III”,
- „Gierlachów - Ożarów III”,
- „Gierlachów - Romanówka”,
- „Gierlachów - Podgaje”,
- „Gierlachów - Kamień”,
- „Gierlachów - Sandomierz I”,
- „Gierlachów - Sandomierz II”,
- „Gierlachów - Opatów”,
- „Gierlachów - Klimontów I”,
- „Gierlachów - Klimontów II”,

Na terenie gminy Dwikozy znajdują się 74 stacje transformatorowe SN/nN, w tym 8 stanowiących własność zakładową, zasilane z GPZ „Gierlachów”.

Moc zainstalowana w poszczególnych stacjach jest na ogół dostosowana do występujących potrzeb. Istniejące typy stacji umożliwiają w miarę potrzeb wymianę transformatora na urządzenie o większej mocy. Przeważają stacje typu STS-20/250 o zainstalowanej mocy urządzenia 110 kV.

Linie SN budowane były równolegle z liniami n/N. Ze względu na liczne modernizacje, wyrowadzenia nowych magistral z GPZ oraz dobudowy stacji trafo i powiązań, linie te ulegały licznym przebudowom.

Można jednak przyjąć, że praktycznie 100 % stanu obecnego linii SN na terenie gminy Dwikozy zostało wybudowanych na przestrzeni lat 1961-1995.

Zasilanie jest wystarczające we wszystkich sołectwach, za wyjątkiem: Dwikóz, Gałkowic i Rzeczycy Mokrej. W ostatnich latach zreelektryfikowano 6 wsi: Kichary Nowe, Winiary, Winiarki, Góry Wysokie, Czermin i Bożydar.

Ogólnie należałoby stwierdzić, że rezerwy mocy istnieją praktycznie w każdej sieci n/N, z tym, że w rejonie najbliższej stacji trafo SN/nN. Przy dalszych odległościach od stacji trafo, w zależności od przekroju przewodów w istniejącej linii n/N /200-400 m/, brak jest rezerwy mocy w istniejących liniach n/N.

Łączność

Usługi telekomunikacyjne w zakresie obsługi i eksploatacji sieci teletechnicznej w gminie Dwikozy pełni Rejon Telekomunikacyjny w Sandomierzu.

Abonentów na terenie gminy obsługują centrale telefoniczne w miejscowościach Dwikozy i Garbów. W oparciu o istniejące centrale telefoniczne i rozbudowaną sieć teletechniczną wszystkie miejscowości na terenie gminy mają możliwość korzystania z łączności telefonicznej.

Cały teren gminy znajduje się w zasięgu obsługi operatorów telefonii komórkowej, posiadających stacje bazowe z urządzeniami nadawczo-odbiorczymi w sąsiednich gminach.

Od II kwartału 2004 na terenie gminy Dwikozy istnieje możliwość podłączenia stałego łącza internetowego drogą radiową (działają dwie firmy dostarczające Internet z Sandomierza i z Tarnobrzega). Centrala telefoniczna nowego typu pozwala również na przyłączenia łącz typu „Neostrada” lub DSL..

Środowisko kulturowe

Na poziom i jakość życia ludności znaczny wpływ ma środowisko kulturowe, w którym przyszło jej funkcjonować. W wąskim znaczeniu przez środowisko kulturowe należy rozumieć dziedzictwo historycznej kultury materialnej i stanowi ono istotny element tyleż niewymierzonej, co istotnej konstrukcji tożsamości społeczności lokalnej, ale może mieć dla tejże społeczności przełożenie na aspekty czysto materialne.

Znaczna część zasobów dziedzictwa kulturowego ma raczej znaczenie lokalne. Jeśli będą odpowiednio wyeksponowane i zadbane mogą przyczynić się do poprawienia wizerunku Gminy Dwikozy i podniesienia atrakcyjności turystycznej.

Celem ochrony dóbr kultury jest ich zachowanie, należyte utrzymanie oraz społecznie celowe wykorzystanie i udostępnienie dla celów dydaktycznych, naukowych i wychowawczych, tak, aby służyły nauce oraz popularyzacji wiedzy i sztuki, stanowiły trwały element rozwoju kultury i były czynnym składnikiem życia współczesnego społeczeństwa.

Rys historyczny

Wieś Dwikozy posiadała różne nazwy: De Dwikoz, Decoze lub Dwejkoszy, lub Due Caprae. Nazwa Due Caprae w języku polskim oznacza Dwie Kozy. Taka nazwa pojawia się dopiero w 1827 roku, natomiast ostateczna wersja nazwy gminy - Dwikozy ukształtowana została w 1881 roku.

Pierwsza wzmianka na temat Dwikóz pojawia się w źródłach historycznych w XII wieku. Wówczas to wieś Dwikozy jako tzw. Prebenda Dwikozka (posiadłość duchowna) wraz z wsią Bożydar stanowiły uposażenie jednego z kanoników kapituły kolegiaty sandomierskiej. Znajduje to potwierdzenie w przywileju wydanym w 1276r. przez polskiego monarchę, księcia krakowskiego i sandomierskiego, Bolesława Wstydliwego, który idąc w ślady swoich poprzedników, udziela posiadłościom kolegiaty sandomierskiej wszystkich swobód i wolności jakie posiadają dobra katedry krakowskiej. Zgodnie z tym przywilejem mieszkańcy wsi Dwikozy, Bożydar i innych wsi zostali zwolnieni od wykonywania następujących powinności: „przewod” - konieczność dawania przewodnika w czasie przejazdu księcia, „powoz” - dawanie podwód pod dwór książęcy, „stan”, czyli stacja - żywienie dworu książąt przyjeżdżających, „targowe” - opłata od bydła i owiec na stół książęcy, „straż” - dawanie zboża na utrzymanie strażników zamkowych. Przywilej książęcy uwalniał mieszkańców Dwikóz i Bożegodaru od służby wojskowej, od „pogoni”, czyli ścigania nieprzyjaciela, od pilnowania sokołów używanych do polowania, od budowy i naprawy zamków, oraz od opłat dawanych księciu, wojewodom i kasztelanom.

W 1217r. Iwo herbu Odrowąż, kanonik krakowski, kantor gnieźnieński, kanclerz Leszka Białego w starym osiedlu Góry wybudował drewniany kościółek p.w. św. Wita Męczennika, który stał się protoplastą dzisiejszego kościoła parafialnego p.w. MB Bolesnej i św. Wita, zlokalizowanego w Górach Wysokich.

W 1417r. Władysław Jagiełło, wydał nakaz, w którym zobowiązywał każdego z kmieci do obowiązku opłat w wysokości 2 groszy podatku zwanego podatkiem królewskim. Potwierdził również wszystkie dawne przywileje, nadając jednocześnie posiadłościom kapituły sandomierskiej prawo niemieckie, czyli magdeburskie, a przy okazji uwolnił kmieci od władzy wojewodów i kasztelanów, a wszelkie spory nakazał kierować pod sądy oraz wyroki sołtysów według prawa niemieckiego.

Około 1440r. w Dwikozach nad rzeką Łukawą (obecna Opatówka) było 18 łanów kmiecych. Stał tam również piękny dwór kanonika sandomierskiego i folwark z ogrodem owocowym i łąkami. Ponadto w jednej z miejscowości, do której należały 2 łany z lasami i łąkami, 2 karczmy z polami, działały 2 dobrze urządzone młyny.

W XVII w. rozpoczęto w Dwikozach budowę szpitala i kaplicy. Pieniądze na ten cel przeznaczył, w 1674r. ks. Wacław Kostecki.

Wśród miejscowości o starej metryce warto również wspomnieć o osadach służebnych wymienianych w źródłach pisanych (Stupecki L.P., „Osady służebne pod Sandomierzem i Zawichostem”, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, nr 2, 1992) tj.: Winiary - pierwsze wzmianki pojawiają się już od XII w., Szczytniki - od poł. XIV w., Kichary Nowe - w XVI wieku.

Nazwa Winiary (parafia Trójca) pojawia się po raz pierwszy w 1190 roku w przywileju Kazimierza Sprawiedliwego jako uposażenie Kolegiaty Sandomierskiej. Od 02.03.1257r. wieś Winiary stanowi uposażenie Klasztoru Klarysek w Zawichostcie. Etymologia nazw Winiary, Winiarki wywodzi się od winnic zakładanych na nasłonecznionych zboczach Wyżyny Sandomierskiej. Jak podaje „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”, pod red. B. Chlebowskiego W-wa, 1893: „W roku 1827 było w Winiarach 27 domów, 300 mieszkańców. Na terenie wsi był wiatrak. Dobra Winiar składały się w 1887 roku z folwarków: Winiary, Buczek, Kępa Chwałowska, razem 1856 mórg. W 1944r. Winiary wieś i dwór zostały prawie doszczętnie zniszczone i spalone.

Pierwsze wzmianki na temat Szczytnik pojawiają się z okazji zapisania wsi na własność plebanowi górskiemu ks. Michałowi i jego następcom, co miało miejsce w sądzie ziemskim w Sandomierzu, w 1348r. Na prośbę plebana król Kazimierz Wielki w dzień św. Feliksa w 1352r. potwierdził tą darowiznę.

„Około 1440r. wieś Szczytniki należąca do parafii św. Piotra w Sandomierzu, miała piękne ogrody; z łanów kmiecych i karczem dawano dziesięcinę snopową kościołowi św. Piotra w temże mieście” (Długosz, „Liber beneficiorum”).

W 1508r. właścicielem części dóbr był Jan Stupecki, w 1578r. jego syn. W tym czasie było tutaj 8 osadników, 2 łany i jeden ogrodnik. Z czasem wieś Szczytniki darowana kościołowi w Górach, została przyłączona do dóbr stupeckich.

Według tabeli prestacyjnej z 1846r.: „w Szczytnikach było 6 połowników i 9 zagrodników. Połownicy odrabiali dworowi czworgiem bydła i dwójgim ludzi 3 dni latem i 3 dni zimą tygodniowo. Zagrodnicy ręcznie 3 dni latem i 3 dni zimą również tygodniowo...”

Wieś Kichary położona w zachodniej części gminy Dwikozy pośród jarów i wąwozów, dzięki urodzajnym lessowym glebom oraz przepływającej Opatówce już od wieków stanowiła ważny ośrodek osadniczy. Opatówka (zwana dawniej Łukawą) wypływająca ze wschodnich stoków Pasma Jeleniowskiego i wpływająca do Wisły w rejonie Słupczy, jest rzeką, którą tak scharakteryzował poeta Stanisław Młodziejewicz, pochodzący z Dobrocic: „...choć małą, dogodna była woda do pojenia bydła, do pławienia koni i w głębszych miejscach do kąpania bachorów, do prania chabów, do moczenia lnu i konopi, do pływania kaczek, do łowienia wreszcie kielbi i płotek. Podczas wiosennych roztopów zalewała i użyźniała okoliczne łąki przysparzając sytne siana dla gadziny ...”

Pierwszym dziedzicem Kichar, wzmiankowanym ok. poł. XIV w. w kilku dokumentach jak również figurującym w inskrypcji nagrobnej w sandomierskiej katedrze, był szanowany mieszczanin z Sandomierza Bartko.

W wieku XVI wieś Kichary przeszła w ręce rodziny Stanisławskich ze Stanisławic pod Radomiem, herbu Pilawa. W 1578r. Kacper Stanisławski, był dziedzicem m.in. dóbr Kichary, które liczyły 1 łąn (ok. 17 ha) gruntów uprawnych, 2 osadników i 1 biedny. W XVII wieku Elżbieta Prokopowa Sieniawska przekazała swoje dobra na uposażenie klasztoru benedyktynek w Sandomierzu. Po pożarze tegoż klasztoru zakonnice przeniosły się do Kichar. W 1864r. Kichary zostały zabrane benedyktyńkom na rzecz rządu. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego wzmiankuje, że w 1827r. w Kicharach było 31 dymów, 212 mieszkańców, natomiast w 1883r. - 77 dymów, 368 mieszkańców, 886 morgów ziemi włościańskiej i 21 morgów przy osadzie młynarzowej.

Kiedyś wieś Kichary otaczały sady, natomiast na wzgórzu stał murowany, piętrowy, dwór obronny, z czterema basztami na narożnikach i dwoma bramami. Z trzech stron dwór otaczała woda. Po przeniesieniu się zakonnice do Kichar ten tzw. Zameczek zamieniono na klasztor. Po odebraniu siostrom wsi, zameczek sprzedano na licytacji zaś pola folwarku rozdano chłopom. Z zameczku do dziś pozostała tylko zabytkowa baszta zwana też kaplicą św. Rocha i Jacka, niestety w stanie ruiny.

Na północ od Kichar znajduje się wieś Gałkowice, do której prowadzi bieżące jarami i wąwozami drogi. Najstarszym zapisem historycznym zawierającym nazwę Gałkowice jest wzmianka sporządzona przez Jana Długosza w wydanej ok. roku 1440 księdze uposażeń diecezji krakowskiej (Liber beneficiorum t. III, s. 410).

Według ww. „Słownika Geograficznego...”, wieś Gałkowice w XIX wieku, należała do parafii Góry Wyokie, administracyjnie zaś do gminy Wilczyce. Zamieszkiwało ją 218 mieszkańców. Składała się z folwarku Gałkowice Krakówka, wsi - Gałkowice Ociny i Krakówki.

Dobra Gałkowickie dzierżawiła. m.in. rodzina Mościckich. Od 1876r. dzierżawcą dóbr był Stanisław Mościcki - brat Faustyna, ojca przyszłego prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego (w latach 1926-1939), który przebywał tu krótko, ok. 1889r., wraz ze swoją narzeczoną Michaliną Czyżewską.

Wieś Garbów od niepamiętnych czasów należała do rodu szlacheckiego herbu Sulima, z którego wywodził się słynny rycerz - Zawisz Czarny. W roku 1343r. komes Wszebor (Seborius) z Garbowa przybył z synem do Wąchocka, aby uczestniczyć w sprzedaży sołectwa przez Jana opata klasztoru cystersów wąchockich niejakiemu Michałowi za 8 grzywien czystego srebra. Z tego właśnie rodu pochodził Mikołaj z Garbowa - kanonik gnieźnieński i archidiakon zawichojski, następnie kasztelan konarski ok. 1388r., a później sieradzki. Był on ojcem trzech synów m.in. rycerza - Zawiszy Czarnego, który szczególnie się wstawił w bitwie pod Grunwaldem.

Około 1440r. według J. Długosza, w Garbowie było 30 łąnów kmiecych, z których dziesięcinę snopową oraz konopną przekazywano archidiakonowi zawichojskiemu. Z pól o powierzchni 9 łąnów, położonych bliżej Gór pobierał dziesięcinę pleban górski, a pola za dworem nazywano przymiarkami i klinami. W Garbowie były wtedy trzy karczmy i dwóch ogrodników bez pól oraz pięć folwarków.

Powołując się na tabelę prestacyjną z 1846r. w Garbowie było wówczas 20 gospodarstw włościańskich. 2 marca 1257r. Bolesław Wstydlivy darował m.in. wieś Czermin zakonnikom franciszkanom, czyli klaryskom, nadając jej prawo magdeburskie.

Około 1440r. w Czerminie było 6 łąnów kmiecych, z każdego dawano dziesięcinę snopową archidiakonowi zawichojskiemu i płacono zakonnikom franciszkanom jeden ferto jaj, 2 kapłonów i 2 sery. Były dwie karczmy bez pól i ogrody. W 1578r. było w Czerminie 4 łąny, 4 osadników, 3 biednych.

Dobra Czermin Panieński podzieliły los wszystkich dóbr duchownych pod zaborem rosyjskim zabranych na skarb państwa.

Wieś Bożydar ok. 1440r. należała do parafii św. Piotra w Sandomierzu, liczyła wówczas 4 łany kmieccie, z każdego dawano kanonikowi prebendy Dwikozy czynszu pół grzywny, 2 korce owsa, 2 kapłony i 20 jaj, robiono jeden dzień wiosną, drugi zimą. Dworu wtedy, karczem i ogrodów nie było w Bożydmardze, gdyż wszystko pochłonęła Wisła.

Góry Wysokie w średniowiecznych dokumentach nazywane: Góry Superior, Wyszegory, Góry Wyższe, dzisiejszą nazwę uzyskują w XVIII wieku.

Około 1440r. było w Górach 19 kmiecych łanów, z których dawano dziesięcinę snopową i po 4 wiązki konopnej, archidiakonowi zawichojskiemu. Była także karczma plebańska bez pól; z dwóch ogrodów z polami i folwarku szlacheckiego dawano dziesięcinę snopową plebanowi górskiemu, który miał swoje własne pole. Dziedzicem Gór Wyższych był tego roku Jan z Oleśnicy.

Urodzajne gleby, obszerne pastwiska sprzyjały hodowli bydła rogatego, natomiast bliskość rzek Wisły i Opatówki umożliwiały rybołówstwo, wszystko to wpływało na zamożność włościan.

Ówczesni mieszkańcy Dwikóz zajmowali się również uprawą warzyw głównie cebuli, buraków, czosnku, ogórków rozwoząc je na jarmarki i targi do okolicznych miejscowości.

Na terenie gminy żywe były również tradycje patriotyczne, których świadectwem jest miejsce pamięci narodowej zlokalizowane u stóp góry zwanej „winnicą” w postaci zbiorowej mogiły powstańców wymordowanych przez żołnierzy rosyjskich pod dowództwem płk. Miednikowa po porażce pod Słupczą 8.II.1863r. Miejscem martyrologii na obszarze gminy są również znajdujące się w lesie w Górach Wysokich dwie mogiły pomordowanych przez hitlerowców w 1940r. 92 więźniów z Zamku Sandomierskiego.

Przejawem religijności mieszkańców ośrodka gminnego była budowa w 1884r. murowanej kapliczki owalnie zakończonej od zachodu, zlokalizowanej na rozstaju dróg. Odtąd tradycją stało się odprawianie przy niej nabożeństw kilka razy do roku.

10 grudnia 1938r. z polecenia bpa Jana Kantego Lorka przybył ze Skarżyska Kamiennej ks. Jan Duraziński, który utworzył nową parafię z czterech wiosek: Słupcza, Szczytniki, Dwikozy i Bożydar, wydzielonych z parafii Góry Wysokie. Początkowo nabożeństwa odprawiano w szkole dwikozkiej, natomiast od 25 sierpnia 1940r. w nowoposwięconej kaplicy parafialnej. Podstawę materialną tworzącej się parafii stanowiła darowizna ziemi przez Antoniego Łempickiego, dziedzica majątku Słupcza. Na tej ziemi powstała najpierw kaplica, potem plebania, cmentarz i kościół.

1 kwietnia 1941r. dekretem bpa J.K. Lorka powstała nowa parafia Słupcza - Dwikozy. Nazwa dwuczłonowa, ponieważż ziemia pod urządzenia parafialne leżała na terenie Słupczy. Patronami nowej parafii byli: św. Andrzej Bobola kanonizowany w 1938r. i św. Antoni Pustelnik patron ofiarodawcy ziemi. Przed wojną powstał projekt kościoła arch. inż. Ludomira Gyurkowicza. Wojna przerwała przygotowania do budowy kościoła. W 1954r. ks. Jan Szczepanowski objął stanowisko proboszcza i od tej pory kierował budową. Dnia 12 września 1965r. nastąpiło poświęcenie murów. Duże zasługi położyli murarze z Zaklikowa na czele z mistrzem murarskim Julianem Stryeckim. Pod względem architektonicznym kościół jest mieszaniną stylów nawiązującą do gotyku, renesansu. Kościół został uroczystie poświęcony przez bpa Piotra Gołębiowskiego w 1973r. W 1986r. parafia została powiększona o dwie wioski Rzeczyca Mokra i Rzeczyca Sucha.

Od 1975r., po likwidacji powiatów gmina Dwikozy należała do województwa tarnobrzesckiego, a od roku 1999 należy do województwa świętokrzyskiego. W chwili obecnej w skład Gminy Dwikozy wchodzi 23 sołectwa: Winiary, Winiarki, Kępa Chwałowska, Słupcza, Szczytniki, Dwikozy, Góry Wysokie, Stare Kichary, Nowe Kichary, Gałkowice, Kolonia Gałkowice, Stary Garbów, Nowy Garbów, Romanówka, Czermin, Buczek, Bożydar, Rzeczyca Mokra, Rzeczyca Sucha, Mściów, Nowy Kamień, Kamień Łukawski, Gierlachów.

Dobra kultury

Architektura sakralna. Najwybitniejszym zabytkiem w gminie Dwikozy, reprezentującym architekturę sakralną jest niewątpliwie późnobarokowy kościół p.w. św. Wita i MB Bolesnej, zlokalizowany w Górach Wysokich. W miejscu dawnego kościółka drewnianego, z XIII w. którego fundatorem był późniejszy biskup krakowski - Iwo Odrowąż powstał w 1778r., kościół murowany jednonawowy z kaplicami po bokach i prostokątnym prezbiterium. W 1741r. kościół ten został rozbudowany i całkowicie przekształcony wg. Projektu arch. Ks. Józefa Kraśnickiego. Restaurowany z drobnymi przeróbkami ok. 1856-60, 1897-99 i po 1911r. spłonął w wyniku działań wojennych w 1944r. został odbudowany w latach 1948-49 przez architekta Stefana Świszczewskiego. W skład zespołu wchodzi także stara plebania, obecnie nie użytkowana, murowana ok. 1860r., zniszczona podczas II wojny światowej i później odbudowana.

Przejawem religijności mieszkańców gminy są istniejące do dziś, zadbane kapliczki, krzyże oraz kaplice przydrożne, w których kilka razy do roku odprawiano nabożeństwa. Przykładem takiej budowli, wy-

budowanej w II połowie XIX w., jest kaplica NMP. Położona w Dwikozach na rozwidleniu dróg posiada cechy stylowego eklektyzmu. Kaplica założona została na rzucie prostokąta od zachodu zamkniętego półkolistą, sklepioną kolebką, zawiera we wnętrzu mensę ołtarzową, nad którą w prostokątnej wnęce znajduje współczesny obraz MB Częstochowskiej. Na środku dachu znajduje się wieloboczna sygnaturka z arkadami, zwieńczona krzyżem.

W Kicharach Nowych zlokalizowana jest XVII - wieczna kaplica pw. Śś Rocha i Jacka, będąca pierwotnie prawdopodobnie basztą obronną, w zabudowaniach nieistniejącego obecnie dworu benedyktynek sandomierskich.

Na zboczu wzniesienia w pobliżu drogi w Górach Wysokich, znajduje się charakterystyczna kaplica z cechami sztuki ludowej. Wybudowana prawdopodobnie w 1837 roku na planie koła, ściętego od strony wejścia, co umożliwia bezpośredni wgląd do środka. Wewnątrz znajduje się postument z figurą św. Jana Ewangelisty w postaci siedzącej, który trzyma na kolanach otwartą księgę. Na ścianie postumentu widnieje napis z błogosławieństwem oraz datą - 1837r.

Ponadto na obszarze całej gminy można spotkać przydrożne kapliczki i krzyże. Jedną z wyróżniających się, jest kapliczka słupowa na postumencie, położona na rozstaju dróg, z figura Chrystusa Frasobliwego. Oprócz dość typowych form tych niewielkich obiektów architektury sakralnej, w gminie występują również charakterystyczne jedynie dla tego obszaru kapliczki - pomniki. Posiadają one cechy sztuki ludowej, czerpiącej jednak wzorce ze stylów charakterystycznych dla różnych epok. Mają one postać prostopadłościanu, stojącego na niewielkim postumencie, postumencie narożnikach, którego umieszczone są cztery wieże, po środku znajduje się zaś ostrołukowo zwieńczony otwór ze świętą figurką. Nad prostopadłościaniem wznosi się jakby wieloboczny hełm, zwyciężający się ku górze, zakończony krzyżem. Całość oglądana z daleka nosi wyraźne cechy gotyku, zwłaszcza charakterystyczną strzelistość. Tego typu obiektów można spotkać zarówno na cmentarzach jak i przy drogach.

Miejsca pamięci narodowej

- Pomnik ku czci powstańców poległych, pod Słupczą zlokalizowany w Dwikozach. 8 lutego 1863r. pod Słupczą oddział powstańców, którego trzon stanowili „Puławiacy” - uczniowie Instytutu Politechnicznego w Puławach, odniósł porażkę w starciu z wojskiem rosyjskim. Zginęło wówczas 28 powstańców, których pochowano we wspólnej mogile w Górach Wysokich. Kolejnych 38. Rosjanie dobili i kazali pochować w Dwikozach. Dziś na miejscu pochówku, w Dwikozach stoi pomnik ku czci poległych w 1863r.
  - Pomnik będący świadectwem martyrologii mieszkańców Słupczy. Powstał on po II wojnie światowej, na miejscu straceń mieszkańców niewspółpracujących z niemieckim okupantem.
  - Mogiły pomordowanych przez hitlerowców w 1940 roku, 92 więźniów z Zamku Sandomierskiego, zlokalizowane w lesie w Górach Wysokich.
  - Zbiorowa mogiła ofiar terroru, zamordowanych w 1943r. zlokalizowana na cmentarzu w Górach Wysokich.
- Gmina Dwikozy należy do gmin charakteryzujących się największym nasyceniem zabytkami „nieruchomymi”. Do rejestru zabytków z obszaru gminy Dwikozy wpisanych jest 5 „nieruchomych” dóbr kultury, które należą do dwóch grup:

- 4 z zakresu architektury i budownictwa,
- 1 z podgrupy parki i cmentarze.

Szanse wynikające ze stanu środowiska kulturowego to przede wszystkim:

- Malownicze krajobrazy (Góry Pieprzowe skąd rozlega się widok na panoramę miasta Sandomierza, dolina Opatówki, droga z Dwikóz do Gór Wysokich, biegnąca wąwozem oraz wiele innych równie ciekawie położonych miejsc), oraz obecność wielu punktów widokowych umożliwiających wgląd na panoramy o szczególnych walorach widokowych,
- Obecność cennych obiektów zabytkowych oraz stanowisk archeologicznych będących świadectwem wielowiekowej tradycji osadnictwa na tych terenach,
- Pozytywne dominanty w krajobrazie gminy, zwłaszcza kościół p.w. św. Andrzeja Boboli, stanowiących doskonały wyznacznik przestrzeni,
- Wyróżniające się w krajobrazie zabudowania, towarzyszące cegielniom, zlokalizowane w otoczeniu malowniczych zarośniętych trzciną glinianek, warto również wspomnieć, iż pozytywnym zjawiskiem widocznym w architekturze obiektów na terenie gminy jest zastosowanie miejscowego surowca,
- Prężnie działający od 1976r. Gminny Ośrodek Kultury, który prowadzi różne zajęcia sportowe, rekreacyjne oraz artystyczne. Pod patronatem GOK-u działają również dwa zespoły ludowe - w Słupczy i w Dwikozach,
- Przejawem tradycji regionalnych jest również organizowanie corocznych imprez promujących gminę, tj. „Dzień Folkloru”, „Święto Pomidora”, „Święto Plonów”.

II.3. Gospodarka

Rolnictwo

Dwikozy należą do najlepszych glebowo gmin w województwie i kraju. Świadczy o tym wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który według danych JUNG Puławy wynosi 101,5 pkt. (w skali 120 punktowej) i klasyfikuje gminę na 5 miejscu w województwie oraz na 33 miejscu w kraju. Korzystny, zwłaszcza w kotlinie Sandomierskiej i w dolinie Opatówki, jest także lokalny agroklimat, który umożliwia towarową uprawę roślin ciepłolubnych (pomidory, ogórki nowalijki, kwiaty itp.).

Bardzo dobre warunki klimatyczno-glebowe oraz tradycje rolnicze gminy sprawiają, że główną funkcją jest rolnictwo (z pracy w tym sektorze gospodarki utrzymuje się 83,5 % mieszkańców, podczas gdy w województwie 31,2 %), zaś użytki rolne zajmują 83 % powierzchni ogólnej (w regionie 62,6 %). Ponad 90 % gruntów ornych zaliczone jest do klas bonitacyjnych I-IIIb, podlegających szczególnej ochronie prawnej przed wyłączeniem z użytkowania rolniczego, a dalsze 8 % podlega ochronie warunkowej (klasa IV). Udział procentowy poszczególnych klas bonitacyjnych w ogólnym areale gruntów ornych i użytków zielonych (dane JUNG Puławy 1984r.).

Wyszczególnienie	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI-VIz
Grunty orne	14,7	39,7	29,6	7,3	5,3	2,3	1,2	0,2
Użytki zielone	0,9	21,5	26,5		14,5		20,0	5,6
Grunty orne (województwo)	3,2	9,2	13,4	9,5	16,4	15,4	19,4	13,5

Cały areal użytków rolnych zalicza się do „czystych” ekologicznie (zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową nie przekracza naturalnej zawartości tych pierwiastków w skale macierzystej i predysponuje gminę do rozwoju produkcji ekologicznej).

Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego wynosi zaledwie 3,8 ha użytków rolnych (w regionie 4,7 ha tych użytków) i odbiega wyraźnie od standardów europejskich (ok. 17 ha). Rolnicy gminy posiadają wysokie umiejętności zawodowe, wynikające z wieloletnich tradycji wysokiej kultury rolnej oraz szkoleń i doradztwa rolniczego.

Struktura gruntów rolnych gminy (wg danych UG Dwikozy w 2002r.) kształtowała się następująco:

Użytki rolne	- 7.554 ha (89,1 % pow. ogólnej)
1. Grunty orne	- 5.424 ha (71,9 % użytków rolnych)
2. Sady	- 927 ha (12,2 % użytków rolnych)
3. Łąki trwałe	- 393 ha (5,3 % użytków rolnych)
4. Pastwiska	- 800 ha (10,6 % użytków rolnych)
5. Tereny zabudowane	- 260 ha (2,8 % powierzchni ogólnej)
6. Stawy rybne	- brak
7. Rowy melioracyjne	- 45 ha
8. Tereny zmeliorowane	- 396,6 ha (5,6 % użytków rolnych)
w tym zdrenowane	- 63,8 ha

Do najważniejszych problemów w tej dziedzinie zagospodarowania zalicza się:

- zbyt wolny obrót ziemią rolniczą, stanowiący warunek jej koncentracji w gospodarstwach rozwojowych,
- za niska cena użytków rolnych, kształtująca się poniżej wartości użytkowej (w opinii rolników ziemia jest za tania aby się jej pozbywać),
- dość powszechna w mniejszych obszarowo gospodarstwach postawa przeczekiwania trudności ekonomicznych oraz bierność w unowocześnianiu warsztatu pracy,
- zbyt małe zainteresowanie rolników integracją w grupy producenckiej,
- brak miejsc pracy poza rolnictwem i słaby rozwój przedsiębiorczości lokalnej.

Własność gruntów

W strukturze własnościowej użytków rolnych dominuje zdecydowanie własność osób fizycznych, które władają wg danych geodezyjnych z 2001r. - 93,8 % użytków rolnych. W ramach gruntów Skarbu Państwa największy areal zajmowały klasyfikowane rolniczo (jako pastwiska) tereny nadwiślańskie i grunty Lasów Państwowych, które użytkują 14 ha. Areal gruntów Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa jest minimalny.

Wg danych UG Dwikozy grunty gminne zajmują 19,7 ha, z czego użytki rolne to 4,21 ha (większość w użytkowaniu umownym). Użytki te skupiają się w Dwikozach (użytkowanie wieczyste), Nowym Kamieniu, Rzeczycy Mokrej oraz Górach Wysokich i w większości są przeznaczone na różne cele publiczne. Niewielką rezerwę terenów na cele przedsiębiorczości stanowić mogą dawne bazy obsługi rolnictwa i niewykorzystane obiekty komunalne. Brak jest natomiast uzbrojonych terenów niezabudowanych, które mogłyby stanowić ofertę gruntów dla potencjalnych inwestorów z zewnątrz.

Powyższy układ własnościowy nie sprzyja transformacji rynkowej gminy, powodując następujące istotne ograniczenia przestrzenne:

- utrudniać może szybkie pozyskanie na cele inwestycyjne większych obszarowo terenów wywołując konieczność negocjacji ich zakupu z wieloma właścicielami,
- wpływa utrwalająco na istniejącą strukturę agrarną jak również ogranicza możliwość przeprowadzenia scalenia i wymiany gruntów,
- stwarza utrudnienia przy lokalizacji usług publicznych i urządzeń infrastruktury technicznej przy jednoczesnym domaganiu się przez społeczność lokalną dostępu do korzystania z usług i urządzeń o coraz wyższym standardzie

Utrudnia więc skuteczne włączenie się samorządu w politykę gospodarowania ziemią i może stwarzać w przyszłości barierę rozwoju przestrzennego.

Gospodarka pozarolnicza

Od 1988 roku w ewidencji działalności gospodarczej urzędu gminy w Dwikozach zarejestrowanych zostało 1089 podmiotów gospodarczych, z czego do dnia 08.11.2007 roku wyrejestrowano 523 podmioty. Udział ilościowy poszczególnych branż w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych przedstawia się następująco (dane na 2007 rok);

Branża	ilość
Przemysł	13
Usługi	253
Handel	249
Inne	51

Na terenie gminy Dwikozy działa kilka dużych zakładów, zatrudniających większe liczby pracowników. Należy tu wymienić ZPOW Dwikozy S.A. (przetwórstwo owoców i warzyw), EXPOL (produkcja mrożonek owocowo-warzywnych), MEGAWITA oraz Kiljan (produkcja sałatek, kiszonek itp.), Domex (RTV - AGD), FPHU Tarkowski (sprzedaż artykułów spożywczych). Działają też m.in. stacja kontroli pojazdów, trzy stacje paliw (w tym dwie LPG), dwa domy weselne „Echo” i Kasia - Telwolt), znaczna liczba sklepów spożywczych, piekarnia mechaniczna.

II.4. Sfera społeczna

Bezrobocie

W ostatnich latach bezrobocie w gminie Dwikozy kształtowało się następująco:

Rok	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Absolwenci	Zwolnieni z przyczyn dot. zakładów pracy	W wieku mobilnym 18-44	Pozostający bez pracy pow. 12 m-cy
1993 XII	615	259	57	131	b.d.	286
1997 XII	646	351	35	66	b.d.	b.d.
1999 XII	714	386	47	59	b.d.	b.d.
2000 XII	758	414	43	46	b.d.	b.d.
2001 XII	780	395	43	57	648	490
2002 IX	788	394	43	b.d.	655	467
2003 IX	748	367	29	45	601	461
2003 XII	796	373	33	39	644	471
2004 I kw.	821	374	46	35	668	482
2004 II kw.	787	369	b.d.	33	633	463
2007 I kw.	641	327	b.d.	19	472	385
2007 II kw.	584	320	b.d.	17	421	358
2007 III kw.	534	290	b.d.	19	390	319
2007 IV kw.	554	290	b.d.	18	400	307

Z powyższych danych wynika, iż bezrobocie w gminie Dwikozy charakteryzuje się tendencją spadkową, co związane jest zapewne ze wzrostem możliwości zatrudnienia poza granicami kraju.

Należy także zauważyć, że wg danych statystycznych poziom bezrobocia w gminie Dwikozy jest niższy niż w 5-ciu gminach sąsiednich, tj. w Klimontowie, Koprzywnicy, Łoniowie, Zawichoście i Ożarowie.

Bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym i w związku z powyższym wskazane jest tworzenie warunków do organizacji nowych miejsc pracy, np. w obsłudze rolnictwa i ludności, uwzględniając to, że grupa bezrobotnych mieszkańców gminy dysponuje dużym potencjałem, jakim jest znaczny udział osób z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim oraz osób młodych w wieku mobilnym.

Opieka Zdrowotna

Według danych inwentaryzacyjnych i uzyskanych z Urzędu Gminy w Dwikozach na terenie gminy znajdują się Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dwikozach i w Nowym Garbowie. Oprócz tego funkcjonuje kilka prywatnych praktyk lekarskich (dentyści, lekarze rodzinni itp.). Obsługa specjalistyczna odbywa się na zasadzie korzystania ze specjalistycznych zakładów opieki zdrowotnej (przychodnie specjalistyczne, szpital) w ZOZ Sandomierz w ramach działalności z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Sytuacja obsługi gminy Dwikozy w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, czyli dostępność do lekarza pierwszego kontaktu, jest właściwa. Na jednego lekarza kontraktowego przypada 1.488 osób, a reforma zakłada średnio 2.500. licząc do tego gabinety prywatne w Dwikozach, na terenie pobliskich Sandomierza i Tarnobrzega, z których też ludność korzysta, to średnia wypada znacznie lepiej.

Oświata i Wychowanie

Nauka to największy skarb, który powinien być traktowany priorytetowo w planach samorządu gminnego. Kształcenie dzieci i młodzieży to, wieloletnia inwestycja, która przyniesie wielokrotne korzyści w przyszłości. W gminach wiejskich trudno upatrywać dużej ilości miejsc pracy w rolnictwie. Dzieci i młodzież wiejska stoi przed koniecznością zdobywania innych zawodów, które pozwolą im na znalezienie pracy poza rolnictwem bądź innego źródła dochodu. Szkoła ma ogromny wpływ na kształtowanie postaw uczniów w dziedzinie edukacji, kreowania aspiracji i poczucia wartości, zdobywania dobrych kwalifikacji, a w przyszłości zajmowania odpowiednich stanowisk pracy. Aby ten cel osiągnąć konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na motywację nauczycieli i ocenę wyników ich pracy, poszerzenie ramowych programów nauczania w celu zwiększenia szans dzieci wiejskich na naukę w szkołach średnich i wyższych oraz na poprawę bazy oświatowej. Na terenie gminy Dwikozy funkcjonuje 8 szkół podstawowych i jedno Publiczne Gimnazjum w Dwikozach. Absolwenci gimnazjum pobierają naukę w szkołach średnich i zawodowych położonych poza terenem gminy - głównie w Sandomierzu, jak również w innych miastach województwa świętokrzyskiego.

Do szkół w 2007 roku uczęszczało 1117 uczniów. Udział uczniów w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Dwikozy jest porównywalny do średniego współczynnika dotyczącego udziału uczniów w liczbie mieszkańców w gminach wiejskich województwa oraz w województwie świętokrzyskim. W szkolnictwie ogółem zatrudnionych jest 151 nauczycieli

Lp.	Adres	Obwód	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba sal dydaktycznych	Zatrudnienie	
						Nauczyciele razem	Obsługa i administracja
1.	Dwikozy	4 wsie	176	10	12	16	5
2.	Słupcza	4 wsie	84	6	9	10	3
3.	Gańkowice	3 wsie	37	6	9	8	2
4.	Gierlachów	3 wsie	67	6	7	11	3
5.	Mściów	2 wsie	76	6	10	12	3
6.	Garbów Stary	5 wsi	46	6	11	9	3
7.	Góry Wysokie	1 wieś	62	6	7	-	-
8.	Winiary	3 wsie	33	5	7	-	-
	Razem	8 szkół	581	51	72		

Stan organizacyjny nauczania podstawowego w gminie Dwikozy

Lp.	Obwód	Liczba uczniów	Liczba sal dydaktycznych	Liczba oddziałów
1. Gimnazjum Publiczne	Cała gmina	362	23	15

Stan organizacyjny nauczania gimnazjalnego w gminie Dwikozy

Wszystkie szkoły posiadają pracownie komputerowe i mają dostęp do sal gimnastycznych. Zazwyczaj wykłada się w nich dwa języki obce tj. angielski i niemiecki, wyjątkiem jest gimnazjum gdzie dodatkowo można się uczyć języka francuskiego. Standard techniczny obiektów szkolnych utrzymywany jest na zadawalającym poziomie.

Obecnie na terenie Gminy Dwikozy funkcjonuje Przedszkole Samorządowe w Dwikozach, które posiada dwie filie w Słupczy i Szczytnikach (uczęszcza do niego łącznie około 107 dzieci). Prócz tego działają oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Gierlachowie, Mściowie, Gałkowicach, Garbowie. Działają również 2 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych prowadzonych przez stowarzyszenia w Winiarach i Górach Wysokich

Większość przedszkoli znajduje się w budynkach wymagających ciągłych inwestycji zarówno w infrastrukturę techniczną jak i termomodernizację. Warto podkreślić, że utrzymywanie przedszkoli jest jednym z elementów polityki parorodzinnej, której realizacja leży w kompetencjach między innymi samorządu gminnego. Brak przedszkoli na obszarach wiejskich jest jedną z przyczyn utrudniających restrukturyzację rynku pracy i poprawę warunków bytowych mieszkańców, bowiem niemożność zapewnienia opieki dzieciom sprawia, iż duża część kobiet rezygnuje z poszukiwania pracy. Jednocześnie z obawy przed utratą pracy w czasie długiej opieki nad dzieckiem, znaczna część kobiet rezygnuje z posiadania potomstwa. Przedszkola oprócz oczywistej funkcji wychowawczo-edukacyjnej, są, więc istotnym elementem wpływającym na rozwój społeczny i gospodarczy gmin. Pożądane jest, więc aby w większości miejscowości uznanych za rozwojowe funkcjonowały przedszkola lub oddziały przedszkolne przy szkołach.

Pomoc Społeczna

Pomoc społeczna jest ważną częścią socjalnego zabezpieczenia. Zgodnie z ustawą podstawowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym. Zakres przedmiotowy pomocy społecznej to:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń
- praca socjalna
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej
- realizację zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Na terenie gminy zadanie to wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w, Dwikozach, który w 2007 roku na pomoc społeczną przeznaczył łącznie 3.917 725 złotych.

Warunki bytowe mieszkańców gminy ulegają pogorszeniu na skutek restrukturyzacji zakładów pracy. Coraz większa liczba osób korzysta z pomocy socjalnej. Ogółem w Gminie Dwikozy ze świadczeń pomocy społecznej, także niematerialnych w 2007 roku skorzystało 1253 rodziny.

Bezpieczeństwo Publiczne

Ochrona przeciwpożarowa

Na terenie gminy Dwikozy działa 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym wszystkie jednostki typu „S”. Pięć jednostek zostało włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Jednostka OSP	Liczba członków	Typ	KRSG
Dwikozy	17	S	Tak
Gałkowice	16	S	Nie
Nowe Kichary	10	S	Nie
Mściów - Nowy Kamień	29	S	Tak
Słupcza	15	S	Tak
Szczytniki	14	S	Tak
Winiarki	11	S	Nie
Winiary	17	S	Tak

Turystyka

Turystyka jest obecnie funkcją marginalną, o czym decyduje brak zaplecza turystycznego (bazy noclegowej, gastronomii dostosowanej do obsługi turystów, małej infrastruktury turystycznej, oznakowania i udostępnienia atrakcji kulturowych i przyrodniczych itp.) a przede wszystkim odpowiedniej promocji. Nie mniej w malowniczej dolinie Opatówki (krajobraz doliny można porównywać z wieloma zna-

nymi rejonami turystycznymi) funkcjonuje gospodarstwo agroturystyczne, zaś wielu rolników dysponuje wolną i atrakcyjną powierzchnią użytkową mieszkań, którą można by adoptować do celów zakwaterowania turystów. Istotne ograniczenie rozwoju tej funkcji stwarza również brak gminnego programu rozwoju turystyki, który uwzględniałby zarówno lokalne przesłanki aktywizacji jak i powiązanie gminy z Nadwiślańskim Rejonem Turystycznym, posiadającym doskonale i niewykorzystane możliwości wykreowania wielu nowych form turystyki. Ważnym ograniczeniem jest także niewielkie zainteresowanie turystyką miejscowej społeczności, która największe szanse wzrostu dochodów upatruje obecnie w rolnictwie.

Gmina Dwikozy posiada duży, naturalny potencjał rozwoju tej funkcji, który tworzą:

- unikalne warunki przyrodniczo-krajobrazowe doliny Opatówki oraz krawędzi Wyżyny Sandomierskiej (liczne wąwozy, odsłonięcia i skarpy lessowe, rzadkie zbiorowiska roślin zielnych, drzew i krzewów porastających strome zbocza doliny, w niewielkim stopniu rozpropagowane walory wizualne i naukowo-dydaktyczne itp.),
- specyficzny krajobraz przyrodniczo-kulturowy rzeki Wisły, stanowiącej krajowy korytarz ekologiczny i przewidzianej (wraz z przyległymi terenami) do objęcia prawną ochroną przyrody (projektowany park krajobrazowy),
- wybitne walory krajobrazowo-dydaktyczne rezerwatu roślinności stepowej „Góry Pieprzowe” - położonego na pograniczu z Sandomierzem.

Ponadto przez teren gminy przebiegają dwa piesze szlaki turystyczne: niebieski (Gołoszyce - Pielaszów - Dwikozy) i czerwony (Gołoszyce - Dwikozy - Zawichost - Biadaczów w woj. lubelskim), dwie trasy rowerowe (opisane w materiałach PTTK Sandomierz) oraz tzw. „Nadwiślanka” stanowiąca potencjalną, samochodową trasę turystyczną o charakterze regionalnej „park way”. Wymienione wyżej walory w powiązaniu z miejscowymi zasobami kultury materialnej, obyczajowością ludową i tradycyjnym rolnictwem stanowią atrakcyjny, potencjalny produkt turystyczny - turystykę wiejską, który może być przedmiotem zainteresowania turysty krajowego i zagranicznego.

Uwzględniając fakt, że w turystyce krajowej narasta moda na aktywne i zróżnicowane formy wypoczynku, charakteryzujące się bliższym kontaktem z przyrodą i kulturą, z dala od zatłoczonych centrów turystycznych aktywizacja tej funkcji w gminie Dwikozy, posiada obecnie pełne uzasadnienie gospodarcze. Sprzyja temu położenie gminy w pobliżu Sandomierza, który zgodnie z założeniami wojewódzkiej polityki przestrzennej winien zostać wykreowany na krajowy ośrodek obsługi ruchu turystycznego. W tej sytuacji gmina może stanowić alternatywne zaplecze noclegowe dla odwiedzających miasto zaś miejscowe atrakcje turystyczne mogłyby zostać „wkomponowane” w program pobytu turystycznego w Sandomierzu. Dodatkowym „motorem” lokalnej turystyki jest działalność Lokalnej Organizacji Turystycznej „Partnerstwo Ziemi Sandomierskiej”, której Gmina Dwikozy jest członkiem od października 2004.

Kultura i Sport

Szerzeniem kultury na terenie gminy Dwikozy zajmuje się istniejący od 1976r. Gminny Ośrodek Kultury w Dwikozach. Realizuje on zadania w dziedzinie wychowania, edukacji, upowszechniania kultury, rozwijania i zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa w celu wzbogacenia osobowości, kształtowania moralnych i patriotycznych postaw obywateli, kształtowania stosunków współżycia społecznego oraz rozwijania kultury życia codziennego i wypoczynku.

GOK prowadzi wielokierunkową działalność zgodną z założeniami polityki kulturalnej państwa na podstawie własnego programu wynikającego z zapotrzebowania społeczeństwa.

Gminny Ośrodek Kultury realizuje swoje zadania w poszczególnych dziedzinach poprzez:

- folklor i sztukę ludową
  - opiekę nad artystycznymi zespołami ludowymi („Dwikożanie” i „Słupczanie”)
  - organizowanie dni folkloru i sztuki ludowej
  - organizowanie dożynek gminnych
  - organizowanie konkursów plastycznych - wielkanocna plastyka obrzędowa, konkursy stroików i ozdób choinkowych, przegląd kolęd i pastorałek
- edukacja kulturalna
  - organizowanie konkursów z zakresu muzyki, śpiewu, tańca i plastyki dla dzieci i młodzieży
  - udział w plenerach malarskich konkursach i przeglądach - gminnych, regionalnych i wojewódzkich
  - prowadzenie przez instruktorów GOK zajęć z zakresu tańca, muzyki, śpiewu i plastyki
  - prowadzenie zajęć zespołów tanecznych i muzycznych
- organizowanie imprez kulturalnych
  - organizowanie akademii z okazji świąt
  - organizowanie imprez kulturalnych.

Wśród ważniejszych imprez kulturalnych organizowanych przez GOK w Dwikozach należy wymienić:

- „Święto Pomidora” - Impreza organizowana od sześciu lat w miesiącu lipcu. Wykłady na temat produkcji pomidorów oraz warzyw pod osłonami. Wystawy firm produkujących na rzecz ogrodnictwa, firm nawozowych, firm nasiennych, producentów pomidorów i warzyw. Impreza połączona z festywalnym, występy zespołów artystycznych. W imprezie udział biorą firmy z terenu całego kraju.
- „Plener Malarski” - Impreza organizowana od 5 lat. Biorą w niej udział miejscowi plastycy i zaproszeni plastycy z terenu województwa świętokrzyskiego. Artyści przez 7 dni wykonują prace olejne, które na zakończenie pleneru wystawiane są w Gminnym Ośrodku Kultury. Impreza odbywa się w lipcu.
- „Gminne Święto Plonów” - Impreza organizowana od 20 lat co roku w innej miejscowości z terenu gminy. Wystawy plonów, występy artystyczne. Impreza organizowana w ostatnią niedzielę sierpnia.
- „Wigilia dla osób samotnych” - organizowana od 10-ciu lat wspólnie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dwikozach. Przeznaczona jest dla osób samotnych. Dla uczestników przygotowane są tradycyjne potrawy wigilijne, miejscowe zespoły występują z koncertem kolęd. Impreza odbywa się w Wigilię Bożego Narodzenia.

Ponadto organizowane są imprezy kulturalno-sportowe przez GOK i Klub Sportowy „Sparta” z Dwikóz. Do ważniejszych należą:

- Szachowe Mistrzostwa Gminy - Impreza organizowana corocznie w miesiącu styczniu dla uczniów szkół podstawowych i dla dorosłych
- Międzyszkolny Turniej Piłki Siatkowej - Turniej rozgrywany w miesiącu styczniu przeznaczony dla reprezentacji szkół podstawowych z terenu gminy
- Mistrzostwa Gminy w tenisie stołowym - Impreza rozgrywana corocznie w miesiącu lutym, przeznaczona dla dzieci i dorosłych
- Turniej brydżowy - Turniej przeznaczony dla dorosłych, rozgrywany corocznie w miesiącu marcu i październiku
- Turniej bilardowy - Impreza rozgrywana w miesiącu kwietniu przeznaczona dla uczniów szkół podstawowych
- Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta - Impreza rozgrywana od 12 lat. Turniej rozgrywany systemem pucharowym przeznaczony dla reprezentacji poszczególnych szkół podstawowych z terenu gminy Dwikozy. Impreza rozgrywana w miesiącu maju.
- Spartakiady Sportowe (letnia i zimowa) - rozgrywki w różnych konkurencjach przeznaczone dla reprezentacji sołectw i indywidualnych zawodników.
- Międzygminny Turniej Piłki Nożnej Oldboy’ów o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy w Dwikozach - Impreza rozgrywana w miesiącu lipcu, przeznaczona dla zawodników powyżej 40 roku życia, którzy zakończyli już czynne uprawianie sportu. W rozgrywkach systemem pucharowym startują zespoły reprezentujące gminy z terenu powiatu sandomierskiego i zaproszone zespoły z innych powiatów.

Stałymi formami działalności GOK jest prowadzenie chóru dziecięcego, zespołu wokalnego, Dziecięcego Zespołu Tanecznego „Bajbusy”, Ludowego Zespołu Artystycznego z Dwikóz, Ludowego Zespołu Artystycznego ze Stupczy, nauki gry na instrumentach, nauki tańca towarzyskiego, aerobiku, rytmiki dla dzieci klas „0”, siłowni, salonu gier, sekcji bilardu, wyjazdów dzieci na naukę pływania na basen.

W Dwikozach działa Gminna Biblioteka Publiczna, która mieści się w budynku Urzędu Gminy. Filie GBP znajdują się w miejscowościach: Stupcza, Gałkowice Kolonia, Garbów i Mściów. W Gminnej Bibliotece Publicznej wraz z filiami znajduje się 29.363 woluminów na łączną wartość 21.523,00 zł. Biblioteki posiadają zatrudnienie 4 i ¾ etatu

Do szczegółowego zakresu działania bibliotek należy:

- gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej
- popularyzacja książki i czytelnictwa
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej
- organizowanie lekcji bibliotecznych dla szkół
- organizowanie konkursów wiedzy czytelniczej
- organizowanie spotkań autorskich.

W zakresie usług kultury sakralnej na terenie gminy funkcjonują parafie rzymsko-katolickie:

- Dwikozy - Kościół p.w. Św. Andrzeja Boboli
- Dwikozy - Kaplica NMP

- Góry Wysockie - Kościół p.w. Matki Boskiej Bolesnej i Św. Wita
- Mściów - Kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej
- Garbów Stary - Kaplica

Parafie prowadzą ożywione życie religijne skupiające mieszkańców gminy, działalność kulturalną i charytatywną.

Na terenie Gminy Dwikozy działa Klub Sportowy „Sparta” Dwikozy oraz Uczniowski Klub Sportowy w Dwikozach. W klubach zrzeszeni są zawodnicy z terenu całej Gminy Dwikozy.

Klub Sportowy „Sparta” Dwikozy jest klubem jednosekcyjnym. Działa w nim sekcja piłki nożnej. W klubie funkcjonują 4 drużyny młodzieżowe, szkółka piłkarska oraz drużyna seniorów. Klub prowadzi również działalność sportową z drużyną oldboy’ów, czyli byłych zawodników.

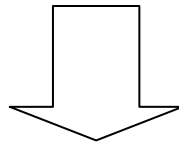
Uczniowski Klub Sportowy w Dwikozach w początkowej fazie działania występował jako klub jednosekcyjny /piłka nożna/, a w chwili obecnej istnieje również sekcja bilardowa. W UKS zrzeszona jest młodzież szkolna z terenu całej gminy. W ramach UKS prowadzone są w trakcie trwania roku szkolnego rozgrywki międzyszkolne w różnych dyscyplinach sportowych: piłka koszykowa, piłka ręczna, piłka siatkowa, biegi przełajowe oraz inne konkurencje zręcznościowe dla dzieci z okazji Dnia Sportu.

III. Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na obszarze Gminy Dwikozy

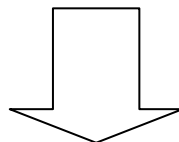
III.1. Celowość zadań planowanych do realizacji.

Proces planowania rozwoju gminy ma na celu ustalenie w jakim kierunku powinna zdążać gmina w okresie najbliższych kilkunastu lat. Wskazanie oraz dokładne zdefiniowanie celu (celów) działania pozwala na dobór optymalnych rozwiązań, umożliwiających osiągnięcie postawionych zamierzeń. Proces planowania przebiega zgodnie z przedstawionym niżej schematem.

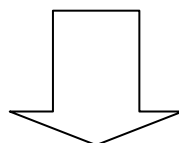
Dążenia strategiczne (priorytety)

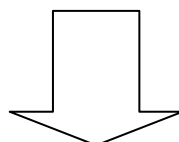
Cele strategiczne

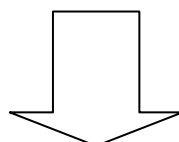
Cele operacyjne

Strategie wdrażania - zadania

Programy

Konkretne działania

III.2. Strategiczne cele rozwoju Gminy Dwikozy oraz zadania ciągle służące do ich realizacji.

Priorytet A: Rolnictwo - nowe rynki zbytu

Celem strategicznym Priorytetu A jest podniesienie dochodów rodzin rolniczych poprzez restrukturyzację i modernizację produkcji rolnej oraz ekspansję na nowe rynki zbytu. Do realizacji celu strategicznego przyjęto następujące cele operacyjne:

1. Integracja pozioma i pionowa producentów rolnych.
2. Wzrost produkcji proeksportowej poprzez poprawę standardu produkcji i poszerzenie oferty produkcyjnej.

Cel operacyjny 1. Integracja pozioma i pionowa producentów rolnych.

Zakłada poprawę współpracy między producentami jak i zakładami oraz instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa i wsi. Z punktu widzenia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w aspekcie członkostwa w UE, inicjowanie i rozwijanie takiej współpracy wydaje się nieuniknione i konieczne.

Zadanie 1

Organizacja grup producentów

Sposób realizacji:

- identyfikacja skupisk masowej produkcji
- wyłonienie liderów przedsiębiorczości
- szkolenia liderów
- analiza rynku klientów
- analiza rynku producentów
- bilans możliwości
- organizacja branżowych grup producentów

Zadanie 2

Kreowanie bazy surowcowej dla lokalnych odbiorców

Sposób realizacji:

- identyfikacja potrzeb lokalnych przetwórców
- analiza możliwości produkcyjnych
- lokalizacja baz surowcowych
- zawieranie umów producent-przetwórcy
- modyfikacje baz surowcowych i potrzeb przetwórców
- upowszechnianie jakościowych łańcuchów produkcyjnych

Zadanie 3

Stworzenie systemu informacji rynkowej

Sposób realizacji

- organizowanie ogniw systemu i identyfikacja instytucji zainteresowanych przepływem informacji
- zinstytucjonalizowanie systemu
- opracowanie bloków informacji (bloki tematyczne: ceny płodów rolnych, środki ochrony roślin, środki produkcji, rynek pracy, źródła finansowania, środki pomocowe, technologie, kalkulacje, prognozy, zbytu)
- opracowanie systemu zbierania i dystrybucji informacji
- promocja systemu
- modyfikacja zbierania, przekazu i dystrybucji informacji

Cel operacyjny 2. Wzrost produkcji proeksportowej poprzez poprawę standardu produkcji i poszerzenie oferty produkcyjnej.

Obowiązujące od kilku lat reguły gospodarki rynkowej w znacznym stopniu wpłynęły na zmianę postaw hurtowych nabywców produktów rolnych oraz zachowania konsumentów. Wzrastające wymagania na rynku wewnętrznym i zewnętrznym stwarzają pilną potrzebę dostosowania oferty do oczekiwań klienta, zarówno pod względem jakości asortymentu, jak i zapewnienia ciągłości dostaw i jednolitości poszczególnych partii towaru. Producenci coraz częściej zdają sobie sprawę z tego, że sprostanie aktualnym wymagom rynku stanowi również szansę wyjścia ze swoimi produktami poza granice kraju. Gmina Dwikozy posiada potencjalne warunki do rozwoju produkcji warzyw i owoców na eksport. Jest tu duża koncentracja producentów z wieloletnią tradycją, wyspecjalizowanych w produkcji wysokiej jakości

warzyw i owoców, którzy w większości produkują na rynek zewnętrzny. Poprawy wymaga przede wszystkim pakowanie produktów zbliżone do standardów europejskich, koncentracja określonych upraw zapewniających oferowanie większych jednolitych partii danego produktu oraz prowadzenie działań marketingowych pozwalających poszerzyć rynek.

Zadanie 1

Wypromowanie regionalnego znaku jakości produktów rolnych

Sposób realizacji:

- analiza procedur znakowania jakości
- powołanie zespołu inicjującego wprowadzenie znaku jakości
- opracowanie znaku i zasad jego administrowania
- przeprowadzenie procedury rejestracyjnej
- powołanie administratora znaku
- upowszechnienie zasad nadawania znaku
- promocja i dystrybucja znaku
- modyfikacja zasad nadawania i procedury administrowania

Zadanie 2

Tworzenie lobby na rzecz przedsiębiorczości na wsi.

Sposób realizacji:

- założenie Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego Gminy Dwikozy
- analiza zewnętrznych szans i zagrożeń środowiska wiejskiego
- identyfikacja źródeł i zagrożeń
- analiza możliwości niwelowania zagrożeń
- wykorzystanie szans w rozszerzaniu lobby na rzecz środowiska wiejskiego
- zorganizowanie forum na rzecz przedsiębiorczości wiejskiej
- szkolenie liderów wiejskich w zakresie uprawiania lobbingu na rzecz swojego środowiska (kreowanie „małych ojczyzn”)
- współdziałanie organizacji, grup producentów i innych (np. partii politycznych) na rzecz lobby

Zadanie 3

Wprowadzenie do uprawy nowego asortymentu gatunkowego i jakościowego produktów

Sposób realizacji:

- określenie produktów stanowiących import dla lokalnego klienta
- analiza możliwości sprowadzenia nowych gatunków roślin oraz technologii uprawy (nawadnianie)
- organizacja dystrybucji nowych produktów przez grupy producentów (gatunki, odmiany, pro-ekologia)
- weryfikacja, modyfikacja i standaryzacja nowego asortymentu

Zadanie 4

Rekultywacja terenów trudnych (melioracje, zalesienia, niwelacje) i zagrożonych wylewami rzek (Wisła, Opatówka)

Sposób realizacji:

- ustalenie terenów uciążliwych dla produkcji rolnej i uwzględnienie ich w planie zagospodarowania przestrzennego:
- tereny wymagające melioracji
- tereny wymagające niwelacji
- tereny wyłączone z użytkowania rolniczego i przeznaczone pod zalesienie
- tereny zagrożone wylewami lub podsiąkami z rzek Wisły i Opatówki (remonty wałów)
- opracowanie programów: melioracji, remontu wałów, niwelacji, zalesień i zagospodarowania terenów trudnych
- wykonanie prac rekultywacyjnych
- zagospodarowanie terenów rekultywowanych

Priorytet B: Edukacja dzieci i młodzieży

Celem strategicznym Priorytetu B jest podniesienie poziomu kształcenia dzieci i młodzieży poprzez pozyskiwanie wykwalifikowanej kadry, ustawicznie doskonalącej swoje umiejętności i pracującej na rzecz środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wszechstronnego rozwoju dziecka. W realizacji tego celu strategicznego przyjęto trzy cele operacyjne:

1. Doksztalcanie i doskonalenie kadry nauczycielskiej.
2. Wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.
3. Poprawa stanu obiektów szkolnych oraz ich wyposażenia.

Cel operacyjny 1. Doksztalcanie i doskonalenie kadry nauczycielskiej.

W celu systematycznego wdrażania nowych programów i zapewnienia właściwego poziomu nauczania niezbędne, jest bieżące doskonalenie kadry nauczycielskiej.

Zadanie 1

Współpraca z placówkami doskonalenia nauczycieli

Sposób realizacji:

- diagnozowanie potrzeb szkoleniowych nauczycieli
- wypracowanie zasad przepływu informacji nt. ofert szkoleniowych w formie samokształcenia, warsztatów, kursów na linii: placówki doskonalenia - gmina (Gminny Zespół Oświaty) - szkoła - nauczyciele
- organizowanie form doskonalenia na terenie gminy
- powoływanie doradców metodycznych na poziomie gminy
- określenie zasad współpracy z doradcami z sąsiednich gmin w celu zapewnienia pomocy metodycznej nauczycielom

Zadanie 2

Współpraca z uczelniami wyższymi

Sposób realizacji:

- diagnozowanie potrzeb placówek oświatowych w zakresie:
- zdobywania przez nauczycieli dodatkowych kwalifikacji
- pozyskiwania kadry o odpowiednich specjalnościach
- przekazywanie wyników Radzie Gminy (RG)
- występowanie do Kuratorium Oświaty (KO) o stypendia dla doksztalcających się nauczycieli
- ustalenie zasad składania ofert zatrudniania absolwentów uczelni wyższych

Cel operacyjny 2. Wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.

W celu wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży niezbędne jest, oprócz dobrej bazy dydaktycznej i wyposażenia w pomoce naukowe, zapewnienie warunków sprzyjających rozwojowi różnego rodzaju uzdolnień i zainteresowań uczniów. Zachodzi potrzeba opracowania programów zajęć pozalekcyjnych i rozwijania współpracy szkoły z innymi placówkami mającymi wpływ na wychowanie i rozwój uczniów.

Zadanie 1

Stworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży

Sposób realizacji:

- wypracowanie zasad rozpoznawania zainteresowań i uzdolnień uczniów
- organizacja zajęć pozalekcyjnych (kół zainteresowań, zajęć wyrównawczych) zgodnie z potrzebami
- ukierunkowanie pracy wychowawczej na działalność organizacji uczniowskich, klubów, bibliotek, organizację wycieczek (realizacja projektów edukacyjnych)
- określenie zasad współpracy gminy i szkół w organizacji konkursów, przeglądów, zawodów, turniejów
- włączenie się nauczycieli, w ramach efektywnego wykorzystania czasu pracy na rzecz szkoły i środowiska, w tworzenie i kultywowanie tradycji i obrzędowości
- przeprowadzanie ankiet w środowisku szkolnym (lokalnym) nt. potrzeb i oczekiwań pod adresem placówek i instytucji kulturalnych
- wypracowanie zasad współpracy z placówkami i instytucjami kulturalnymi, które zdobyły największą popularność w środowisku
- ujęcie w planie finansowym gminy środków przeznaczonych na współpracę z placówkami kultury
- składanie przez instytucje oświatowe i kulturalne sprawozdań, uwag i wniosków do Komisji d/s Oświaty

Zadanie 2

Prowadzenie orientacji zawodowej dla uczniów gimnazjum

Sposób realizacji:

- nawiązanie kontaktu ze szkołami ponadgimnazjalnymi w Sandomierzu, Zawichoście i Tarnobrzegu
- ustalenie Zasad współpracy z Powiatową Poradnią Psychologiczną (PPP)
- monitoring losów absolwentów

Cel operacyjny 3: Poprawa stanu obiektów szkolnych oraz ich wyposażenia.

Z przeprowadzonych badań wynika, iż oświata wymaga większego wsparcia finansowego z przeznaczeniem na poprawę stanu obiektów oraz ich wyposażenia.

Zadanie 1

Doposażenie placówek oświatowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne

Sposób realizacji:

- zdiagnozowanie potrzeb placówek w tym zakresie (inwentaryzacja sprzętu)
- przekazywanie wyników RG
- opracowanie planu i harmonogramu doposażenia poszczególnych placówek
- zakup sprzętu, m.in. komputerowego
- śledzenie nowości, udział w targach, korzystanie z form reklamy
- pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na doposażenie

Zadanie 2

Modernizacja, rozbudowa i unowocześnianie funkcjonującej bazy oświatowej

Sposób realizacji:

- przeprowadzenie wizji lokalnej obiektów oświatowych
- opracowanie planu remontów i modernizacji bazy oświatowej
- opracowanie planów inwestycyjnych na budowę sal gimnastycznych i boisk sportowych
- zbieranie uwag i opinii społeczności szkolnej nt. warunków nauki i pracy
- wykorzystywanie obiektów szkolnych do innych zadań edukacyjnych (kursy dla dorosłych, zajęcia pozalekcyjne)
- wykorzystywanie do inwestycji środków zewnętrznych zarówno unijnych jak i krajowych

Zadanie 3

Stworzenie systemu motywowania nauczycieli do lepszej pracy

Sposób realizacji:

- analiza potrzeb doskonalenia nauczycieli
- analiza i dobór programów nauczania uwzględniających potrzeby i możliwości środowiska
- opracowanie harmonogramu zdobywania przez nauczycieli dodatkowych kwalifikacji (języki obce, wykorzystanie komputera, nauczanie blokowe, itp.)
- wydzielenie środków na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli
- zatrudnianie nauczycieli zgodnie z kwalifikacjami i kompetencjami
- wypracowanie zasad motywowania nauczycieli w oparciu o systematyczną ocenę efektów pracy.

Priorytet C: Infrastruktura techniczna

Celem strategicznym Priorytetu C jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców poprzez budowę i modernizację sieci dróg, dokończenie rozpoczętych inwestycji (reelektryfikacja, wodociągi i gazociągi) oraz nowe inwestycje z zakresu ochrony środowiska.

Z analiz przeprowadzonych na terenie gminy wynika, iż zasadniczym problemem Gminy Dwikozy jest niezadowalający stan lokalnej infrastruktury, przy czym szczególny nacisk kładziony jest na poprawę stanu dróg. Z doświadczeń innych gmin wynika, że potencjalny inwestor poszukujący lokalizacji do realizacji swoich przedsięwzięć, zainteresowany jest jakością dróg, dostępnością do telefonu na równi z dostępem do wodociągu, oczyszczalni ścieków i kanalizacji. Mając na uwadze aktualną sytuację gminy wypracowano trzy cele operacyjne:

1. Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa infrastruktury drogowej
2. Wyrównywanie standardów w zakresie stanu infrastruktury technicznej poprzez dokończenie programów wodociągowania, wsparcie gazociągowania i reelektryfikacji gminy wraz z oświetleniem.
3. Poprawa istniejącego stanu ochrony środowiska

Cel operacyjny 1. Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa infrastruktury drogowej

Do zadań własnych gminy należy utrzymanie i rozwój sieci dróg gminnych. Drogi gminne spełniają funkcje dróg dojazdowych do sołectw, przysiółków, grup gospodarstw oraz dojazdowych do pól tzw. transportu rolnego. Z reguły nie korzysta z nich komunikacja zbiorowa, charakteryzują się znikomym natężeniem ruchu. Stanowią jednak połączenie dla większości gospodarstw z ich warsztatem pracy, jakim są pola uprawne, łąki i sady. Drogi te winny być utrzymywane w należyтым stanie technicznym.

Mimo, że drogi gminne powinny być priorytetem, jako że utrzymanie ich należy do zadań własnych, gmina chcąc dbać o ogólny rozwój na swoim terenie uczestniczy i będzie uczestniczyć w rozwijaniu i utrzymaniu dróg powiatowych i wojewódzkich.

Zadanie 1

Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa dróg wojewódzkich

Sposób realizacji:

- budowa i modernizacja chodników przyjezdniowych w technologii kostki brukowej (Dwikozy, Gerlachów, Rzeczyca Mokra, Słupcza, Winiarki, Winiary)
- modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego przy ciągach chodnikowych
- oznakowanie przejść dla pieszych dodatkowymi znakami ostrzegawczymi w miejscowościach, przez które przebiega droga
- budowa sygnalizacji świetlnej w miejscowości Dwikozy
- regeneracja nawierzchni bitumicznej na całym odcinku drogi wojewódzkiej
- budowa utwardzonych poboczy na odcinkach poza obszarem zabudowanym
- modernizacja kanalizacji deszczowej w miejscowości Dwikozy
- modernizacja i budowa zatok dla komunikacji zbiorowej

Zadanie 2

Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa dróg powiatowych

Sposób realizacji:

- odwodnienie dróg - dokończenie renowacji istniejących głównych rowów melioracyjnych
- modernizacja i budowa kolejnych odcinków dróg we współpracy ze starostwem powiatu sandomierskiego

Zadanie 3

Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa dróg gminnych

Sposób realizacji:

- wybór technologii modernizacji dróg gminnych w zależności od funkcji drogi:
  - drogi łączące sołectwa z drogą wojewódzką lub powiatową - parametry VI klasy technicznej (nawierzchnia ulepszona bitumiczna, pobocza, ziemne, odwodnienie)
  - drogi przebiegające przez przysiółki lub łączące grupy gospodarstw - nawierzchnia tłuczniowa ewentualnie tłuczniowa powierzchniowo utrwalana grysami
  - drogi transportu rolnego w zależności od warunków terenowych (stosunki wodne, spadki podłużne, itp.) należy dobrać odpowiednie technologie ulepszenia nawierzchni: tłuczniowa, stabilizacja lessu cementem, żużel wielkopieczowy, żużel popiołowy stabilizowany wapnem, płyty żelbetowe ażurowe
- opracowanie harmonogramu kolejności zadań w oparciu o przyjęte zasady:
  - trasa komunikacji zbiorowej (dowóz dzieci i młodzieży do szkół, pracowników do zakładów pracy)
  - natężenie ruchu (liczba użytkowników)
  - zamknięcie ciągów komunikacyjnych
- renowacja nawierzchni dróg o nawierzchni bitumicznej i budowa nowych odcinków
- remont dróg o nawierzchni tłuczniowej lub z brukowca wymagające nawierzchni tłuczniowej
- wykonanie nawierzchni bitumicznej na drogach o nawierzchni żużlowej lub ziemnej
- Remont dróg o nawierzchni tłuczniowej poprzez utrwalanie powierzchniowe grysami
- naprawa dróg o nawierzchni ziemnej wymagających nawierzchni tłuczniowej utrwalonej powierzchniowo grysami
- remonty dróg transportu rolnego

Cel operacyjny 2. Wyrównywanie standardów w zakresie stanu infrastruktury technicznej poprzez dokończenie wodociągowania, wsparcie gazociągowania i reelektryfikacji gminy wraz z oświetleniem.

Oczekiwania mieszkańców koncentrują się nie tylko na poprawie istniejącego stanu dróg, ale wiążą się z dalszym rozwój infrastruktury technicznej. Szczególnie dotyczy to zaopatrzenia w wodę, gazyfikacji i reelektryfikacji. Poprawa i rozwój infrastruktury w tym zakresie ma również za cel ułatwianie startu i rozwoju małym i średnim firmom. Jest to warunek przyszłego rozwoju gminy jako ośrodka tworzącego pozarolnicze miejsca pracy na wsi. Proces ten uzależniony jest od rozwoju przedsiębiorczości i zdecydowanej poprawy atrakcyjności gminy jako miejsca lokowania inwestycji.

Zadanie 1

Dokończenie gazyfikacji gminy

Sposób realizacji:

- wspieranie inicjatyw mieszkańców
- doprowadzenie do pełnego zgazyfikowania wszystkich sołectw

Zadanie 2

Zaopatrzenie ludności w wodę

Sposób realizacji:

- budowa nowych ujęć ze studni głębinowych
- rozbudowa sieci do osiągnięcia pełnego stopnia zwodociągowania gminy
- Modernizacja istniejących sieci wodociągowych

Zadanie 3

Telefonizacja i reelektryfikacja

Sposób realizacji:

- prowadzenie lobbingu przez samorząd i wsparcia dla lokalnych inicjatyw na rzecz pełnej telefonizacji gminy
- starania o wprowadzenie konkurencyjnych dla TP S.A. operatorów telefonicznych
- wsparcie reelektryfikacji we wszystkich sołectwach, przy maksymalnym wykorzystaniu Zakładu Energetycznego.

Cel operacyjny 3. Poprawa istniejącego stanu ochrony środowiska

Wszystkie działania mające na celu unowocześnienie infrastruktury wiejskiej są nierozdzielnie związane z poprawą stanu środowiska. Obejmują one zadania dotyczące budowy oczyszczalni ścieków, organizowania wysypisk odpadów, ochrony przeciwpowodziowej, a także edukacji ekologicznej. Konsekwentne przestrzeganie zasady prowadzenia działalności gospodarczej w warunkach utrzymywania środowiska w nie pogorszonym stanie, wymaga zmiany w priorytetach przyjmowanych już na etapie projektowania inwestycji i infrastruktury. Możliwą opcją, która może realizować powyższy cel operacyjny może być współdziałanie z gminami dorzecza Opatówki w realizacji wspólnych przedsięwzięć infrastrukturalnych, proekologicznych i proturystycznych. W takiej sytuacji koniecznym stało się powołanie stowarzyszenia gmin np. „Dorzecza Opatówki”, którego wspólnym celem byłoby podejmowanie wspólnych inicjatyw w zakresie:

- kanalizacja,
- składowisko odpadów komunalnych,
- agroturystyka,

Zadanie 1

Gospodarka ściekami komunalnymi

Sposób realizacji:

- budowa oczyszczalni ścieków dla gminy Dwikozy,
- sukcesywna rozbudowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej na terenie gminy przy uwzględnieniu potrzeb mieszkańców i ich stopnia zaangażowania w to przedsięwzięcie,
- wspieranie budowy oczyszczalni przydomowych (dotyczy gospodarstw, dla których ze względu na odległość od głównej linii (położenie itp.) nie będzie warunków do włączenia się do gminnej sieci ogólnej),
- zorganizowanie dowozu ścieków do oczyszczalni z dołów gnilnych.

Zadanie 2

Zagospodarowanie odpadów komunalnych

Sposób realizacji:

- opracowanie i wybór koncepcji dotyczącej rewitalizacji terenu zamkniętego wysypiska śmieci w Słupczy.

Zadanie 3

Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska

Sposób realizacji:

- prowadzenie w szkołach odpowiednich zajęć, programów proekologicznych i różnych akcji z udziałem dzieci i młodzieży (akcje typu Święto Ziemi itp.)

- organizowanie konkursów na najładniejszą zagrodę itp.
- zwiększenie prewencji poprzez współpracę z Policją, Strażą Pożarną, Państwowymi i Samorządowymi służbami ochrony środowiska.

Priorytet D: Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej

Celem strategicznym Priorytetu D jest pobudzanie rozwoju przedsiębiorczości oraz umacnianie istniejących podmiotów gospodarczych poprzez tworzenie warunków sprzyjających ich funkcjonowaniu. Wypracowane cele operacyjne są następujące:

1. Opracowanie programów edukacyjnych dla młodzieży i dorosłych oraz programów specjalnych tworzących nowe miejsca pracy.
2. Współpraca Urzędu Gminy z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi i instytucjami w celu tworzenia instytucjonalnych i prawnych warunków rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.
3. Tworzenie infrastruktury turystyczno-wypoczynkowej w gminie
4. Przygotowanie programu promocji gminy w celu zwiększenia jej potencjału gospodarczego.

Cel operacyjny 1. Opracowanie programów edukacyjnych dla młodzieży i dorosłych oraz programów specjalnych tworzących nowe miejsca pracy.

Na terenie gminy nie istnieje tradycja podejmowania nierolniczej działalności gospodarczej, przy tym poziom pozarolniczych kwalifikacji ludności jest niski. Także szkoły niedostatecznie przygotowują absolwentów do samodzielnego reagowania na zmiany na rynku pracy i nie kształtują nawyku umiejętności samokształcenia. Gmina nie przyciąga absolwentów wyższych uczelni potrzebnych do kreowania dalszego rozwoju. Istnieje konieczność pogłębiania wiedzy przez kadrę w organach Samorządu Gminy w zakresie tematyki związanej z rozwojem i promocją przedsiębiorczości lokalnej oraz metod i technik komunikacji społecznej.

Zadanie 1

Koordinacja programów edukacyjnych, informacyjnych i nauki języków obcych z kierunkami rozwoju gminy.

Zapotrzebowanie społeczności wiejskiej na wiedzę z zakresu przedsiębiorczości jest zróżnicowane w zależności od wykształcenia, poziomu intelektualnego oraz zaawansowania gospodarczego i społecznego. Należy zwrócić uwagę, że duża część mieszkańców wykazuje brak wiedzy z zakresu gospodarki rynkowej przedsiębiorczości. Przekazując wiedzę tej grupie odbiorców, trzeba nasilić działania związane z szeroko pojętą promocją przedsiębiorczości.

Sposób realizacji:

- nawiązanie kontaktu z jednostkami szkolącymi i Powiatowym Urzędem Pracy w Sandomierzu w celu ustalenia planu szkoleń
- należy wyodrębnić 3 grupy odbiorców szkoleń z zakresu przedsiębiorczości:

Grupa pierwsza

Są to osoby wykazujące niemoc gospodarczą oraz niezadowolenie ze swego statusu ekonomicznego, przy jednoczesnym braku wiedzy i pomysłu warunkującego zmianę istniejącej sytuacji. Problemem dla tej grupy ludzi jest brak elementarnej wiedzy z zakresu przedsiębiorczości oraz ekonomii.

Konieczna jest szeroka edukacja podstawowa z zastosowaniem następującego szkolenia:

- a) Promocja przedsiębiorczości;
- b) Ocena własnych predyspozycji do podjęcia biznesu;
- c) Pomysł na działalność;
- d) Ocena i analiza wykonalności przedsięwzięcia;
- d) Elementy wprowadzenia do biznesu (marketing, biznes plan , księgowość itp.).

Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, kierowane do w/w grupy osób, powinny być w pełni finansowane ze środków publicznych. Nie znaczy to, że odbiorcy z tej grupy społecznej nie posiadają kapitału. Wykazują jednak zbyt małą świadomość, aby zainwestować własne środki finansowe na zdobycie wiedzy do podjęcia działalności gospodarczej. Należy jednak założyć, że tylko część przeszkolonych osób w tej grupie, rozwinie działalność na własny rachunek. Pozostali natomiast będą stanowić rezerwę siły najemnej, bądź będą musieli zostać objęci specjalnym programem pomocy społecznej

Grupa druga

Są to odbiorcy, którzy:

- Prowadzą działalność gospodarczą;
- Rozpoczynają działalność gospodarczą;
- Planują rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Problemem w tej grupie osób jest brak kapitału załączkowego oraz brak wiedzy ogólnej z zakresu „Rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej”. Wskazaniem szkoleniem dla odbiorców z tej grup jest moduł tematyczny uwzględniający następujące zagadnienia:

- a) Forma działalności gospodarczej - przesłanki wyboru, procedury założycielskie
- b) Przygotowanie biznes planu
- c) Podstawy marketingu
- d) Księgowość małej firmy
- e) Finansowanie działalności gospodarczej, kredyt, wniosek kredytowy, współpraca z bankiem
- f) Doradztwo indywidualne

Świadomość gospodarcza i rynkowa w tej grupie osób jest na tyle dojrzała, że są oni w stanie częściowo pokryć koszty swej edukacji. Można więc w tym celu wykorzystywać fundusze publiczne, pomocowe i prywatne.

Grupa trzecia

Są to odbiorcy, którzy prowadzą działalność gospodarczą, posiadają doświadczenie, oraz określony poziom wiedzy ogólnej, dotyczącej rozpoczęcia i rozwoju działalności gospodarczej. Problemem tej grupy osób jest brak kapitału rozwojowego oraz brak wiedzy specjalistycznej. Oferta szkoleniowa powinna być ściśle dostosowana do potrzeb odbiorców, zarówno pod względem tematyki jak i formy przekazywania. Konieczną formą przekazywania wiedzy i informacji dla tej grupy odbiorców jest konsulting specjalistyczny. Szkolenia w tej grupie mogą być całkowicie odpłatne. Należy zaznajomić podmioty zajmujące się edukacją z kierunkami rozwoju gminy, w celu uwzględnienia tych zagadnień w ich planach pracy.

Zadanie 2

Organizowanie konkursów dla młodzieży szkolnej z zakresu rozwoju przedsiębiorczości i ekologii.

Aktualny stan ekologiczny wymaga od lokalnych partnerów podjęcia wysiłków i nakładów w celu likwidacji istniejących zanieczyszczeń (likwidacja dzikich wysypisk śmieci, poprawa estetyki gminy). Niezbędna jest rzetelna informacja o stopniu degradacji poszczególnych elementów środowiska w celu podejmowania prawidłowych decyzji, Koniecznym jest także popularyzowanie świadomości o przedsiębiorczości i ekologii w celu prawidłowego kształtowania środowiska dla zachowania jego piękna i zasobów.

Sposób realizacji:

- zaplanowanie konkursów na dany rok szkolny
- znalezienie współrealizatorów zadania
- promocja konkursów wśród młodzieży

Zadanie 3

Uczestnictwo pracowników gminy i radnych w szkoleniach z zakresu przedsiębiorczości i tworzenia programów rozwoju gminy.

Istnieje konieczność pogłębiania wiedzy samorządów lokalnych w zakresie tematyki związanej z funkcjonowaniem samorządów lokalnych w warunkach demokracji i gospodarki rynkowej. Szkolenia powinny obejmować m.in. następujące zagadnienia:

- a) Rola gminy w rozwoju i promowaniu przedsiębiorczości lokalnej (tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości)
- b) Demokratyczne metody rozwiązywania problemów lokalnych
- c) Techniki i metody komunikacji społecznej
- d) Rola liderów społecznych i gospodarczych
- e) Instytucjonalne i finansowe formy wspierania przedsiębiorczości
- f) Regionalne aspekty polityki rozwoju obszarów wiejskich

Sposób realizacji:

- opracowanie planu szkoleń na podstawie ankiet i dostępnych ofert jednostek szkolących

Zadanie 4

Dokonanie analizy zasobów kadrowych w organach administracji samorządowej gminy.

W celu doskonalenia zawodowego kadry administracji samorządowej koniecznym jest dokonanie analizy pod kątem organizowania kursów i podwyższania kwalifikacji a także zatrudniania osób z wyższym wykształceniem (najlepiej z dobrą znajomością języków obcych).

Sposób realizacji:

- opracowanie systemu oceny zadań i pracowników
- dokonanie przeglądu kadrowego.

Zadanie 5

Inicjowanie i kontynuacja programów specjalnych aktywizujących osoby bezrobotne.

Wobec utrzymującej się w gminie tendencji wzrostu ilości osób długotrwale bezrobotnych, koniecznym jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie aktywizacji osób bezrobotnych, zmierzających do głównego celu, jakim jest uzyskanie zatrudnienia. Szczególną uwagę w tym względzie należy zwrócić w kierunku osób bezrobotnych, którym bez specjalnej pomocy trudno zaistnieć na rynku pracy. Długotrwale bezrobocie może w znacznym stopniu dyskwalifikować tę grupę osób w ocenie potencjalnych pracodawców. Niska pozycja pod względem kwalifikacji, dezaktualizacja doświadczeń zawodowych, a często ich brak wpływają na niskie szanse zatrudnienia. Mając na uwadze te czynniki, szansa dla tej grupy osób może być program specjalny. Są to działania inicjowane przez organy zatrudnienia na rzecz osób zakwalifikowanych do grup ryzyka na lokalnym rynku pracy w celu promocji zatrudnienia.

Sposób realizacji:

- zainicjowanie programu - nawiązanie kontaktu z Powiatowym Urzędem Pracy w Sandomierzu
- identyfikacja grup ryzyka
- określenie grupy docelowej w ramach grupy ryzyka
- określenie potrzeb rynku
- ustalenie potencjalnych partnerów na rynku pracy, ustalenie źródeł finansowania
- i kalkulacja kosztów programu
- zawarcie porozumienia partnerów w sprawie współpracy
- koordynowanie programu - informowanie, monitorowanie

Zadanie 6

Stwarzanie możliwości rozwoju dla osób niepełnosprawnych

Wiele osób niepełnosprawnych boryka się z problemem braku informacji, gdzie i kto może pomóc im w życiowych sprawach. Szczególnie obecnie w okresie wielu reform w kraju przede wszystkim te osoby powinny być doinformowane, ponieważ to brak wiedzy i informacji uniemożliwia większość ich działań.

Sposób realizacji:

- Zorganizowanie przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej punktu informacyjnego o urzędach i instytucjach świadczących usługi dla osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 2. Współpraca Urzędu Gminy z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi i instytucjami w celu tworzenia instytucjonalnych i prawnych warunków rozwoju przedsiębiorczości.

W celu pobudzenia przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy, należy przede wszystkim zintensyfikować doradztwo i przybliżyć je osobom, które powinny z niego korzystać. Można tego dokonać poprzez tworzenie instytucjonalnego systemu wspierania przedsiębiorczości pod patronatem gminy. Możliwe rozwiązania to: zorganizowanie i współfinansowanie instytucji lidera przedsiębiorczości wiejskiej oraz inkubatora przedsiębiorczości. Działania oparte o taki układ instytucjonalny (Urząd Gminy, banki, szkoły itd.) zwiększają szanse stworzenia systemu kooperacyjnego wiążącego partnerów lokalnych i ponadlokalnych. Wówczas wszystkie projekty i inicjatywy nie będą podejmowane w rozproszeniu, lecz będą stanowić nakładające się na siebie działania prowadzące do rozwoju społecznego i gospodarczego gminy. Proces utworzenia lokalnej instytucji wspomagającej rozwój przedsiębiorczości powinien być inicjowany, stymulowany i promowany przez władze lokalne.

Zadanie 1

Wypracowanie systemu ulg i preferencji w poszczególnych dziedzinach działalności gospodarczej pożądanym w gminie (usługi bytowe, usługi wyższego rzędu, otoczenie rolnictwa, usługi doradcze, turystyczne, rękodzieło, przemysł pamiętkarski).

Sposób realizacji

- sporządzenie wstępnej listy rodzajów działalności pożądanym w gminie
- przygotowanie i przeprowadzenie ankiety wśród mieszkańców gminy
- ustalenie ulg i zwolnień w poszczególnych pozycjach dochodów własnych
- upowszechnienie informacji o wypracowanym systemie

Zadanie 2

Prowadzenie monitoringu funkcjonujących na terenie gminy podmiotów gospodarczych

Sposób realizacji:

- wprowadzenie komputerowej ewidencji podmiotów gospodarczych
- sporządzanie w okresach półrocznych analiz w w/w zakresie

Zadanie 3

Tworzenie lokalnych ośrodków przedsiębiorczości:

- Instytucji lidera przedsiębiorczości (informacja dostępna w jednym miejscu o potencjalnych partnerach, charakterystyce rynku, przepisach prawnych, dostępnych kredytach, pożyczkach, itd.)
- Inkubatora przedsiębiorczości (np. dla firm zajmujących się domowym przetwórstwem spożywczym, usługami bytowymi, wyrobami rzemieślniczymi, itp.)

Sposób realizacji a):

- podjęcie inicjatywy utworzenia instytucji lidera przedsiębiorczości w porozumieniu z innymi gminami
- znalezienie niezbędnego obiektu do lokalizacji inkubatora
- opracowanie projektu realizacji inkubatora w podziale na etapy i zadania

Sposób realizacji b):

- identyfikacja problemów i potrzeb w zakresie rozwoju przedsiębiorczości
- opracowanie programu założenia inkubatora
- przejęcie i adaptacja budynku
- pomoc w instalowaniu się zainicjowanych form przedsiębiorczości
- ustawiczne kreowanie nowych inicjatyw
- analiza zmian rynkowych w lokalnym środowisku
- utworzenie ogniwa w ramach regionalnego systemu informacji
- prowadzenie szkoleń i poradnictwa w zakresie rozwoju środowiska wiejskiego

Zadanie 4

Pobudzanie aktywności mieszkańców gminy

Sposób realizacji:

- upowszechnienie wśród mieszkańców gminy informacji o opracowywanym planie rozwoju lokalnego, np. poprzez publikowanie informacji w wydawnictwie samorządowym „Zawisza”, wybranej gazecie ponadlokalnej, na tablicach ogłoszeń
- wypracowanie systemu skutecznej komunikacji społecznej

Zadanie 5

Rozeznanie możliwości pozyskania zagranicznych środków pomocowych dla wspierania realizacji programów na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.

Sposób Realizacji:

- zebranie pomysłów wśród lokalnych liderów
- penetracja dostępnych źródeł informacji (wykorzystanie sieci Internet)
- skierowanie pism i listów intencyjnych do wybranych instytucji i organizacji

Cel operacyjny 3. Tworzenie infrastruktury turystyczno-wypoczynkowej w gminie.

Położenie geograficzne Gminy Dwikozy stwarza szanse wykorzystania jej walorów w kierunku rozwoju turystyki. Wieś to nie tylko rolnictwo i obszary wiejskie służące mieszkańcom wsi, to również określone środowisko przyrodnicze o walorach, na które może istnieć popyt ze strony mieszkańców miast. Tak więc rolnik, będzie mógł część swoich dochodów czerpać z faktu, że będzie strażnikiem krajobrazu i organizatorem przestrzeni. Zamiast niszczyć ekologiczną wartość zamieszkiwanego terenu, należy stworzyć infrastrukturę, która umożliwi ludności miejskiej korzystanie z wypoczynku na terenach wiejskich. Rozwój usług turystycznych przy określonym poziomie infrastruktury technicznej przyczyni się do utrzymania miejsc pracy na wsi.

Zadanie 1

Opracowanie rejestru niewykorzystanych środków trwałych.

Zadanie 2

Dokonanie wyboru miejsc mogących stanowić atrakcje turystyczne; wytyczenie turystycznych tras pieszych, rowerowych, konnych.

Zadanie 3

Zaprojektowanie nowych i uporządkowanie istniejących miejsc do wypoczynku („Zieleniec”, „Wzgórza stadionu”, „Góra Panieńska”), pól biwakowych, campingów, punktów małej gastronomii oraz właściwe ich oznakowanie.

Zadanie 4

Zapewnienie ułatwień dla inwestycji turystycznych (uwzględnienie ulg i preferencji).

Zadanie 5

Przeprowadzenie akcji szkoleniowo-informacyjnej dotyczącej warunków rozwoju agroturystyki oraz sposobów świadczenia usług turystycznych.

Sposób realizacji zadań 1-5:

- opracowanie szczegółowego programu realizacji przedsięwzięć turystycznych
- rozeznanie możliwości finansowania przedsięwzięć ze źródeł zewnętrznych

Cel operacyjny 4. Przygotowanie programu promocji gminy w celu zwiększenia jej potencjału gospodarczego.

Gmina powinna zintensyfikować działania w celu pozyskiwania zewnętrznych inwestorów krajowych i zagranicznych. Dla inwestora istotne są: połączenia komunikacyjne, czas i koszty dojazdu, jakość infrastruktury, dostępność odpowiednio wykwalifikowanych pracowników, atrakcyjność miejscowości wynikająca z dobrze wyeksponowanej lokalnej kultury, cena nieruchomości oraz możliwość szybkiego załatwienia wszelkich formalności. Inwestor powinien w jednym miejscu uzyskać wszelkie informacje o dostępnych potencjalnych lokalizacjach działalności gospodarczej i ewentualnych kontrahentach, wraz z pomocą prawną przy załatwieniu wszelkich formalności związanych z nabywaniem nieruchomości. Dlatego też niezbędna jest realizacja zadań zwiększających szanse gminy na lokowanie się na jej terenie inwestycji zewnętrznych (krajowych i zagranicznych).

Zadanie 1

Utworzenie w Urzędzie Gminy stanowisk do spraw promocji i współpracy z jednostkami gospodarczymi i inwestorami, w zakresie których może być:

- a) Obsługa informacyjna i prowadzenie banku danych na temat rynku lokalnego (miejsca pod inwestycje, siła robocza, planowanie, przepisy),
- b) Pomoc merytoryczna i organizacyjna władzom gminy w zakresie promocji,
- c) Wyszukiwanie partnerów zainteresowanych współpracą z gminą,
- d) Organizowanie doradztwa i szkoleń dla przedstawicieli samorządowych,
- e) Pozyskiwanie środków pomocowych dla potrzeb działań promocyjnych.

Zadanie 2

Wypracowanie systemu zachęt do inwestowania w gminie.

Zadanie 3

Opracowanie katalogu gospodarczego o możliwościach inwestycyjnych gminy.

Zadanie 4

Przygotowanie scenariuszy wizyt inwestorów w terenie.

Zadanie 5

Rozszerzenie współpracy z partnerską gminą Mosovce ze Słowacji. Nawiązanie kolejnych kontaktów zagranicznych.

Zadanie 6

Informatyzacja Urzędu Gminy i zakup sprzętu do prezentacji audiowizualnej.

Zadanie 7

Wydawanie informatorów, broszur, biuletynów, kalendarzy i innych materiałów promocyjnych o walorach gminy. Kontynuacja wydawnictwa samorządowego „Zawisza”.

Zadanie 8

Wykorzystywanie różnorodnych materiałów pomocniczych; prezentacje na slajdach, mapy, video, DVD.

Zadanie 9

Poszukiwanie i wykorzystywanie do promocji gminy niestandardowych metod promocyjnych (uatrakcyjnienie Święta Pomidora, Dni Dwikóz, Święto Kozy itp.).

Zadanie 10

Posiadanie strony informacyjno-promocyjnej (min. w trzech językach).

w Internecie, udział w promocji regionu - współpraca z sąsiednimi gminami w tym zakresie.

Sposób realizacji zadań 1-10:

- utworzenie zwartej, profesjonalnej komórki w Urzędzie Gminy
- zatrudnianie osób znających języki obce

Priorytet E: Kultura - Instrument Promocji i Rozwoju Gminy

Celem strategicznym w zakresie tego priorytetu jest kultywowanie dorobku kulturalnego przez kolejne pokolenia mieszkańców gminy i regionu, oraz wykorzystanie przedsięwzięć kulturalnych i dorobku artystycznego do promocji i rozwoju gminy i regionu, w kraju i za granicą.

Efekty podejmowanych działań to:

- zachowanie wartościowych zjawisk, tendencji i przedsięwzięć kulturalnych w gminie i regionie,
- wykorzystanie do rozwoju i promocji gminy i regionu w kraju i za granicą wydarzeń kulturalnych, wyrobów sztuki ludowej i rzemieślniczej,
- wypromowanie markowego produktu kulturalnego gminy Dwikozy i promocja gminy poprzez ten produkt,
- poprawa stanu technicznego i wyposażenia obiektów wykorzystywanych do celów kulturalnych.

Cel operacyjny 1. Zachowanie i rozwój dorobku kulturalnego gminy.

O atrakcyjności gminy decyduje w dużej mierze jej dorobek kulturalny, kultywowane zwyczaje i tradycje ludowe związane ze świętami kościelnymi, obrzędami weselnymi, pogrzebowymi, rocznicami ważnych wydarzeń historycznych. Zabytki architektury są świadectwem bogatej historii i kultury gminy i regionu. Rozwój i ochrona dziedzictwa kulturowego jest ważnym elementem budowy tożsamości gminy i regionu. Umiejętne wykorzystanie wszystkich walorów gminy: historii i tradycji, folkloru i kultury stwarza doskonałe możliwości promocji gminy w kraju i za granicą.

Zadanie 1

Poprawa stanu technicznego i wyposażenia obiektów wykorzystywanych do prowadzenia działalności kulturalnej.

Sposób realizacji:

- remonty remiz strażackich (Domów Ludowych), które są lub mogą być wykorzystywane do prowadzenia działalności kulturalnej w następujących miejscowościach: Góry Wysokie, Dwikozy (częściowy remont), Bożydar; Winiarki, Nowe Kichary
- zaadoptowanie i wyposażenie do prowadzenia różnych form działalności kulturalnej następujących remiz strażackich (Domów Ludowych) w: Szczytnikach (w części nie wykorzystywanej dla potrzeb przedszkola), Wiśniarach, Mściowie (świetlica), Nowym Garbowie i Romanówce

Zadanie 2

Zachowanie tradycji kulturowej gminy.

Sposób realizacji:

- kontynuacja działalności 2 zespołów ludowych:
  - w Dwikozach (zespół śpiewaczy i obrzędowy: obrzędy żniwne i dożynkowe);
  - w Słupczy (pieśni ludowe);
- rozwój działalności dziecięcych zespołów tanecznych (zakup strojów ludowych),
- utworzenie orkiestry dętej
- kultywowanie działalności artystów ludowych i rzemieślników.

Zadanie 3

Prezentacja dorobku kulturalnego gminy w regionie, kraju i za granicą.

Sposób realizacji:

- wymiana kulturalna zespołów i twórców ludowych z Niemcami, Francją, Austrią,
- udział zespołów i twórców ludowych oraz rzemieślników z gminy w konkursach, przeglądach, wystawach w regionie, kraju i za granicą.

Zadanie 4

Pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowych krajowych i zagranicznych i ich absorpcja na rozwój i promocję działalności kulturalnej.

Sposób realizacji:

- pozyskiwanie wiedzy na temat zewnętrznych źródeł finansowania działalności kulturalnej,
- przygotowanie harmonogramu występów do fundacji, funduszy, organizacji z wnioskami aplikacyjnymi,
- realizacja przedsięwzięć kulturalnych, na które przeznaczone będą pozyskane fundusze.

Zadanie 5

Rozwój działalności kulturalnej w gminie i regionie.

Sposób realizacji:

- rozwój form działalności GOK w kierunku przedsięwzięć kulturalnych promujących gminę i region,
- rozwój działalności Gminnej Biblioteki Publicznej, kół zainteresowań, towarzystw kulturalnych w kierunku przedsięwzięć kulturalnych promujących gminę i region,
- tworzenie warunków do działalności twórców ludowych i rzemiosła artystycznego.

Cel operacyjny 1. Wykorzystanie dorobku kulturalnego gminy i przedsięwzięć kulturalnych w promocji i rozwoju gminy

Produkt kulturalny gminy może doskonale promować gminę i przyczyniać się do jej rozwoju. Może skutecznie przyciągać do gminy i regionu turystów, a nawet inwestorów. Może być towarem z powodzeniem sprzedawanym za granicą.

Zadanie 1

Kontynuacja przedsięwzięć kulturalno-promocyjnych, prezentujących gminę i region w kraju i za granicą.

Sposób realizacji:

- kontynuacja organizacji przedsięwzięć kulturalnych promujących gminę i region w kraju i za granicą, podnoszenie poziomu organizacyjnego i artystycznego,
- przygotowanie na wysokim poziomie artystycznym i wykonawczym programów dla zespołów artystycznych, promujących gminę i region w kraju i za granicą oraz pomoc indywidualnym twórcom ludowym.

Zadanie 2

Organizacja nowych przedsięwzięć kulturalno-promocyjnych prezentujących gminę i region w kraju i za granicą.

Sposób realizacji:

- organizacja nowych przedsięwzięć kulturalnych promujących gminę i region w kraju i za granicą o wysokim poziomie organizacyjnym i artystycznym,
- przygotowanie na wysokim poziomie artystycznym i wykonawczym programów dla zespołów artystycznych oraz pomoc indywidualnym twórcom ludowym, którzy mogą promować gminę w kraju i za granicą

Zadanie 3

Wypracowanie markowego produktu kulturalnego gminy, promującego gminę i region w kraju i za granicą.

Sposób realizacji:

- wypracowanie takiego markowego produktu kulturalnego gminy Dwikozy, który byłby jej wyróżnikiem w powiecie, województwie, kraju i za granicą (np. „Święto Pomidora”, organizowane od wielu lat raz w roku, turniej rycerski im. Zawiszy Czarnego czy widowisko historyczne o Zawiszy Czarnym)
- promocja gminy i regionu przy pomocy markowego produktu kulturalnego (np. „Święto Pomidora”, turniej rycerski czy widowisko historyczne im. Zawiszy Czarnego) w kraju i za granicą

Priorytet F: Integracja europejska

Celem strategicznym Priorytetu F w zakresie integracji europejskiej jest przygotowanie gminy, we wszystkich sferach jej funkcjonowania (gospodarczej, oświatowo-edukacyjnej, kulturalnej, budowy społeczeństwa obywatelskiego) do działania na rynku wspólnoty europejskiej.

Efekty podejmowanych działań:

- przygotowanie gospodarki gminy do funkcjonowania we wspólnocie europejskiej i pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, w tym z UE na działalność w sferze gospodarki,
- edukacja społeczeństwa gminy (w tym młodzieży) pod kątem umiejętności przydatnych we wspólnocie europejskiej (rozwój regionalny, rolnictwo, turystyka, języki obce),
- nawiązanie współpracy z krajami UE i wymiana myśli, technologii, rozwiązań organizacyjnych, prawnych, zainteresowanie inwestorów europejskich inwestowaniem w zagłębiu owocowo-warzywnym oraz wymiana zespołów artystycznych i grup młodzieży,
- wykorzystanie wzorów europejskich w budowie samorządności lokalnej i aktywności obywatelskiej.

Cel operacyjny 1. Integracja europejska w sferze gospodarki.

Akcesja Polski do Unii Europejskiej jest szansą dla polskiej gospodarki, a państwom UE udostępnia nowe rynki zbytu. Aby jednak polska gospodarka uzyskała jak najwięcej korzyści ze współpracy z krajami UE, należy się do tej współpracy odpowiednio przygotować.

Zadanie 1

Rozwój przedsiębiorczości lokalnej w zakresie tworzenia i unowocześniania podmiotów gospodarczych i technologii w oparciu o europejskie wzory i doświadczenia.

Sposób realizacji:

- wymiana myśli, rozwiązań organizacyjnych, prawnych, z samorządami lokalnymi, podmiotami gospodarczymi z zaprzyjaźnionych gmin bliźniaczych w krajach UE (Niemcy, Francja, Austria),
- przygotowanie oferty dla inwestorów krajowych i europejskich w zakresie inwestycji w zagłębiu owocowo-warzywnym,
- przygotowanie misji gospodarczych w gminie i wyjazd na takie misje do krajów Unii Europejskiej.

Zadanie 2

Rozwój rolnictwa w kierunku nowych upraw i technologii oraz rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o europejską wymianę doświadczeń.

Sposób realizacji:

- rozwój rolnictwa w gminie pod kątem nowych upraw i technologii oraz przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o europejskie wzory i normy (wymiana doświadczeń rolniczych z gminami bliźniaczymi z Niemiec, Francji, Austrii)
- opracowanie realnego systemu produkcji i sprzedaży produktów rolnych na rynki europejskie,
- promocja produktów rolnych i wyrobów rolno-spożywczych w krajach UE, organizacja targów, wystaw, degustacji,
- promocja regionalnego znaku jakości produktów rolnych w krajach UE.

Zadanie 3

Rozwój turystyki w gminie i regionie sandomierskim z uwzględnieniem preferencji turystów z krajów Unii Europejskiej.

Sposób realizacji:

- dostosowanie bazy turystycznej i agroturystycznej oraz oferty turystycznej i agroturystycznej regionu sandomierskiego do norm europejskich
- promocja oferty turystycznej i agroturystycznej gminy i regionu w krajach UE
- wymiana doświadczeń w dziedzinie turystyki i agroturystyki z gminami bliźniaczymi w krajach UE (Niemcy, Francja, Austria)

Zadanie 4

Udział Urzędu Gminy i podmiotów gospodarczych w targach i wystawach w kraju i Europie.

Sposób realizacji:

- promocja Urzędu Gminy i podmiotów gospodarczych z zakresu: przetwórstwa rolno-spożywczego, warzyw, owoców, ofert turystycznych, podczas targów i wystaw organizowanych w Polsce i krajach UE
- wymiana doświadczeń w zakresie promocji podczas targów i wystaw w Polsce i krajach UE

Zadanie 5

Dostosowanie polskich przepisów organizacyjnych, prawnych do przepisów i norm europejskich.

Sposób realizacji:

- stworzenie bazy danych o przepisach prawnych, organizacyjnych i normach europejskich w zakresie produkcji rolnej, warzywniej, ogrodniczej i przetwórstwa
- wymiana doświadczeń z gminami bliźniaczymi w krajach UE w zakresie produkcji rolnej, warzywniej i ogrodniczej oraz przetwórstwa (Niemcy, Francja, Austria)

Cel operacyjny 2. Integracja europejska w dziedzinie oświaty i edukacji

Akcesja Polski do Unii Europejskiej stawia przed mieszkańcami gminy nowe wyzwania, w zakresie oświaty i edukacji, tak dla dzieci i młodzieży, jak również dla nauczycieli, rolników czy osób, które prowadzą lub chcą prowadzić działalność gospodarczą. Wymagania, jakie stawia rynek europejski stwarzają potrzebę kształcenia, doskonalenia zawodowego już teraz i przez kolejne lata. Edukacja dotyczy zarówno dziedzin, które prowadzą do rozwoju gminy Dwikozy i regionu, jak również pozwolą młodzieży znaleźć w przyszłości pracę na rynkach europejskich.

Zadanie 1

Współpraca z instytucjami oświaty i edukacji w bliźniaczych gminach europejskich.

Sposób realizacji:

- wymiana grup dzieci i młodzieży wraz z nauczycielami między szkołami w bliźniaczych gminach Niemiec, Francji, Austrii
- wizyty studyjne przedstawicieli Urzędu Gminy i dyrekcji szkół z terenu gminy i regionu w instytucjach oświaty i edukacji gmin bliźniaczych z Europy oraz ich rewizyty w gminie i regionie
- wymiana programów edukacyjnych i doświadczeń w tym zakresie z instytucjami oświaty i edukacji z europejskich gmin bliźniaczych

Zadanie 2

Współpraca z instytucjami oświaty i edukacji w Europie w zakresie rozwoju regionalnego, rolnictwa, turystyki.

Sposób realizacji:

- zdobywanie i wymiana doświadczeń w dziedzinie edukacji z zakresu rozwoju regionalnego, rolnictwa, turystyki przez instytucje oświaty i edukacji, samorząd lokalny, rolników, przedsiębiorców i młodzież z terenu gminy i regionu poprzez:
  - wizyty studyjne w europejskich gminach bliźniaczych
  - wymianę programów edukacyjnych
  - udział w kursach i szkoleniach z ww. zakresu w kraju i Europie

Zadanie 3

Udział w konferencjach, kursach, szkoleniach z zakresu europejskich rozwiązań w dziedzinie gospodarki, edukacji, kultury.

Sposób realizacji:

- uczestnictwo przedstawicieli: samorządu gminy i regionu, podmiotów gospodarczych, rolników, w konferencjach, sympozjach, kursach, szkoleniach promujących europejskie rozwiązania w dziedzinie gospodarki, edukacji, kultury:
  - w kraju
  - w krajach UE.

Zadanie 4

Nauka języków europejskich dla dzieci, młodzieży, dorosłych.

Sposób realizacji:

- organizacja kursów językowych np.: angielskiego, niemieckiego w grupach dla początkujących i zaawansowanych dla dzieci, młodzieży, dorosłych
- wymiany językowe dla młodzieży i pedagogów ze szkołami z europejskich gmin bliźniaczych
- wykorzystanie udziału przedstawicieli samorządu lokalnego, przedsiębiorców w misjach gospodarczych, targach, wystawach w krajach UE w celu czynnego poznania języków europejskich.

Cel operacyjny 3. Integracja europejska w dziedzinie kultury

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stwarza duże możliwości w dziedzinie wymiany kulturalnej, udziału we wspólnych europejskich przedsięwzięciach kulturalnych, promocji polskiej kultury w Europie i kultury krajów UE w Polsce. Gmina Dwikozy i region Sandomierza mogą z powodzeniem włączyć się do tej wymiany i promocji kultury polskiej.

Zadanie 1

Wymiana zagraniczna zespołów i twórców ludowych z krajami UE.

Sposób realizacji:

- wymiana zespołów ludowych (z udziałem dzieci i dorosłych) z gminy i regionu z zespołami z gmin bliźniaczych (Słowacja i potencjalnie inne kraje)
- wyjazdy indywidualnych twórców ludowych z gminy i regionu do Słowacji i innych regionów EU oraz przyjazdy zagranicznych twórców ludowych do Gminy Dwikozy i regionu.

Zadanie 2

Udział w europejskich przeglądach kulturalnych, wystawach twórczości ludowej i rzemieślniczej.

Sposób realizacji:

- wyjazd zespołów, twórców ludowych i rzemieślników z gminy i regionu na przeglądy kulturalne, wystawy twórczości ludowej i rzemieślniczej do krajów UE

- przyjazd do gminy i regionu zespołów, twórców ludowych i rzemieślników z krajów UE (głównie Słowacji ale też Niemiec, Francji, Austrii) na organizowane tu przeglądy, wystawy twórczości ludowej i rzemieślniczej

Zadanie 3

Promocja gminy i regionu w Europie poprzez markowy produkt kulturalny.

Sposób realizacji:

- wypracowanie markowego produktu kulturalnego gminy Dwikozy (może to być np. „Święto Pomidora”, turniej rycerski im. Zawiszy Czarnego czy widowisko historyczne o Zawiszy Czarnym)
- opracowanie strategii promocji tego produktu
- realizacja tej strategii w Polsce i krajach UE (szczególnie: Słowacja, Niemcy, Francja, Austria).

Cel operacyjny 4. Współpraca z europejskimi funduszami, fundacjami wspierającymi rozwój i promocję gminy

Budżet gminy Dwikozy (podobnie jak wszystkich gmin w Polsce) wymaga wsparcia ze źródeł zewnętrznych krajowych i zagranicznych. Należy wykorzystać wszystkie możliwości, które przyczynią się do rozwoju gminy, zwłaszcza teraz, kiedy pojawiła się możliwość sięgania po fundusze Unii Europejskiej, przedakcesyjne, wspólnotowe, a w przyszłości strukturalne.

Zadanie 1

Przygotowanie Urzędu Gminy do pozyskiwania i absorpcji funduszy europejskich na rozwój i promocję gminy.

Sposób realizacji:

- opracowanie harmonogramu pozyskiwania środków finansowych krajowych i zagranicznych, w tym z funduszy UE
- powołanie osoby lub zespołu ds. pozyskiwania funduszy
- przygotowanie wniosków aplikacyjnych pozyskujących fundusze krajowe i zagraniczne, w tym z UE
- zarządzanie pozyskanymi funduszami zewnętrznymi.

Zadanie 2

Przygotowanie podmiotów gospodarczych i rolników do pozyskiwania i absorpcji funduszy europejskich na rozwój i promocję.

Sposób realizacji:

- pomoc podmiotom gospodarczym i rolnikom z terenu gminy w zdobyciu wiedzy na temat pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, w tym z funduszy europejskich na rozwój działalności (organizacja szkoleń, konferencji, seminariów)
- pomoc podmiotom gospodarczym i rolnikom w przygotowywaniu wniosków aplikacyjnych do funduszy krajowych i zagranicznych, w tym z UE.

Cel operacyjny 5. Budowa społeczeństwa obywatelskiego przy wykorzystaniu europejskich doświadczeń

Pobudzanie społeczności lokalnej do działań na rzecz rozwoju „małych ojczyzn” wymaga w środowiskach lokalnych (w całej Polsce) szeregu działań edukacyjnych i motywacyjnych. Dobrym przykładem mogą być wzory europejskie w tym zakresie.

Zadanie 1

Rozwój samorządności lokalnej przy wykorzystaniu doświadczeń europejskich.

Sposób realizacji:

- wizyty studyjne grup przedstawicieli samorządów lokalnych gminy Dwikozy i regionu w zarządach gmin bliźniaczych z Niemiec, Francji i Austrii
- wprowadzanie dobrych wzorów europejskich w zarządzaniu gminą, powiatem (Dwikozy, Sandomierz)
- wymiana doświadczeń związanych z budową społeczeństwa obywatelskiego

Zadanie 2

Budowa społeczeństwa obywatelskiego przy wykorzystaniu europejskich doświadczeń.

Sposób realizacji:

- przekazanie przez przedstawicieli organów Gminy, działaczom samorządowym, organizacjom pozarządowym, doświadczeń zdobytych podczas wizyt studyjnych w bliźniaczych gminach Niemiec, Francji i Austrii
- pozyskanie mieszkańców gminy, powiatu na rzecz działalności rozwijającej przedsiębiorczość i postawy obywatelskie poprzez prowadzenie warsztatów, spotkań, konferencji, seminariów

IV. Realizacja zadań i projektów

Lista zadań, prezentowana w rozdziale III, przekłada się na poszczególne działania inwestycyjne, często podlegające etapowaniu. W tabelach zamieszczonych poniżej zestawiono przewidywany harmonogram projektów planowanych do realizacji przez Samorząd Gminy Dwikozy w najbliższych latach.

Projekty zakładane do realizacji w swych założeniach są zgodne ze Strategią Rozwoju Gminy Dwikozy oraz ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dwikozy.

Tabele pozwolą na określenie stopnia zapotrzebowania na środki budżetowe i pozabudżetowe w poszczególnych latach. Podane w tabelach koszty realizacji poszczególnych projektów oraz procentowy udział źródeł finansowania mają charakter szacunkowy i mogą znacząco odbiegać od podanej wartości ze względu m. in. na przyjęte rozwiązania technologiczne, zmiany zakresu planowanych do realizacji działań, zmiany cen, wyliczeń podziału na koszty kwalifikowane i niekwalifikowane

Zakłada się, iż projekty nie zrealizowane w założonym do realizacji roku przechodzą na rok następny.

Pozostałe planowane do realizacji zadania, przedstawione zostały wg priorytetów i celów operacyjnych Gminy Dwikozy. Szczegółowy harmonogram realizacji i plan finansowy tych zadań znajduje się w fazie przygotowań.

IV.1. Projekty realizowane z udziałem funduszy strukturalnych w latach 2008-2010

Lp. 1	Nazwa projektu: Budowa gminnej oczyszczalni ścieków (etap I) oraz budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Dwikozach.							
Projekt obejmuje zakresem budowę I etapu oczyszczalni ścieków w gminie Dwikozy, której przepustowość zaplanowano na 574 m ³ /d (docelowo 148 m ³ /d) i w przyszłości obsługiwać będzie mieszkańców z terenu całej Gminy Dwikozy (8479 ha) oraz budowę kanalizacji sanitarnej z przyłączami domowymi o łącznej dł. 16 159 mb (bez przykanalików 11768) i dwie przepompownie ścieków.								
Jednostka organizacyjna realizująca lub koordynująca projekt								
Gmina Dwikozy, ul. Spółdzielcza 15, 27-620 Dwikozy								
Zgodność projektu z celami RPO, dokumentami strategicznymi i politykami horyzontalnymi UE								
<ul style="list-style-type: none"> - „Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013)” - wśród słabych stron polskiej gospodarki wskazuje m.in. duże zróżnicowanie w wyposażeniu w infrastrukturę wodno-ściekową; NSS wskazuje ponadto, że obok infrastruktury transportowej kluczowe znaczenie ma infrastruktura ochrony środowiska oraz bezpieczeństwo ekologiczne. - „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” przyjęta przez Radę Ministrów w grudniu 2002r. wskazuje, że jednym z priorytetów prowadzonej polityki ekologicznej jest poprawa jakości wód. - „Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko” - podstawowym zadaniem inwestycji z tego zakresu jest doprowadzenie do redukcji ilości zanieczyszczeń odprowadzanych ze ściekami do wód i ziemi oraz zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej. - „Program Operacyjny dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego” - wskazuje następujący obszar realizacji zamierzonych zadań: ochrona środowiska w tym środowiska ludzkiego poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowania odnawialnych źródeł energii, w Programie wskazuje się m.in. na konieczność zapewnienia aglomeracjom odbioru i oczyszczania ścieków. - „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013” - podkreśla, że istotną barierą wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna i techniczna na wsi, niedoinwestowane obszary wiejskie nie są atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów a standard życia mieszkańców wsi jest znacznie niższy od przeciętnego. - „Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020” - pomimo realizacji szeregu zamierzeń inwestycyjnych w województwie dla poprawy stanu czystości wód powierzchniowych, tj. budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej w miastach i gminach, stopień oczyszczania ścieków jest nadal niewystarczający, a ścieki nieoczyszczone stanowią 15 % ogólnej ilości ścieków wymagającej oczyszczania odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi. - „Program ochrony środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego” - dużym zagrożeniem dla czystości wód jest wysoka dysproporcja pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; na 100 km wodociągu na obszarze wiejskim przypada 10,8 km sieci kanalizacyjnej. Największe zagrożenie powodują ścieki komunalne odprowadzane bezpośrednio do wód, jak też wylwane z opróżnianych szamb. Priorytetem jest budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych spełniających standardy UE. - „Strategia Rozwoju Gminy Dwikozy” - mówi, że należy sukcesywnie realizować program poprawy stanu środowiska w gminie, gdzie dużym zagrożeniem dla czystości wód jest wzrost tempa budowy wodociągów wiejskich bez jednoczesnej budowy kanalizacji i oczyszczalni ścieków. 								
Harmonogram finansowy								
Okres realizacji	Szacunkowe nakłady do poniesienia (brutto)	wydatki poniesione do końca 2007	2008		2009		2010	
			RPO	Udział własny	RPO	Udział własny	RPO	Udział własny
2008-2010	10.720.395	364.162	2.589.058	517.812	2.589.058	1.035.623	2.589.059	1.035.623

Lp. 2	Nazwa projektu: „Centrum Gminy” - Kompleksowa przebudowa ul. Spółdzielczej w Dwikożach wraz z budową parkingów, ciągów pieszych i oświetlenia.							
Przedmiotem projektu jest kompleksowa przebudowa ul. Spółdzielczej wraz z niezbędną infrastrukturą. Zakres robót obejmuje: 1) roboty rozbiórkowe na istniejących chodnikach, parkingach, częściowo jezdni 2) wykonanie chodników z kostki brukowej szerokości 2,0 mb na całej długości ok 530 mb 3) wykonanie parkingów na ok 140 miejsc postojowych wraz z miejscami dla niepełnosprawnych 4) przebudowa istniejącego oświetlenia 5) położenie nowej nawierzchni bitumicznej szerokości 6,0 m i długości ok 530 mb, jezdnia obustronnie okrawężnikowana, wyrównanie istniejącej nawierzchni (profil średnio 3 cm, warstwa wiążąca 7 cm, warstwa ścieralna 5 cm). 6) wykonanie kanalizacji deszczowej na długości ok 600 mb 7) zatoka parkingowa dla autobusów szkolnych przy gimnazjum.								
Jednostka organizacyjna realizująca lub koordynująca projekt								
Gmina Dwikozy, ul. Spółdzielcza 15, 27-620 Dwikozy								
Zgodność projektu z celami RPO, dokumentami strategicznymi i politykami horyzontalnymi UE								
Inwestycja - „Centrum Gminy” - Kompleksowa przebudowa ul. Spółdzielczej w Dwikożach wraz z budową parkingów, ciągów pieszych i oświetlenia”, harmonizuje z szeregiem dokumentów strategicznych, na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. W tym punkcie należy wymienić								
<ul style="list-style-type: none"> - „Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013” - barierą mieszkańców wsi jest słabe wyposażenie w infrastrukturę techniczną i niski dostęp do infrastruktury społecznej. Przeważająca część dróg w Polsce jest niskiej jakości i nie wytrzymuje wzrastających obciążeń, wymaga więc modernizacji, szczególnie zmiany nawierzchni - „Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013)” - wśród słabych stron polskiej gospodarki; NSS wskazuje ponadto, że obok infrastruktury ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa ekologicznego kluczowe znaczenie ma infrastruktura transportowa. - „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013” - podkreśla, że istotną barierą wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna i techniczna na wsi, niedoinwestowanie obszary wiejskie nie są atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów a standard życia mieszkańców wsi jest znacznie niższy od przeciętnego. - „Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020” - w porównaniu z większością województw oraz regionów Unii Europejskiej istnieje wyraźna dysproporcja w zakresie wyposażenia infrastrukturalnego na niekorzyść województwa świętokrzyskiego. W dziedzinie transportu dominuje transport drogowy, przy czym stan techniczny dróg nie jest zadowalający. - „Program rozwoju infrastruktury transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013” - usprawnienie powiązań ośrodków gminnych stanowiących lokalne węzły z lepiej wyposażonymi ośrodkami powiatowymi spowoduje ożywienie życia gospodarczego i kulturalnego zaś lepsze powiązanie ośrodków gminnych ze sobą pozwoli lepiej wykorzystać miejscowy potencjał aktywizacji. - „Strategia Rozwoju Gminy Dwikozy” - misją Gminy Dwikozy w zakresie infrastruktury jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców i stymulowanie rozwoju gospodarczego poprzez budowę i modernizację dróg, o czym mówi jeden z wypracowanych celów strategicznych; „poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa dróg. 								
Harmonogram finansowy								
Okres realizacji	Szacunkowe nakłady do poniesienia (brutto)	wydatki poniesione do końca 2007	2008		2009		2010	
			EFRR	Udział własny	EFRR	Udział własny	EFRR	Udział własny
2008-2009	2.047.241	123.880	68.134	55.746	1.057.849	865.512	-	-
Lp. 3	Nazwa projektu: Poprawa bezpieczeństwa i warunków życia mieszkańców Gminy Dwikozy poprzez kompleksowy remont i rozbudowę dróg gminnych w ciągu komunikacyjnym Romanówka - Gałkowice - Nowe Kichary - Dwikozy.							
Projekt obejmuje przebudowę dwóch dróg gminnych nr 4210058 na odcinku ok 1,8 km i nr 4210029 na odcinku ok 1,9 km polegającą na:								
<ol style="list-style-type: none"> 1) dla drogi nr 4210058: wykonanie jezdni jednopasmowej o szerokości 3,0 m wraz z mijankami o nawierzchni bitumicznej z obustronnymi pobocznymi utwardzonymi materiałem kamiennym 2x0,5 m, odwodnienie powierzchniowe do rowów, oznakowanie pionowe oraz modernizacja jednego skrzyżowania 2) dla drogi 4210029 wykonanie jezdni dwupasmowej o szerokości 5 m o nawierzchni bitumicznej z obustronnymi pobocznymi utwardzonymi materiałem kamiennym 2x0,75, odtworzenie i odmulenie istniejących rowów, lokalnie ułożenie ścieków prefabrykowanych, odpowiednie oznakowanie pionowe, modernizacja dwóch skrzyżowań 								
Jednostka organizacyjna realizująca lub koordynująca projekt								
Gmina Dwikozy, ul. Spółdzielcza 15, 27-620 Dwikozy								
Zgodność projektu z celami RPO, dokumentami strategicznymi i politykami horyzontalnymi UE								
Inwestycja Poprawa bezpieczeństwa i warunków życia mieszkańców Gminy Dwikozy poprzez kompleksowy remont i rozbudowę dróg gminnych w ciągu komunikacyjnym Romanówka - Gałkowice - Nowe Kichary - Dwikozy harmonizuje z szeregiem dokumentów strategicznych, na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. W tym punkcie należy wymienić								
<ul style="list-style-type: none"> - „Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013”- barierą mieszkańców wsi jest słabe wyposażenie w infrastrukturę techniczną i niski dostęp do infrastruktury społecznej. Przeważająca część dróg w Polsce jest niskiej jakości i nie wytrzymuje wzrastających obciążeń, wymaga więc modernizacji, szczególnie zmiany nawierzchni - „Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013)” - wśród słabych stron polskiej gospodarki; NSS wskazuje ponadto, że obok infrastruktury ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa ekologicznego kluczowe znaczenie ma infrastruktura transportowa. - „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013” - podkreśla, że istotną barierą wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna i techniczna na wsi, niedoinwestowanie obszary wiejskie nie są atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów a standard życia mieszkańców wsi jest znacznie niższy od przeciętnego. 								

- „Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020” - w porównaniu z większością województw oraz regionów Unii Europejskiej istnieje wyraźna dysproporcja w zakresie wyposażenia infrastrukturalnego na niekorzyść województwa świętokrzyskiego. W dziedzinie transportu dominuje transport drogowy, przy czym stan techniczny dróg nie jest zadowalający.
- „Program rozwoju infrastruktury transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013” - usprawnienie powiązań ośrodków gminnych stanowiących lokalne węzły z lepiej wyposażonymi ośrodkami powiatowymi spowoduje ożywienie życia gospodarczego i kulturalnego zaś lepsze powiązanie ośrodków gminnych ze sobą pozwoli lepiej wykorzystywać miejscowy potencjał aktywizacji.
- „Strategia Rozwoju Gminy Dwikozy” - misją Gminy Dwikozy w zakresie infrastruktury jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców i stymulowanie rozwoju gospodarczego poprzez budowę i modernizację dróg, o czym mówi jeden z wypracowanych celów strategicznych; „poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa dróg

Harmonogram finansowy								
Okres realizacji	Szacunkowe nakłady do poniesienia (brutto)	wydatki poniesione do końca 2007	2008		2009		2010	
			EFRR	Udział własny	RPO	Udział własny	RPO	Udział własny
2008	1.807.872	-	1.070.581	737.291	-	-	-	-

Lp. 4	Nazwa projektu: Odnowienie potencjału gminnej infrastruktury kulturalnej - remont, przebudowa oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Starym Garbowie
--------------	---

Projekt obejmuje zakresem kompleksowy remont, przebudowę oraz wyposażenie budynku Wiejskiego Domu Kultury w miejscowości Stary Garbów.

Jednostka organizacyjna realizująca lub koordynująca projekt
Gmina Dwikozy, ul. Spółdzielcza 15, 27-620 Dwikozy

Zgodność projektu z celami PROW, dokumentami strategicznymi i politykami horyzontalnymi UE

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jako jedno z priorytetów wskazuje: „Poprawę infrastruktury technicznej i społecznej” oraz „Rozwój obszarów wiejskich”
- Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Świętokrzyskim na lata 2006-2014 jako jeden z problemów wskazuje niedostateczną ilość lokalnych punktów informacji turystycznej
- Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia jako horyzontalne cele szczegółowe wskazuje m.in.: poprawę jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich
- Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - jako jeden z priorytetów zakłada poprawę jakości życia na obszarach wiejskich oraz remonty, wyposażenia obiektów pełniących funkcje publiczne i społeczno kulturalne.
- „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013” - jako jeden z celów szczegółowych zakłada zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i zasobów dziedzictwa kulturowego.
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 zakłada rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej.
- „Strategia Rozwoju Gminy Dwikozy” - jako jedno z zadań określa stworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży a także pobudzanie aktywności mieszkańców gminy

Harmonogram finansowy								
Okres realizacji	Szacunkowe nakłady do poniesienia (brutto)	wydatki poniesione do końca 2007	2008		2009		2010	
			PROW	Udział własny	PROW	Udział własny	PROW	Udział własny
2008-2010	516.822	-	317.719	199.103	-	-	-	-

Lp. 5	Nazwa projektu: Odnowienie potencjału gminnej infrastruktury kulturalnej - Budowa oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Gałkowicach
--------------	---

Projekt obejmuje zakresem budowę i wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Gałkowicach

Jednostka organizacyjna realizująca lub koordynująca projekt
Gminny Ośrodek Kultury w Dwikożach, ul. Spółdzielcza 15, 27-620 Dwikozy

Zgodność projektu z celami PROW, dokumentami strategicznymi i politykami horyzontalnymi UE

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jako jedno z priorytetów wskazuje: „Poprawę infrastruktury technicznej i społecznej” oraz „Rozwój obszarów wiejskich”
- Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Świętokrzyskim na lata 2006-2014 jako jeden z problemów wskazuje niedostateczną ilość lokalnych punktów informacji turystycznej
- Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia jako horyzontalne cele szczegółowe wskazuje m.in.: poprawę jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich
- Program Operacyjny Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - jako jeden z priorytetów zakłada poprawę jakości życia na obszarach wiejskich oraz budowy i wyposażenia obiektów pełniących funkcje publiczne i społeczno kulturalne.
- „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013” - jako jeden z celów szczegółowych zakłada zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i zasobów dziedzictwa kulturowego.
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 zakłada rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej.
- „Strategia Rozwoju Gminy Dwikozy” - jako jedno z zadań określa stworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży a także pobudzanie aktywności mieszkańców gminy.

Harmonogram finansowy								
Okres realizacji	Szacunkowe nakłady do poniesienia (brutto)	wydatki poniesione do końca 2007	2008		2009		2010	
			PROW	Udział własny	PROW	Udział własny	PROW	Udział własny
2008-2010	850.000	-	522.541	327.459	-	-	-	-

Lp. 6	Nazwa projektu: Budowa zbiornika wody pitnej o poj. 300 m³ w Winiarach							
W ramach projektu wykonany zostanie zbiornik napowietrzny, ocieplony, stalowy z płaszczem ochronnym, o pojemności 300 m ³ wody z uzbrojeniem energetycznym i odgromieniem.								
Jednostka organizacyjna realizująca lub koordynująca projekt Gmina Dwikozy, ul. Spółdzielcza 15, 27-620 Dwikozy								
Zgodność projektu z celami PROW, dokumentami strategicznymi i politykami horyzontalnymi UE								
<ul style="list-style-type: none"> - Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jako jedne z priorytetów wskazuje: „Poprawę infrastruktury technicznej i społecznej” oraz „Rozwój obszarów wiejskich” - „Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013)” - wśród słabych stron polskiej gospodarki wskazuje m.in. duże zróżnicowanie w wyposażeniu w infrastrukturę wodno-ściekową; - „Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013” - barierą mieszkańców wsi jest słabe wyposażenie w infrastrukturę techniczną i niski dostęp do infrastruktury społecznej - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - wskazuje jako jedne z priorytetów zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej - Projekt jest zgodny ze strategią rozwoju Gminy Dwikozy (Priorytet C: Infrastruktura Techniczna, Cel Operacyjny II: Zakończenie rozpoczętych inwestycji (polityka inwestycyjna gminy), Zadanie 2: Zaopatrzenie ludności w wodę. 								
Okres realizacji	Szacunkowe nakłady do poniesienia (brutto)	wydatki poniesione do końca 2007	2008		2009		2010	
			PROW	Udział własny	PROW	Udział własny	PROW	Udział własny
2008-2010	410.000	-	252.050	157.950	-	-	-	-

Lp. 7	Wykorzystanie środków w ramach Programu LEADER							
W ramach programu środki finansowe mogą być przeznaczone na następujące działania:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej 2. tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw 3. Odnowa i rozwój wsi 4. małe projekty 								
Jednostka organizacyjna realizująca lub koordynująca projekt Lokalna Grupa Działania - Partnerstwo Ziemi Sandomierskiej, Gmina Dwikozy								
Program LEADER zawiera się w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (oś IV)								
Skrócony opis działań:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Działanie ma na celu tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów oraz promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich. Beneficjentami są osoby fizyczne - rolnicy i członkowie gospodarstwa rolnego. 2. tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw W ramach działania realizowane będą projekty podnoszące konkurencyjność gospodarczą obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i przede wszystkim wzrost zatrudnienia. Beneficjenci - osoby i fizyczne lub prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. 3. Odnowa i rozwój wsi W ramach działania będzie mógł być realizowany szeroki zakres projektów dotyczących m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - budowy, przebudowy, remontu i wyposażenia obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno kulturalne, rekreacyjne i sportowe, obiektów służących promocji obszarów wiejskich w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kultury, sztuki - kształtowania przestrzeni publicznej - publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych i społeczno kulturalnych - zakupu obiektów budowlanych charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym terenie - odnawiania pomników, miejsc pamięci - kultywowania lokalnych tradycji oraz tradycyjnych zawodów 4. małe projekty W ramach tego działania osoby fizyczne i prawne będą mogły uzyskać pomoc finansową na projekty nie kwalifikujące się w ramach powyższych działań z osi III, ale również przyczyniające się do poprawy jakości życia lub zróżnicowania działalności gospodarczej. 								
Okres realizacji	Szacunkowe nakłady do poniesienia (brutto)	wydatki poniesione do końca 2007	2008		2009		2010	
			PROW	Udział własny	PROW	Udział własny	PROW	Udział własny
od III-IV kw. 2008	program w przyg.	-	-	-	-	-	-	-

IV.2. Pozostałe zadania planowane do wykonania w podziale na priorytety i cele operacyjne

Priorytet B: Edukacja dzieci i młodzieży

B.3. Poprawa stanu obiektów szkolnych oraz ich wyposażenia

Zadanie 1

Docieplenie i elewacja budynku w Szkole Podstawowej w Garbowie

Zadanie 2

Wewnętrzne prace remontowe w Szkołach Podstawowych na terenie Gminy (m.in. łazienki)

Zadanie 3

Uruchomienie oddziałów przedszkolnych w miejscowościach: Stary Garbów, Gierlachów, Gałkowice, Mściów.

Zadanie 4

Modernizacja instalacji grzewczych w Szkołach Podstawowych na terenie Gminy

Zadanie 5

Remont ciągów komunikacyjnych na terenie Szkoły Podstawowej w Dwikozach

Zadanie 6

Remont stolarki drzwiowej w Szkołach Podstawowych na terenie Gminy

Zadanie 7

Wymiana ogrodzenia przy Szkole Podstawowej w Gierlachowie

Zadanie 8

Poprawa stanu zaplecza sportowego przy Szkołach Podstawowych na terenie Gminy (boiska, place zabaw)

Priorytet C: Infrastruktura techniczna

C.1 Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa infrastruktury drogowej

Zadanie 1

Remont drogi gminnej nr 4210055 (Kamień Łukawski - Sandomierz)

Zadanie 2

Remont drogi gminnej nr 4210056 w miejscowości Nowy Kamień (do Rezerwatu Gór Pieprzowych)

Zadanie 3

Remont drogi gminnej nr 4210038 na odcinku Garbów - Czermin - Kogutki

Zadanie 4

Remont ul. Prostej w Dwikozach

Zadanie 5

Remont ul. Górnej w Dwikozach

Zadanie 6

Remont dróg w miejscowości Gałkowice

Zadanie 7

Utwardzenie i wyrównanie dróg w miejscowości Gierlachów

Zadanie 8

Utwardzenie poboczy dróg w miejscowości Gierlachów

Zadanie 9

Niwelowanie poboczy dróg wewnętrznych na dł. 300 m w miejscowości Gierlachów

Zadanie 10

Utwardzenie dróg dojazdowych do gospodarstw w miejscowości Kolonia Gałkowice

Zadanie 11

Profilowanie dróg wewnętrznych w miejscowości Nowy Kamień

Zadanie 12

Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Winiary

Zadanie 13

Remont drogi dojazdowej do hydroforni i Rezerwatu Góry Pieprzowe w miejscowości Nowy Kamień

Zadanie 14

Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Winiarki

Zadanie 15

Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Kamień Łukawski

Zadanie 16

Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Stary Garbów

Zadanie 17

Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Bożydar

Zadanie 18

Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Słupcza

Zadanie 19

Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Stare Kichary

Zadanie 20

Poszerzenie drogi wewnętrznej w Rzeczycy Mokrej

- Zadanie 21
Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Mściów
- Zadanie 22
Remont dróg wewnętrznych w miejscowości Gierlachów
- Zadanie 23
Remont dróg w miejscowości Góry Wysokie
- Zadanie 24
Remont dróg w miejscowości Gałkowice
- Zadanie 25
Remont dróg w miejscowości Czermin
- Zadanie 26
Remont dróg w miejscowości Kolonia Gałkowice
- Zadanie 27
Remont dróg w miejscowości Szczytniki
- Zadanie 28
Remont dróg w miejscowości Gałkowice
- Zadanie 29
Utwardzenie i wyrównanie dróg w miejscowości Dwikozy
- Zadanie 30
Budowa i modernizacja dróg gminnych w miejscowości Gierlachów
- Zadanie 31
Oznakowanie dróg w miejscowości Gierlachów
- Zadanie 32
Remont pobocza drogi w Winiarkach
- Zadanie 33
Remont chodników przy ul. Sandomierskiej w Dwikozach
- Zadanie 34
Oznakowanie przejść dla pieszych w miejscowości Dwikozy
- Zadanie 35
Przebudowa i powiększenie istniejących przepustów drogowych na drodze powiatowej Nr 42179 w miejscowości Nowy Kamień
- Zadanie 36
Wykonanie przepustów dojazdowych do pól w miejscowości Gierlachów
- Zadanie 37
Wykonanie rowu odwadniającego na dł. 40 m (woda odpływowa ze stawów) w miejscowości Gierlachów
- Zadanie 38
Wykonanie rowu odwadniającego drogę gminną na dł. 50 m w miejscowości Gierlachów
- Zadanie 39
Budowa słupów ogłoszeniowych w Gierlachowie
- Zadanie 40
Udrożnienie przepustów drogowych pod drogami powiatowymi Nr 42178 i Nr 42179 w miejscowości Nowy Kamień
- Zadanie 41
Udrożnienie przepustów drogowych w miejscowości Czermin
- Zadanie 42
Wymiana przepustów drogowych w miejscowości Nowe Kichary
- Zadanie 43
Budowa przepustu drogowego likwidującego zamulanie drogi gminnej Nr 4210013
- Zadanie 44
Wymiana oświetlenia ulicznego w Jaroszwce
- Zadanie 45
Instalacja oświetlenia ulicznego w miejscowości Czermin
- Zadanie 46
Instalacja oświetlenia ulicznego w miejscowości Rzeczyca Mokra
- Zadanie 47
Instalacja oświetlenia ulicznego w miejscowości Szczytniki
- Zadanie 48
Instalacja oświetlenia ulicznego w miejscowości Gierlachów

Zadanie 49

Instalacja oświetlenia ulicznego w miejscowości Winiarki

Zadanie 50

Instalacja oświetlenia ulicznego przy ul. Sandomierskiej w Dwikozach

Zadanie 51

Instalacja oświetlenia rampy przy Wiśle w miejscowości Bożydar

Zadanie 52

Instalacja oświetlenia rampy przy Wiśle w miejscowości Szczytniki

Zadanie 53

Budowa przystanku komunikacji prywatnej w miejscowości Stare Kichary

Zadanie 54

Budowa przystanku komunikacji prywatnej w miejscowości Mściów

Zadanie 55

Budowa przystanku komunikacji prywatnej w miejscowości Nowy Kamień

Zadanie 56

Budowa przystanku komunikacji prywatnej w miejscowości Buczek

Zadanie 57

Budowa przystanku komunikacji prywatnej w miejscowości Szczytniki

Zadanie 58

Budowa przystanku komunikacji prywatnej w miejscowości Rzeczyca Sucha

Zadanie 59

Budowa przystanku komunikacji prywatnej w miejscowości Bożydar

Zadanie 60

Budowa przystanku autobusowego przy Szkole Podstawowej we Mściowie

Zadanie 61

Odnowienie istniejących przystanków w miejscowości Nowy Kamień

C.2. Wyrównywanie standardów w zakresie stanu infrastruktury technicznej poprzez dokończenie programów wodociągowania, wsparcie gazociągowania i reelektryfikacji gminy wraz z oświetleniem

Zadanie 1

Zakończenie budowy gazociągu w miejscowości Rzeczyca Sucha

Zadanie 2

Zakończenie budowy gazociągu w miejscowości Kolonia Gałkowice

Zadanie 3

Budowa gazociągu w sołectwach Kępa Chwałowska, Romanówka i Buczek

Zadanie 5

Wykonanie odcinka wodociągu łączącego zabudowania w kierunku cegielni w miejscowości Szczytniki

Zadanie 6

Przebudowa wodociągu w miejscowości Buczek

Zadanie 7

Modernizacja wodociągu w miejscowości Romanówka (1. Wymiana rur azbestowych i z żeliwa szarego na PCV wraz z budową nowych przyłączy, 2. Budowa awaryjnej studni głębinowej dla potrzeb wodociągu wiejskiego)

Zadanie 8

Modernizacja wodociągu w miejscowości Winiary

Zadanie 9

Modernizacja wodociągu w miejscowości Góry Wysokie

Zadanie 10

Budowa wodociągu w miejscowości Nowe Kichary

Zadanie 11

Uzupełnienie brakującego oświetlenia w miejscowościach Gierlachów, Dwikozy, Czermin, Winiarki, Nowy Kamień, Mściów

C.3 Poprawa istniejącego stanu ochrony środowiska

Zadanie 1

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska

Zadanie 2

Remont wału przeciw powodziowego przy rzece Wiśle w miejscowości Bożydar

Zadanie 3

Remont wału przeciwpowodziowego miejscowości Nowy Kamień

Zadanie 4

Remont wałów przeciwpowodziowych w miejscowości Szczytniki

Zadanie 5

Przedłużenie wału cofkowego na rzece Opatówce w miejscowości Dwikozy

Zadanie 6

Remont istniejących zapór na rzece Opatówce w miejscowości Dwikozy

Zadanie 7

Remont głównej śluzy odpływowej w wale przeciwpowodziowym w miejscowości Nowy Kamień

Zadanie 8

Renowacja urządzeń melioracji szczegółowej na długości 2,5 km w miejscowości Nowy Kamień

Zadanie 9

Rekonstrukcja rowów melioracyjnych w miejscowości Bożydar

Zadanie 10

Udrożnienie rowów melioracyjnych w miejscowości Winiarki

Zadanie 11

Udrożnienie rowów melioracyjnych w miejscowości Stary Garbów

Zadanie 12

Udrożnienie rowów melioracyjnych w miejscowości Dwikozy

Zadanie 13

Udrożnienie rowów melioracyjnych w miejscowości Słupcza

Zadanie

Udrożnienie rowu melioracyjnego w miejscowości Gierlachów

Zadanie 14

Wykonanie rowów melioracyjnych w miejscowości Nowe Kichary

Zadanie 15

Wyznaczenie i ogrodzenie strefy ochronnej przy studni wiejskiej w miejscowości Winiarki

Zadanie 16

Modernizacja oczyszczalni ścieków przy Urzędzie Gminy w Dwikozach (typ: TMB - 105)

Zadanie 17

Budowa kolektora ściekowego z budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Dwikozach do oczyszczalni TMB -105 przy Urzędzie Gminy w Dwikozach

Zadanie 18

Zagospodarowanie odpadów komunalnych z bloku mieszkaniowego przy ul. Sandomierskiej 108 w Dwikozach.

Zadanie 19

Likwidacja dzikich wysypisk śmieci w miejscowości Czermin

Zadanie 20

Likwidacja dzikich wysypisk śmieci w miejscowości Rzeczyca Mokra

Zadanie 21

Instalacja ujęcia wodnego na źródle celem zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem wody w miejscowości Rzeczyca Mokra

Zadanie 22

Wdrażanie programu wymiany azbestowych pokryć dachowych

Zadanie 23

Rekultywacja gminnego wysypiska śmieci w Słupczy o powierzchni

Zadanie 24

Monitoring wysypiska śmieci po zakończeniu okresu eksploatacji

Zadanie 25

Budowa sieci kanalizacyjnych w miejscowościach: Gierlachów, Nowy Kamień, Mściów, Słupcza, Szczytniki, Rzeczyca Sucha, Rzeczyca Mokra.

Zadanie 26

Rozbiórka sanitariatu polowego w Gierlachowie

Priorytet E: Kultura - Instrument promocji i rozwoju gminy

E.1. Zachowanie i rozwój dorobku kulturalnego gminy

Zadanie 1

Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Gałkowice

Zadanie 2

Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Romanówka

Zadanie 3

Montaż ogrzewania oraz wymiana stolarki okiennej w Domu Ludowym w miejscowości Mściów

Zadanie 4

Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Winiarki

Zadanie 5

Doposażenie świetlicy wiejskiej oraz siedziby Koła Gospodyń Wiejskich w miejscowości Dwikozy

Zadanie 6

Zakończenie remontu Domu Ludowego w miejscowości Bożydar

Zadanie 7

Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Stare Kichary

Zadanie 8

Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Góry Wysokie

Zadanie 9

Renowacja pomnika przy ulicy Sandomierskiej w Dwikozach

Zadanie 10

Modernizacja boiska sportowego klubu SPARTA Dwikozy w Dwikozach

Zadanie 11

Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Czermin

V. Powiązanie projektów inwestycyjnych z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy /powiatu/ województwa

Proces rozwoju lokalnego jest zjawiskiem złożonym, zawierającym wiele istotnych wątków, kształtowanym poprzez system uregulowań prawnych i organizacyjnych, na który składa się szereg działań, m.in.: planowanie, wyznaczenie priorytetów oraz określenie celów i zespołów działań.

Niniejszy dokument przyjmuje za cel integrację potrzeb społeczności lokalnej Gminy Dwikozy, a bazuje na dokumentach i programach planistycznych - podstawie polityki regionalnej.

Wskazane w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Dwikozy projekty i zadania pozostają w zgodzie z podstawowymi opracowaniami planistycznymi:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK)
- Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013)
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013
- Regionalny Program Operacyjny Rozwój Województwa Świętokrzyskiego
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020"
- Program rozwoju infrastruktury transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013"
- Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010"
- Program Operacyjny dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego"
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko"
- Studium Uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Dwikozy
- Strategie Rozwoju Powiatu oraz Gminy

Przedsięwzięcia, na realizację których gmina może uzyskać dofinansowanie z funduszy strukturalnych - szczególnie opisane w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego - obok szeregu działań mających na celu rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, obejmują także szeroko rozumiany rozwój lokalny:

- tworzenie warunków dla zwiększenia poziomu inwestycji lokalnych, w tym w zakresie rozbudowy lokalnego układu transportowego oraz infrastruktury ochrony środowiska,
- rozwój lokalnej infrastruktury społecznej, w tym promocja integracji społecznej oraz ochrona i kultywowanie dziedzictwa kulturowego,
- wspieranie inicjatyw lokalnych z dziedziny turystyki.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Dwikozy, formułuje priorytety, obszary oraz opis działań zmierzających do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Treść Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Dwikozy wpisuje się w ukazane powyżej opracowania, wskazuje obszary wymagające interwencji celem zapewnienia warunków dla prawidłowego rozwoju gminy, a tym samym województwa oraz kraju.

Gmina Dwikozy posiada opracowaną strategię rozwoju, sporządzoną w oparciu o analizę preferencji lokalnej społeczności, określającą strategiczne i operacyjne cele rozwoju - podstawę określenia kierunków jej rozwoju.

Należy stwierdzić, iż projekty i zadania inwestycyjne zawarte w niniejszym dokumencie są zgodne z kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii Rozwoju Gminy Dwikozy.

Wykaz inwestycji planowanych do realizacji, opisanych w niniejszym dokumencie, nie zamyka listy wymagających rozwiązania problemów, charakteryzujących Gminę Dwikozy. Jednakowoż właśnie te projekty zostały obecnie uznane za priorytetowe i będą realizowane według planu.

Wskazać należy, iż zakres zadań inwestycyjnych gminy, wskazanych w niniejszym opracowaniu, nie wykracza poza jej obszar. W związku z powyższym ich realizacja nie wymaga współpracy ze strony innych Jednostek Samorządu Terytorialnego.

VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

W wyniku wdrożenia działań zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013 przewiduje się osiągnięcie następujących wskaźników ogólnych:

- wskaźniki produktu
- wskaźniki rezultatu

Do realizacji projektów zamieszczane będą wskaźniki zgodne z systemem wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Zostaną one ściśle określone w formularzu projektowym wniosku o dotację.

Dla wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego zadań realizowanych w ramach RPO założone zostały wskaźniki produktu i rezultatu opisujące rzeczowe efekty działania oraz natychmiastowe efekty wdrożenia programu.

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu
1.	1.	2.	3.
1.	Budowa gminnej oczyszczalni ścieków (etap I) oraz budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Dwikozach.	Przepustowość sieci kanalizacyjnej, przepustowość nowej oczyszczalni ścieków,	Ilość ścieków odprowadzonych kanalizacją sanitarną, liczba gospodarstw domowych/ budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków, stopień wykorzystania przepustowości wybudowanej oczyszczalni ścieków
2.	„Centrum Gminy” - Kompleksowa przebudowa ul. Spółdzielczej w Dwikozach wraz z budową parkingów, ciągów pieszych i oświetlenia.	Długość zmodernizowanych dróg gminnych, długość przebudowanych ulic, długość wybudowanych chodników, długość rozbudowanych chodników, liczba wybudowanych punktów oświetleniowych, liczba, zmodernizowanych punktów oświetleniowych, liczba wybudowanych przejść dla pieszych, długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	Natężenie ruchu na drodze, liczba wypadków drogowych
3.	Poprawa bezpieczeństwa i warunków życia mieszkańców Gminy Dwikozy poprzez kompleksowy remont i rozbudowę dróg gminnych w ciągu komunikacyjnym Romanówka - Galkowice - Nowe Kichary - Dwikozy.	Długość zmodernizowanych dróg gminnych, liczba zmodernizowanych skrzyżowań	Natężenie ruchu na drodze, liczba wypadków drogowych, średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci.
4.	Odnowienie potencjału gminnej infrastruktury kulturalnej - remont, przebudowa oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Starym Garbowie	Nie dotyczy (projekt PROW)	Nie dotyczy (projekt PROW)
5.	Odnowienie potencjału gminnej infrastruktury kulturalnej - Budowa oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Galkowicach	Nie dotyczy (projekt PROW)	Nie dotyczy (projekt PROW)
6.	Budowa zbiornika wody pitnej o poj. 300 m ³ w Winiarach	Nie dotyczy (projekt PROW)	Nie dotyczy (projekt PROW)
7.			

VII. Plan finansowy na lata 2008-2010

Źródła finansowania zadań inwestycyjnych w latach 2008-2010 z uwzględnieniem współfinansowania ze środków Unii Europejskiej

Lp.	Nazwa zadania - z lokalizacją zadania	Okres realizacji zadania	Szacunkowe łączne nakłady finansowe w złotych*	Nakłady do poniesienia w latach 2008-10 w złotych*	Nakłady do poniesienia w poszczególnych latach w złotych*			Źródła finansowania	Nakłady do poniesienia wg źródeł finansowania w złotych*		
					2008	2009	2010		2008	2009	2010
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Budowa gminnej oczyszczalni ścieków (etap I) oraz budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Dwikozach.	2008-2010	10 720 395	10 365 233 (bez już poniesionych nakładów)	3 106 870	3 624 681	3 624 682	Gmina Dwikozy	517 812	1 035 623	1 035 623
								Budżet państwa			
								Środki UE	2 589 058	2 589 058	2 589 059
								Środki prywatne			
								Inne			
2	„Centrum Gminy” - Kompleksowa przebudowa ul. Spółdzielczej w Dwikozach wraz z budową parkingów, ciągów pieszych i oświetlenia.	2008-2009	2 047 241	2 047 241	123 880	1 923 361	-	Gmina Dwikozy	55 746	865 512	
								Budżet państwa	68 134	1 057 849	
								Środki UE			
								Środki prywatne			
								Inne			
3	Poprawa bezpieczeństwa i warunków życia mieszkańców Gminy Dwikozy poprzez kompleksowy remont i rozbudowę dróg gminnych w ciągu komunikacyjnym Romanówka - Gałkowice - Nowe Kichary - Dwikozy.	2008	1 807 872	1 807 872	1 807 872	-	-	Gmina Dwikozy	185 890		
								Budżet państwa			
								Środki UE	1 070 581		
								Środki prywatne			
								Inne			
4	Odnowienie potencjału gminnej infrastruktury kulturalnej - remont, przebudowa oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Starym Garbowie	2008	516 822	516 822	516 822	-	-	Gmina Dwikozy	199 103		
								Budżet państwa			
								Środki UE	317 719		
								Środki prywatne			
								Inne			
5	Odnowienie potencjału gminnej infrastruktury kulturalnej - Budowa oraz wyposażenie Wiejskiego Domu Kultury w Gałkowicach	2008	850 000	850 000	850 000			Gmina Dwikozy	327 459		
								Budżet państwa			
								Środki UE	522 541		
								Środki prywatne			
								Inne			
6	Budowa zbiornika wody pitnej o poj. 300 m ³ w Winiarach	2008	410 000	410 000	410 000			Gmina Dwikozy	157 950		
								Budżet państwa			
								Środki UE	252 050		
								Środki prywatne			
								Inne			

* Podane w tabelach koszty realizacji poszczególnych projektów oraz procentowy udział źródeł finansowania mają charakter szacunkowy i mogą znacząco odbiegać od podanej wartości ze względu m.in. na przyjęte rozwiązania technologiczne, zmiany zakresu planowanych do realizacji działań, zmiany cen, wycieńczenia podziału na koszty kwalifikowane i niekwalifikowane

VIII. System wdrażania

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym. Powinien być aktualizowany zależnie od potrzeb przynajmniej raz w roku przez Zespół Zadaniowy ds. wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego, który będzie odpowiedzialny za informowanie społeczności lokalnej, instytucji i podmiotów gospodarczych o metodach i trybie składania postulatów i wniosków do Planu. Informacje o zadaniach ujętych w planie będą uaktualniane wraz z postępem w ich realizacji.

Aktualizacja Planu Rozwoju Lokalnego będzie przeprowadzana w czasie przygotowywania budżetu gminy.

IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

IX.1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego będzie oceniana corocznie przez poszczególne komisje Rady Gminy po uprzednim przedłożeniu sprawozdania Wójta Gminy dokonanego w oparciu o pracę Zespołu Zadaniowego ds. wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego. Zespół powinien poddawać ocenie stopnie zaawansowania realizacji poszczególnych projektów i zadań zamieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego oraz przeprowadzać konsultacje społeczne. Wyniki konsultacji społecznych dotyczących Planu Rozwoju Lokalnego przekazywane są Radzie Gminy.

IX.2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Podstawą oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego będą założone wskaźniki osiągnięć planu. Zespół zadaniowy ds. Planu Rozwoju Lokalnego odpowiedzialny będzie za gromadzenie danych oraz okresowe sporządzanie raportów, na podstawie których dokonana będzie ocena realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

IX.3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Ważnym elementem rozwoju lokalnego jest współpraca sektora publicznego z sektorem prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi.

Zespół Zadaniowy ds. rozwoju lokalnego będzie informował za pośrednictwem witryny internetowej o postępach w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego oraz planach nowych zadań. a także organizował konsultacje i spotkania informacyjne, na których podejmowane będą próby inicjowania współpracy pomiędzy poszczególnymi sektorami w celu realizacji zaplanowanych zadań.

IX.4. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Zadaniem Public Relations jest upowszechnianie zamierzeń Planu Rozwoju Lokalnego pośród przyszłych beneficjentów, wykonawców i decydentów. Opierać się będzie o trzy formy komunikacji:

- Internet
- Prasa lokalna, regionalna i ogólnokrajowa
- Promocja i reklama bezpośrednia

Sieć internetowa będzie głównym dostawcą informacji o Planie Rozwoju Lokalnego. Na stronie www Urzędu Gminy Dwikozy systematycznie zamieszczane będą informacje dotyczące Planu Rozwoju Lokalnego.

Internet służyć będzie również komunikacji pomiędzy bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego (Urzędem Gminy Dwikozy), a zainteresowanymi podmiotami samorządowymi, biznesowymi i organizacjami pozarządowymi.

Prasa lokalna, regionalna i ogólnokrajowa służyć będzie jedynie upowszechnianiu informacji w różnych kręgach potencjalnych beneficjentów i wykonawców Planu Rozwoju Lokalnego o istnieniu takiego dokumentu i sposobie jego monitorowania i wdrażania, kierując do źródła informacji, jakim będzie Internet.

Promocja i reklama bezpośrednia będzie skierowana do wybranych, potencjalnych wykonawców, inwestorów zidentyfikowanych na podstawie analizy przedsięwzięć inwestycyjnych zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego.

Opisana wyżej promocja i reklama polegać będzie na bezpośrednim zapraszaniu do rozmów wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zamierzeń Planu Rozwoju Lokalnego.

1585

UCHWAŁA Nr XV/92/2008 RADY GMINY MICHAŁÓW

z dnia 18 marca 2008r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Dz 2002r Nr 147, poz. 1231 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008 rok stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się plan finansowy dla Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywa-

nia Problemów Alkoholowych na 2008 rok stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej Uchwały

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 4. Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2008 roku.

Przewodniczący Rady Gminy: Z. Mika

Załączniki do uchwały Nr XV/92/2008
Rady Gminy w Michałowie
z dnia 18 marca 2008r.

Załącznik Nr 1

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez realizację określonych w nim celów wychodzi naprzeciw najbardziej istotnym problemom społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki uzależnień oraz dysfunkcji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie Michałów od kilku lat. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy, w obszarze tych zadań społecznych, które będą realizowane w 2008 roku.

Zadania ujęte w gminnym programie są inicjowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołaną przez Wójta Gminy Michałów oraz opierają się na wytycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Niniejszy program w założeniu ma za zadanie zwiększenie dostępności pomocy psychospołecznej i prawnej osobom dotkniętym alkoholizmem, prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych przede wszystkim dla dzieci i młodzieży oraz szukanie alternatyw i wspomaganie działań osób i instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Realizacja programu profilaktyki powinna wpłynąć na zmniejszenie indywidualnych zagrożeń zdrowotnych i ekonomicznych wynikających z nadużywania alkoholu, na poprawę kondycji fizycznej, psychicznej i moralnej dzieci i młodzieży oraz zwiększenie bezpieczeństwa w sferze życia rodzinnego i publicznego.

Zadania programu

- I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu
    1. Rozpatrywanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków dotyczących osób uzależnionych od alkoholu i ustalanie sposobu dalszego postępowania.
    2. Udzielanie informacji nt. możliwości leczenia uzależnienia, wstępne motywowanie do podjęcia terapii, udzielanie informacji o grupach wsparcia i kierowanie na leczenie odwykowe.
  3. Przeprowadzenie wywiadów środowiskowych w rodzinach dysfunkcyjnych w celu wczesnego rozpoznania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia.
  4. Finansowanie szkoleń: - dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, - dla osób pracujących z dziećmi z rodzin - dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - dla nauczycieli, - innych osób zawodowych.
  5. Współpraca w zakresie wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi - z GOPS w Michałowie, z pracownikami służby zdrowia, ze szkołami - pedagog szkolny i psycholog, ze świetlicami środowiskowymi, z Radą Pedagogiczną w Szkołach Podstawowych i Gimnazjum, z Gminną Biblioteką Publiczną, Grupą AA, Oddziałami Lecznictwa Odwykowego w Morawicy w zakresie: informowania osób opuszczających Ośrodki o szkodliwości i skutkach nadużywania napojów alkoholowych, nakłaniania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia decyzji o poddaniu się leczeniu odwykowemu.
  6. Zapewnienie pomocy edukacyjnej, psychoedukacyjnej i psychologicznej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.
- II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
1. Współpraca ze Szkołami i GOPS oraz finansowanie zadań w zakresie organizowania dodatkowej opieki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe i przemoc w rodzinie.
  2. Finansowanie świetlic środowiskowych, wiejskich i szkolnych: - użyczenie pomieszczeń i sprzętu do prowadzenia działalności świetlic, - pokrywanie kosztów bieżącego utrzymania pomieszczeń, - finansowanie bieżących kosztów działalności świetlic związanych z organizowaniem zajęć i wypoczynku dla dzieci, (za-trudnienie pracownika,) dofinansowanie

- posiłków dla dzieci, przeprowadzenie remontów i zakup materiałów (stolarki okiennej i drzwiowej) w świetlicach w Tomaszowie, Zagajówku, Zagajowie, Kołkowie i Sędowicach, zakup kserokopiarki do świetlicy szkolnej w Górach.
3. Rozpatrywanie wniosków o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu, przeprowadzanie rozmów z tymi osobami i ich rodzinami. Kierowanie na badania do lekarza biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ich finansowanie.
  4. Udzielanie porad ofiarom przemocy domowej. Finansowanie kosztów związanych z diagnozą i leczeniem osób uzależnionych i ich rodzin.
  5. Współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, z księżmi, psychologiem w zakresie profilaktyki uzależnień i ochrony przed przemocą w rodzinie.
  6. Organizowanie spotkań towarzysko-terapeutycznych z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i sprawcami przemocy. Wrażanie procedury „Niebieskich Kart”
- III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych
1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach - alkoholizm i narkomania - problemy z nich wynikające - dla uczniów, dla rodziców.
  2. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych dla nauczycieli i uczniów szkół oraz członków Komisji. Zakup programu ewidencji Zezwoleń Alkoholowych i działalności gospodarczej.
  3. Prenumerata czasopism, zakup materiałów edukacyjnych i ulotek pomocnych przy realizowaniu niniejszego programu.
  4. Organizacja wyjazdów na spektakle teatralne - rozrywkowe o treściach związanych z profilaktyką uzależnień dla dzieci i młodzieży. Organizowanie spektakli teatralnych w salach na terenie Gminy. Realizacja działań wczesnej profilaktyki w szkołach i środowisku - zagospodarowanie wolnego czasu, poprzez organizowanie konkursów /z nagrodami/ o tematyce związanej z uzależnieniami i profilaktyką uzależnień. Ekspozycja prac.
  5. Organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży i dofinansowanie działań związanych z turystyką i sportem jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapobiegających powstawaniu patologii społecznej. Współpraca z klubami sportowymi. Organizowanie lokalnych imprez edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych dla dzieci i młodzieży, poprzedzone kampaniami profilaktyczno-edukacyjnymi na tematy związane z profilaktyką problemów alkoholowych, narkomanią i przemocą w rodzinie. Promowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i finansowanie obozów i kolonii dla dzieci z rodzin patologicznych i zagrożonych patologią oraz wspieranie finansowe miejsc do uprawiania sportu propagowanie życia w trzeźwości. Organizowanie przez Gminną Bibliotekę Publiczną spotkań autorskich z pisarzami poruszającymi tematy uzależnień, zakup i udostępnianie wydawnictw związanych z profilaktyką uzależnień. Organizowanie i finansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży na basen do Pływalni Miejskiej w Pińczowie i na imprezy kulturalne.
  6. Finansowanie zajęć profilaktycznych pozalekcyjnych zajęć sportowych. Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
  7. Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
1. Współpraca z pracownikami socjalnymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mająca na celu wyłonienie osób uzależnionych i współ-uzależnionych oraz udzielenie pomocy.
  2. Udział w finansowaniu i wspomaganie działalności instytucji służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych Oddziałów Lecznictwa Odwykowego w Morawicy, Grupy AA (finansowanie bieżącej działalności), innych - na podstawie umów, porozumień.
  3. Wspieranie i współfinansowanie działań stowarzyszeń i instytucji współdziałających w rozwiązywaniu problemów alkoholowych /LZS/
- V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu trzeźwości i przeciw-

działaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1. Przeprowadzanie odpowiednich czynności wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw.
  2. Przeprowadzanie odpowiedniego postępowania pozwalającego na zgromadzenie materiałów niezbędnych do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach związanych z naruszeniem przepisów określonych w art. 13' i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- VI. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej
1. Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.
- VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie.
- Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 80 zł.
- VIII. Ustalenie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych oraz kontrole przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.
1. Zasady wydawania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży:
    - zezwolenie wydaje się przedsiębiorcom na podstawie złożonego wniosku jeżeli zostaną spełnione następujące warunki:
      - a) zasady usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych i warunki sprzedaży tych napojów

będą zgodne z zawartymi w Uchwale Rady Gminy,

- b) punkt sprzedaży mieści się w limicie punktów określonych w Uchwale Rady Gminy.
2. Zasady cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:
    - wydane zezwolenie cofa się:
      - a) w przypadkach określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
      - b) w przypadkach nie przestrzegania czasu pracy placówek handlowych i gastronomicznych,
    - dowodami stanowiącymi odstawę do objęcia działań o cofnięcie zezwoleń są:
      - a) przesłanie do wiadomości i wykorzystanie przez Urząd, dowody zebrane przez organa Kontroli Skarbowej, Policji, Państwowej Inspekcji Handlowej i innych uprawnionych do takiego działania organów kontroli,
      - b) skargi mieszkańców na uciążliwe funkcjonowanie punktu sprzedaży (przyjąć należy przynajmniej dwukrotne interwencje, skarga powinna posiadać podpisy)
      - c) protokół, informacja w sprawie niewłaściwego i uciążliwego funkcjonowania punktu sprzedaży alkoholu potwierdzone zeznaniami co najmniej dwóch świadków (rodzaj nieprawidłowości, miejsce, czas)
  3. Zasady kontroli obrotu napojami alkoholowymi.
Przedmiotem kontroli powinno być przestrzeganie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zasad i warunków określonych w zezwoleniu.
  4. Kontrolę sieci sklepów i punktów gastronomicznych z napojami alkoholowymi sprawuje:
    - Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
    - Posterunek PolicjiKontrole prowadzone są w zespołach co najmniej trzyosobowych. W skład zespołu kontrolującego wchodzi co najmniej 3 osoby - 2 przedstawiciele Gminnej Komisji i Policjant.

Załącznik Nr 2

**Plan Finansowy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
na 2008 rok**

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Plan w złotych	Realizatorzy
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu	1. Rozpatrywanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków dotyczących osób uzależnionych od alkoholu i ustalanie sposobu dalszego postępowania.		Pełnomocnik ds realizacji programu GKRPA
		2. Udzielanie informacji nt. możliwości leczenia uzależnienia, wstępne motywowanie do podjęcia terapii, udzielanie informacji o grupach wsparcia i kierowanie na leczenie odwykowe.		
		3. Przeprowadzenie wywiadów środowiskowych w rodzinach dysfunkcyjnych w celu wczesnego rozpoznania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia.	100	
		4. Finansowanie szkoleń: - dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, - dla osób pracujących z dziećmi z rodzin - dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - dla nauczycieli, - innych osób zawodowych.	400	
		5. Współpraca w zakresie wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi - z GOPS w Michałowie, z pracownikami służby zdrowia, ze szkołami - pedagog szkolny i psycholog, ze świetlicami środowiskowymi, z Radą Pedagogiczną w Szkołach Podstawowych i Gimnazjum, z Gminną Biblioteką Publiczną, Grupą AA, Oddziałami Lecznictwa Odwykowego w Morawicy w zakresie: informowania osób opuszczających Ośrodek o szkodliwości i skutkach nadużywania napojów alkoholowych, nakłaniania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia decyzji o poddaniu się leczeniu odwykowemu.		
		6. Zapewnienie pomocy edukacyjnej, psychoedukacyjnej i psychologicznej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.		
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1. Współpraca ze Szkołami i GOPS oraz finansowanie zadań w zakresie organizowania dodatkowej opieki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe i przemoc w rodzinie.	50	GOPS, GKRPA, SZOZ Pełnomocnik ds realizacji programu
		2. Finansowanie świetlic środowiskowych, wiejskich i szkolnych: - użyczenie pomieszczeń i sprzętu do prowadzenia działalności świetlic, - pokrywanie kosztów bieżącego utrzymania pomieszczeń, - finansowanie bieżących kosztów działalności świetlic związanych z organizowaniem zajęć i wypoczynku dla dzieci, (zatrudnienie pracownika), dofinansowanie posiłków dla dzieci. Przeprowadzenie remontów i zakup materiałów /stolarki okiennej i drzwiowej/ do remontu w świetlicach w Tomaszowie, Zagajówku, Zagajowie, Kołkowie i Sędowicach.. Zakup kserokopiarki do świetlicy szkolnej w Górach.	23 531,78	
		3. Rozpatrywanie wniosków o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu, przeprowadzanie rozmów z tymi osobami i ich rodzinami. Kierowanie na badania do lekarza biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ich finansowanie.	1 200	
		4. Udzielanie porad ofiarom przemocy domowej. Finansowanie kosztów związanych z diagnozą i leczeniem osób uzależnionych i ich rodzin.	200	
		5. Współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, z księżmi, psychologiem w zakresie profilaktyki uzależnień i ochrony przed przemocą w rodzinie.		
		6. Organizowanie spotkań towarzysko-terapeutycznych z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i sprawcami przemocy. Wdrażanie procedury „Niebieskich kart”	100	

III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych	1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach - alkoholizm i narkomania - problemy z nich wynikające - dla uczniów, dla rodziców.		Placówki oświatowe, specjalności mający odpowiednie kwalifikacje, GKRPA Pełnomocnik ds. realizacji programu
		2. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych dla nauczycieli i uczniów szkół oraz członków Komisji.	100	
		3. Prenumerata czasopism, zakup materiałów edukacyjnych i ulotek pomocnych przy realizowaniu niniejszego programu.	100	
		4. Organizacja wyjazdów na spektakle teatralne - rozrywkowe o treściach związanych z profilaktyką uzależnień dla dzieci i młodzieży. Organizacja spektakli teatralnych w salach na terenie Gminy. Realizacja działań wczesnej profilaktyki w szkołach i środowisku - zagospodarowanie wolnego czasu, poprzez: organizowanie konkursów /z nagrodami/ o tematyce związanej z uzależnieniami i profilaktyką uzależnień. Ekspozycja prac.	400	
		5. Organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży i dofinansowanie działań związanych z turystyką, i sportem jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapobiegających powstawaniu patologii społecznej. Współpraca z klubami sportowymi. Organizowanie lokalnych imprez edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych dla dzieci i młodzieży, poprzedzone kampaniami profilaktyczno-edukacyjnymi na tematy związane z profilaktyką problemów alkoholowych, narkomania i przemocą w rodzinie. - Promowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i finansowanie obozów i kolonii dla dzieci z rodzin patologicznych i zagrożonych patologią oraz wspieranie finansowe miejsc do uprawiania sportu propagowanie życia w trzeźwości. Organizowanie przez Gminną Bibliotekę Publiczną spotkań autorskich z pisarzami poruszającymi tematy uzależnień, zakup i udostępnianie wydawnictw związanych z profilaktyką uzależnień. Organizowanie i finansowanie wyjazdu dzieci i młodzieży na basen do Pływalni Miejskiej w Pińczowie i na imprezy kulturalne	16 900	
		6. Finansowanie zajęć profilaktycznych pozalekcyjnych zajęć edukacyjnych, sportowych. Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.		
		7. Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	4 000	
IV	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	1. Współpraca z pracownikami socjalnymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mająca na celu wyłonienie osób uzależnionych i współuzależnionych oraz udzielenie pomocy.		Pełnomocnik ds. realizacji programu GOPS, GKRPA
		2. Wspomaganie działalności instytucji służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych: Policji, Oddziałów Lecznictwa Odwykowego w Morawscy; Grupy AA i innych - na podstawie umów, porozumień		
		3. Wspieranie i współfinansowanie działań stowarzyszeń i instytucji współdziałających w rozwiązywaniu problemów alkoholowych /LZS/	100	
V	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13' i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	1. Przeprowadzanie odpowiednich czynności wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw.		Pełnomocnik ds. realizacji programu GKRPA Policja
		2. Przeprowadzanie odpowiedniego postępowania pozwalającego na zgromadzenie materiałów niezbędnych do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach związanych z naruszeniem przepisów określonych w art 13' i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.		
VI	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej	1. Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.		
VII		Wynagrodzenie Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	5200	
		Razem	52 381,78	

1586

UCHWAŁA Nr XV/93/2008 RADY GMINY MICHAŁÓW

z dnia 18 marca 2008r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 10 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2008 rok stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się plan finansowy dla Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Narkomanii

na 2008 rok stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej Uchwały

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 4. Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2008 roku.

Przewodniczący Rady Gminy: Z. Mika

Załączniki do uchwały Nr XV/93/2008
Rady Gminy Michałów
z dnia 18 marca 2008r.

Załącznik Nr 1

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Michałów na rok 2008.

Narkotyki i narkomania są problemem społecznym, które stanowi wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Duże rozpowszechnienie używania środków psychoaktywnych ma wielowymiarowe przyczyny, a szkody z tym związane obserwowane są w różnych sferach życia społecznego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii. Głównym celem programu jest zapobieganie, ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

Zadania programu

- I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków
  1. Udzielanie informacji nt. możliwości leczenia uzależnienia, wstępne motywowanie do podjęcia terapii, udzielanie informacji o grupach wsparcia i kierowanie na leczenie odwykowe.
  2. Przeprowadzenie wywiadów środowiskowych w rodzinach dysfunkcyjnych w celu wczesnego rozpoznania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia.

3. Finansowanie szkoleń: - dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, - dla osób pracujących z dziećmi z rodzin - dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Narkomanii - dla nauczycieli, - innych osób zawodowych.
4. Współpraca w zakresie wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - z GOPS w Michałowie, z pracownikami służby zdrowia, ze szkołami - pedagog szkolny i psycholog, ze świetlicami środowiskowymi, z Radą Pedagogiczną w Szkołach Podstawowych i Gimnazjum, z Gminną Biblioteką Publiczną, Grupą AA, Oddziałami Lecznictwa Odwykowego w Morawicy w zakresie: informowania osób opuszczających Ośrodki o szkodliwości i skutkach nadużywania narkotyków,, nakłaniania osób uzależnionych do podjęcia decyzji o poddaniu się leczeniu odwykowemu. Współpraca z Policją - zakup narkotestu
5. Zapewnienie pomocy edukacyjnej, psychoedukacyjnej i psychologicznej dla osób uzależnionych od narkotyków i członków ich rodzin.

- II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
1. Współpraca ze Szkołami i GOPS oraz finansowanie zadań w zakresie organizowania dodatkowej opieki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których występują problemy narkotykowe.
  2. Finansowanie świetlic środowiskowych, wiejskich i szkolnych: - użyczenie pomieszczeń i sprzętu do prowadzenia działalności świetlic, - pokrywanie kosztów bieżącego utrzymania pomieszczeń, - finansowanie bieżących kosztów działalności świetlic związanych z organizowaniem zajęć i wypoczynku dla dzieci, (zatrudnienie pracownika,) dofinansowanie posiłków dla dzieci, zakup sprzętu siłowego (atlasu) do świetlicy we Wrocieryżu, - przeprowadzenie remontów i zakup materiałów (stolarki okiennej i drzwiowej) w świetlicach w Zagajówku, Zagajowie, Węchadłowie.
  3. Współpraca z Policją Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, z księżmi, psychologiem w zakresie profilaktyki uzależnień i ochrony przed przemocą w rodzinie.
  4. Organizowanie spotkań towarzysko-terapeutycznych z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i sprawcami przemocy.
- III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych
1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach - alkoholizm i narkomania - problemy z nich wynikające - dla uczniów, dla rodziców.
  2. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz o tematyce antynarkotykowej dla nauczycieli i uczniów szkół oraz członków Komisji.
  3. Prenumerata czasopism, zakup materiałów edukacyjnych i ulotek pomocnych przy realizowaniu niniejszego programu.
  4. Organizacja wyjazdów na spektakle teatralne - rozrywkowe o treściach związanych z profilaktyką uzależnień dla dzieci i młodzieży. Organizowanie spektakli teatralnych w salach na terenie Gminy. Realizacja działań wczesnej profilaktyki w szkołach i środowisku - zagospodarowanie wolnego czasu, poprzez organizowanie konkursów /z nagrodami/ o tematyce związanej z uzależnieniami i profilaktyką uzależnień. Ekspozycja prac.
5. Organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży i dofinansowanie działań związanych z turystyką i sportem jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapobiegających powstawaniu patologii społecznej. Współpraca z klubami sportowymi. Organizowanie lokalnych imprez edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych dla dzieci i młodzieży, poprzedzone kampaniami profilaktyczno-edukacyjnymi na tematy związane z profilaktyką problemów alkoholowych, narkomanią i przemocą w rodzinie. Promowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i finansowanie obozów i kolonii dla dzieci z rodzin patologicznych i zagrożonych patologią oraz wspieranie finansowe miejsc do uprawiania sportu propagowanie życia w trzeźwości. Organizowanie przez Gminną Bibliotekę Publiczną spotkań autorskich z pisarzami poruszającymi tematy uzależnień, zakup i udostępnianie wydawnictw związanych z profilaktyką uzależnień. Organizowanie i finansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży na basen do Pływalni Miejskiej w Pińczowie i na imprezy kulturalne.
6. Finansowanie zajęć profilaktycznych pozalekcyjnych zajęć sportowych. Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
7. Angażowanie dzieci i młodzieży do podejmowania i realizowania działań na rzecz środowiska młodzieżowego i lokalnego.
8. Realizowanie elementów profilaktyki podczas imprez organizowanych na terenie gminy.
9. Przeprowadzanie kampanii edukacyjnych w zakresie niebezpieczeństwa związanego z produkcją, przemytem i zażywaniem narkotyków.
- IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.
1. Współpraca z pracownikami socjalnymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mająca na celu wyłonienie osób uzależnionych i współuzależnionych oraz udzielenie pomocy.
  2. Udział w finansowaniu i wspomaganie działalności instytucji służących rozwiązywaniu problemów narkomanii - na podstawie umów, porozumień.

3. Wspieranie i współfinansowanie działań stowarzyszeń i instytucji współdziałających w rozwiązywaniu problemów narkomanii /LZS/

Zadania zawarte w powyższym programie realizowane będą przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Załącznik Nr 2

Plan Finansowy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2008 rok

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Plan w złotych	Realizatorzy
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie informacji nt. możliwości leczenia uzależnienia wstępne motywowanie do podjęcia terapii, udzielanie informacji o grupach wsparcia i kierowanie na leczenie odwykowe. 2. Przeprowadzenie wywiadów środowiskowych w rodzinach dysfunkcyjnych w celu wczesnego rozpoznania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia. 3. Finansowanie szkoleń: - dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, - dla osób pracujących z dziećmi z rodzin - dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii - dla nauczycieli, - innych osób zawodowych 4. Współpraca w zakresie wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z GOPS w Michałowie, z pracownikami służby zdrowia ze szkołami - pedagog szkolny i psycholog, ze świetlicami środowiskowymi, z Radą Pedagogiczną w Szkołach Podstawowych i Gimnazjum, z Gminną Biblioteką Publiczną, Grupą AA, Oddziałami Lecznictwa Odwykowego w Morawicy w zakresie: informowania osób opuszczających Ośrodek o szkodliwości i skutkach nadużywania narkotyków, nakłaniania osób uzależnionych do podjęcia decyzji o poddaniu się leczeniu odwykowemu.. Współpraca z Policją, zakup narkotestu. 5. Zapewnienie pomocy edukacyjnej, psychoedukacyjnej i psychologicznej dla osób uzależnionych od narkotyków i członków ich rodzin 	150	Pełnomocnik d.s realizacji programu GKRPA
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca ze Szkołami i GOPS oraz finansowanie zadań w zakresie organizowania dodatkowej opieki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których występują problemy narkotykowe. 2. Finansowanie świetlic środowiskowych, wiejskich i szkolnych: - użyczenie pomieszczeń i sprzętu do prowadzenia działalności świetlic, - pokrywanie kosztów bieżącego utrzymania pomieszczeń, - finansowanie bieżących kosztów działalności świetlic związanych z organizowaniem zajęć i wypoczynku dla dzieci, (zatrudnienie pracownika), dofinansowanie posiłków dla dzieci. 3. Rozpatrywanie wniosków o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu, przeprowadzanie rozmów z tymi osobami i ich rodzinami. Kierowanie na badania do lekarza biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ich finansowanie. 6. Organizowanie spotkań towarzysko-terapeutycznych z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i sprawcami przemocy. 		GOPS, GKRPA, SZOZ Pełnomocnik d.s realizacji programu
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach - alkoholizm i narkomania - problemy z nich wynikające - dla uczniów, dla rodziców 2. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych dla nauczycieli i uczniów szkół oraz członków Komisji. 		Placówki oświatowe, specjaliści mający odpowiednie kwalifikacje, GKRPA
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych	<ol style="list-style-type: none"> 3. Prenumerata czasopism, zakup materiałów edukacyjnych i ulotek pomocnych przy realizowaniu niniejszego programu. 4. Organizacja wyjazdów na spektakle teatralne - rozrywkowe o treściach związanych z profilaktyką uzależnień dla dzieci i młodzieży. Organizacja spektakli teatralnych w salach na terenie Gminy. Realizacja działań wczesnej profilaktyki w szkołach i środowisku - zagospodarowanie wolnego czasu, poprzez: organizowanie konkursów /z nagrodami/ o tematyce związanej z uzależnieniami i profilaktyką uzależnień. Ekspozycja prac. 		Pełnomocnik ds. realizacji programu

	5. Organizowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży i dofinansowanie działań związanych z turystyką i sportem jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapobiegających powstawaniu patologii społecznej. Współpraca z klubami sportowymi. Organizowanie lokalnych imprez edukacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych dla dzieci i młodzieży, poprzedzone kampaniami profilaktyczno-edukacyjnymi na tematy związane z profilaktyką problemów alkoholowych, narkomanią i przemocą w rodzinie. - Promowanie zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i finansowanie obozów i kolonii dla dzieci z rodzin patologicznych i zagrożonych patologią oraz wspieranie finansowe miejsc do uprawiania sportu propagowanie życia w trzeźwości. Organizowanie przez Gminną Bibliotekę Publiczną spotkań autorskich z pisarzami poruszającymi tematy uzależnień, zakup i udostępnianie wydawnictw związanych z profilaktyką uzależnień. Organizowanie i finansowanie wyjazdu dzieci i młodzieży na basen do Pływalni Miejskiej w Pińczowie i na imprezy kulturalne	3 350	
	6. Finansowanie zajęć profilaktycznych pozalekcyjnych zajęć edukacyjnych, sportowych. Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem..		
	7. Angażowanie dzieci i młodzieży do podejmowania i realizowania działań na rzecz środowiska młodzieżowego i lokalnego.		
	8. Realizowanie elementów profilaktyki podczas imprez organizowanych na terenie gminy		
	Razem	3 500	

1587

UCHWAŁA Nr XV/94/2008 RADY GMINY MICHAŁÓW

z dnia 18 marca 2008r.

w sprawie zasad podziału funduszu na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz ustalenia „Regulaminu przyznawania środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli placówek oświatowych podległych Gminie Michałów”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) w związku z art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (tekst jednolity - Dz. U. z 2006r. Nr 97 poz. 674 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania środków (tekst jednolity - Dz. U. z 2002r. Nr 46 poz. 430) Rada Gminy Michałów uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się zasady podziału funduszu na dofinansowanie doskonalenia zawodowego

nauczycieli oraz zasady korzystania ze środków na doskonalenie zawodowe w formie „Regulaminu przyznawania środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli placówek oświatowych podległych Gminie Michałów”.

§ 4. Przyjmuje się „Regulamin przyznawania środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli placówek oświatowych podległych Gminie Michałów”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałów..

§ 6. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego, z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2008r.

Przewodniczący Rady Gminy: Z. Mika

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XV/94/2008
Rady Gminy Michałów
z dnia 18 marca 2008r.

Regulamin przyznawania środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli placówek oświatowych podległych Gminie Michałów.

Zasady ogólne:

Regulamin przyznawania środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli wprowadzony został na podstawie:

- art. 70 a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (tekst jednolity - Dz. U. z 2006r. Nr 97 poz. 674 z późn. zm.);
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002r. w sprawie podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania środków (tekst jednolity - Dz. U. z 2002r. Nr 46 poz. 430).

Regulamin określa zasady podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

§ 1. Wysokość środków na dofinansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli wynosi 1 % planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Michałów.

§ 2.1. Środki finansowe wyodrębnione w budżecie gminy na doskonalenie zawodowe nauczycieli przeznacza się, z uwzględnieniem:

- 1) kwalifikacji nauczycieli oraz zgłaszanych przez nauczycieli potrzeb w zakresie ich uzupełniania i podnoszenia,
- 2) oceny przydatności form doskonalenia zawodowego w pracy nauczycieli,
- 3) zadań związanych z polityką oświatową państwa i gminy.

2. Dyrektor szkoły opracowuje wieloletni plan doskonalenia zawodowego nauczycieli w porozumieniu z Radą Pedagogiczną i szkolnymi przedstawicielstwami związków zawodowych mając na uwadze:

- 1) program rozwoju szkoły i związane z nim potrzeby kadrowe,
- 2) wnioski nauczycieli o dofinansowanie form doskonalenia zawodowego.

3. Dyrektor szkoły w terminie do 30 listopada każdego roku składa zapotrzebowanie na środki finansowe z przeznaczeniem na doskonalenie zawodowe nauczycieli zgodnie z tabelą, która stanowi załącznik Nr 1 do regulaminu.

§ 3.1. Ze środków na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli dofinansowuje się:

- 1) indywidualne formy kształcenia i doskonalenia, zgodnie z potrzebami organizacyjnymi i kadrowymi szkoły:
  - a) studia podyplomowe,
  - b) kursy kwalifikacyjne nadające uprawnienia do nauczania dodatkowego przedmiotu,
  - c) studia magisterskie i licencjackie jako druga specjalność,
  - d) studia i kursy kwalifikacyjne do nauczania języków obcych,
  - e) studia magisterskie uzupełniające dla absolwentów kolegów językowych, SN, licencjatów i innych kierunków.
- 2) udział w konferencjach, seminariach, szkoleniach, kursach dla nauczycieli na podstawie skierowania dyrektora placówki.

2. Dofinansowaniem obejmuje się również:

- a) szkolenia rady pedagogicznej,
- b) szkolenia zespołów problemowych i przedmiotowych,
- c) inne formy doskonalenia ujęte w planie doskonalenia przyjętym przez radę pedagogiczną.

3. W miarę posiadanych środków nauczyciel może otrzymać zwrot kosztów podróży w całości lub w części.

§ 4.1. Z wnioskiem o dofinansowanie doskonalenia zawodowego może występować nauczyciel, który:

- a) posiada co najmniej stopień nauczyciela kontraktowego, dobrą ocenę pracy,
- b) jest zatrudniony w placówce na co najmniej ½ etatu,
- c) podnosi swoje kwalifikacje zgodnie z potrzebami kadrowymi i organizacyjnymi placówki.

§ 5.1. Nauczyciele, którzy ubiegają się o dofinansowanie indywidualnego kształcenia

składają do dyrektora placówki wnioski (wzór wniosku stanowi załącznik Nr 2 do regulaminu) z załącznikami:

- a) potwierdzeniem uczestnictwa w danej formie kształcenia lub doskonalenia wystawione przez organizatora,
- b) potwierdzenie uiszczenia opłaty,

2. W przypadku gdy nauczyciel studiuje na więcej niż jednym kierunku, dofinansowaniu podlega tylko jeden z nich.

3. Dofinansowanie nie przysługuje nauczycielowi w przypadku powtórzenia semestru lub roku studiów.

4. Przyznane dofinansowanie podlega zwrotowi w przypadku:

- a) przerwania, z winy pracownika, studiów lub kursu przed ich ukończeniem,
- b) rozwiązania umowy o pracę na prośbę nauczyciela w ciągu 3 lat od chwili ukończenia studiów.

5. Nauczyciel może skorzystać z dofinansowania co najwyżej dwa razy w ciągu trwania jednej formy kształcenia.

§ 6. Dyrektor placówki oświatowej w terminie do 31 marca danego roku składa organowi prowadzącemu sprawozdanie ze sposobu wykorzystania środków przeznaczonych na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w poprzednim roku budżetowym.

§ 7.1. Nauczyciel ubiegający się o dofinansowanie składa w terminie do 25 września każdego roku wnioski do dyrektora szkoły.

2. Decyzję o przyznaniu dofinansowania nauczycielowi podejmuje dyrektor placówki po zasięgnięciu opinii związków zawodowych działających w placówce.

3. Nauczyciele zajmujący stanowiska kierownicze składają do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie udziału w doskonaleniu zawodowym w terminie określonym w ust. 1.

4. Decyzję o przyznaniu dofinansowania dyrektorom, podejmuje Wójt.

§ 8. Organ prowadzący ustala corocznie w drodze uchwały:

- 1) plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli biorąc pod uwagę wnioski dyrektorów szkół złożone do dnia 30 listopada danego roku oraz opinie związków zawodowych.
- 2) w porozumieniu z dyrektorami szkół maksymalną kwotę dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli oraz specjalności i formy kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.

§ 9.1. Ustala się następującą wysokość dofinansowania poniesionych kosztów z doskonalenia zawodowego nauczycieli:

- 1) opłaty za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli do wysokości kwoty określonej uchwałą rady gminy, o której mowa w § 8 niniejszego regulaminu,
- 2) opłata za kursy kwalifikacyjne i doskonalące do 50 % faktycznie poniesionej opłaty,
- 3) opłaty za udział na podstawie skierowania dyrektora placówki oświatowej w seminariach, szkoleniach, konferencjach szkoleniowych do 100 % faktycznie poniesionej opłaty,
- 4) opłaty związane z organizacją szkoleń rad pedagogicznych, organizacją doradztwa metodycznego oraz przygotowaniem materiałów szkoleniowych i informacyjnych 100 % faktycznie poniesionych kosztów.

2. Podstawę do wypłaty dofinansowania stanowi kserokopia dowodu wpłaty wniesionej w związku z kształceniem i delegacją.

3. Przy ustalaniu wysokości dofinansowania pod uwagę bierze się sytuację materialną nauczyciela oraz potrzeby kadrowe szkoły.

§ 10. Dyrektor zapoznaje radę pedagogiczną z treścią niniejszego regulaminu oraz sprawozdaniem składanym corocznie organowi prowadzącemu.

1588

UCHWAŁA Nr XV/95/2008 RADY GMINY W MICHAŁOWIE

z dnia 18 marca 2008r.

w sprawie określenia rodzaju świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz warunków i sposobu ich przyznawania

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 72 ust. 1 i 4 oraz art. 91d pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (tekst jednolity Dz. U. z 2006r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) Rada Gminy Michałów uchwala, co następuje:

§ 1.1. Wysokość środków finansowych z przeznaczeniem na pomoc zdrowotną dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej określana jest corocznie w budżecie Gminy Michałów i wynosi 0,3 % rocznej planowanej kwoty na wynagrodzenia osobowe nauczycieli placówek oświatowych z terenu gminy.

2. Wysokość środków nie podlega zmianom w ciągu roku.

3. Ogół środków odpisu tworzy jeden fundusz wspólny dla wszystkich jednostek oświatowych prowadzonych przez Gminę Michałów.

§ 2. Do korzystania ze świadczeń funduszu uprawnieni są nauczyciele zatrudnieni w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez Gminę Michałów w wymiarze, co najmniej połowy obowiązującego wymiaru zajęć dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych oraz nauczyciele emeryci i renciści.

§ 3.1. Pomoc zdrowotna udzielana jest w formie jednorazowego, bezzwrotnego świadczenia pieniężnego i przysługuje osobom, o których mowa w § 2 w związku z:

- a) przewlekłą chorobą nauczyciela,
- b) długotrwałym leczeniem specjalistycznym,
- c) koniecznością zakupu specjalistycznego sprzętu medycznego.

2. Wysokość przyznawanego świadczenia zdrowotnego uzależnia się od:

- a) rodzaju leczenia (leczenie choroby przewlekłej, leczenie specjalistyczne),
- b) udokumentowanych kosztów ponoszonych przez nauczyciela w związku z leczeniem,

- c) sytuacji materialnej nauczyciela,
- d) możliwości finansowych funduszu.

2. Wysokość jednorazowej pomocy nie może przekraczać kwoty 250 zł.

§ 4.1. Warunkiem przyznania świadczenia zdrowotnego jest złożenie przez chorego nauczyciela wniosku. Z wnioskiem o udzielenie pomocy zdrowotnej dla nauczyciela w wyjątkowych sytuacjach (np. długotrwały pobyt w szpitalu) może wystąpić również rada pedagogiczna oraz związki zawodowe lub opiekun.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- a) aktualne zaświadczenie lekarskie o chorobie nauczyciela (z ostatnich 3 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku),
- b) dokumenty potwierdzające ponoszone koszty związane z leczeniem,
- c) oświadczenie o dochodach nauczyciela oraz pozostałych członków rodziny ze wszystkich źródeł z ostatnich trzech miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku (wzór oświadczenia stanowi załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.)

3. Wniosek składa się do dyrektora macierzystej jednostki, który wraz ze swoją opinią przekazuje go Wójtowi Gminy. Nauczyciele emerytowani i renciści składają wniosek bezpośrednio do Wójta Gminy.

4. Uprawniony nauczyciel może skorzystać z pomocy zdrowotnej nie częściej niż raz w roku z zastrzeżeniem ust. 5.

5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach ciężkiej, nieuleczalnej choroby lub doznania wypadku pomoc ta może być udzielona powtórnie w danym roku.

§ 5.1. Wniosek rozpatruje komisja powołana przez Wójta Gminy Michałów w skład, której wchodzi:

- a) przedstawiciel Wójta Gminy,
- b) Skarbnik Gminy,
- c) dyrektorzy placówek oświatowych prowadzonych przez gminę,
- d) po jednym przedstawicielu nauczycielskich organizacji związkowych działających w jednostkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Michałów.

2. Komisja zbiera się dwa razy w roku tj. do końca maja i do końca października.

3. Komisja podejmuje rozstrzygnięcia zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy jej składu osobowego. W przypadku jednakowej liczby głosów decydujący jest głos przewodniczącego komisji. Rozstrzygnięcie komisji jest ostateczne.

4. Komisja dysponuje środkami do wysokości odpisu z tym, że środki te dzieli się pro-

porcjonalnie na każde półrocze. Środki niewykorzystane w I półroczu przechodzą na drugie półrocze.

5. Środki funduszu nie wykorzystane w danym roku nie przechodzą na rok następny.

6. Świadczenia funduszu nie mają charakteru roszczeniowego.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2008r.

Przewodniczący Rady Gminy: Z. Mika

1589

UCHWAŁA Nr XV/98/2008 RADY GMINY W MICHAŁOWIE

z dnia 18 marca 2008r.

w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Michałów na 2008 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4, pkt 9 lit. d, lit. i ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) w związku z art. 86, art. 165, art. 165a, art. 166 ust. 1, art. 173 ust. 1, art. 174 ust. 3, art. 184 ust. 1, pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 lit. a i b, 11, 12, 13, 14, 15, ust. 2 pkt 1, 2, 3, ust. 3, ust. 4 pkt 1, 2, art. 188 ust. 2, pkt 1, pkt 2, art. 195 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005r. Nr 249, poz. 2104, ze zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Dochody budżetu gminy w wysokości 12 993 820 zł,
z tego:

a) dochody bieżące	9 483 820 złotych
b) dochody majątkowe	3 510 000 złotych
- zgodnie z załącznikiem nr 1.

§ 2.1. Wydatki budżetu gminy w wysokości 14 843 546 zł,
z tego:

a) wydatki bieżące	8 186 363 zł
- w tym:
- wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń 4 040 806 zł
  - dotacje 210 000 zł
  - wydatki na obsługę długu 0 zł
  - wydatki przypadające do spłaty w danym roku budżetowym, zgodnie z zawartą umową, z tytułu poręczeń i gwarancji 46 000 zł
b) wydatki majątkowe	6 657 183 zł
- zgodnie z załącznikiem nr 2.

2. Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2008-2010 zgodnie z załącznikiem nr 3 (i 3a - wydatki inwestycyjne jednoroczne).

3. Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych, niepodlegających zwrotowi w wysokości 6 000 000 zł,

a) wydatki bieżące	0 zł
b) wydatki majątkowe	6 000 000 zł
- zgodnie z załącznikiem nr 4, 4a.

§ 3.1. Deficyt budżetu gminy w wysokości 1 849 726 zł, który zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z:

- 1) wpływów ze sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez gminę w kwocie - ..... zł,
- 2) zaciąganych kredytów w kwocie - ..... zł,
- 3) pożyczek w kwocie - ..... zł,
- 4) wpływów z prywatyzacji majątku gminy w kwocie - ..... zł,
- 5) nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych w kwocie - 1 849 726 zł,
- 6) wolnych środków, jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu gminy wynikającej z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie - ..... zł.

2. Przychody budżetu w wysokości 1 849 726 zł, rozchody w wysokości 0 zł, zgodnie z załącznikiem nr 5.

§ 4. W budżecie tworzy się rezerwy:

- 1) ogólną w wysokości - 20 000 zł
- 2) celową w wysokości - 0 zł

§ 5.1. Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami, zgodnie z załącznikiem nr 6.

2. Dochody i wydatki związane z realizacją zadań realizowanych wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego, zgodnie z załącznikiem nr 7.

3. Dochody i wydatki związane z realizacją zadań przejętych przez Gminę do realizacji w drodze umowy lub porozumienia między jednostkami samorządu terytorialnego, zgodnie z załącznikiem nr 8.

§ 6. Ustala się dochody w kwocie 45 000 zł z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wydatki w kwocie 45 000 zł na realizację zadań określonych w gminnym

programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnym programie przeciwdziałania narkomanii.

§ 7.1. Plan dochodów i wydatków w łącznej kwocie dla rachunków dochodów własnych jednostek budżetowych: dochody - 93 000 zł; wydatki - 93 000 zł, zgodnie z załącznikiem nr 8.

§ 8.1. Dotacje podmiotowe dla:

- 1) gminnych instytucji kultury na łączną kwotę - 100 000 zł
- 2) innych podmiotów w wysokości - 20 000 zł zgodnie z załącznikiem nr 9.

§ 9.1. Ustala się plan przychodów i wydatków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości:

- 1) przychody - 3 800 zł,
  - 2) wydatki - 4 000 zł,
- zgodnie z załącznikiem nr 10.

§ 10. Łączną kwotę poręczeń i gwarancji w wysokości 46 000 zł, w tym:

- poręczenia do wysokości 46 000 zł
- gwarancje do wysokości zł

§ 11. Upoważnia się Wójta /Burmistrza/ Prezydenta do:

- 1) zaciągania kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu do wysokości 500 000 zł, w tym do zaciągania kredytów, pożyczek i emitowania papierów wartościowych w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami określonymi w art. 5

ust. 3 ustawy o finansach publicznych - w kwocie 500 000 zł

- 2) zaciągania zobowiązań:
  - a) na finansowanie wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne, na programy i projekty realizowane ze środków Unii Europejskiej lub bezzwrotnych środków zagranicznych oraz na zadania wynikające z kontraktów wojewódzkich do wysokości określonej w załączniku nr 3 i nr 4,
  - b) z tytułu umów, których realizacja w roku następnym (2009) jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania Gminy i termin zapłaty upływa w 2009 roku
- 3) dokonywania zmian w planie wydatków w ramach działów klasyfikacji budżetowej z wyłączeniem zwiększania planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz zmian w wieloletnich programach inwestycyjnych,
- 4) przekazania kierownikom jednostek budżetowych uprawnień do dokonywania przeniesień w planie wydatków oraz w planach dochodów własnych tych jednostek,
- 5) lokowania wolnych środków budżetowych na rachunkach bankowych w innych bankach niż bank prowadzący obsługę budżetu gminy.

§ 12. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi.

§ 13. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2008 roku i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy.

Przewodniczący Rady Gminy: Z. Mika

Załączniki do uchwały XV/98/2008
Rady Gminy w Michałowie
z dnia 18 marca 2008r.

Załącznik Nr 1

Dochody budżetu gminy na 2008r.

w złotych

Dział	Rozdział	§	Treść	Dochody bieżące	Dochody majątkowe
1	2	3	4	5	6
010			Rolnictwo i łowiectwo	79753	3100000
010	01010	8530	Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej przeznaczone na finansowanie programów i projektów realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych		3 100 000
010	01095	0830	wpływy z usług	60000	
010	01095	2710	Wpływy z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego	19753	

1	2	3	4	5	6
020			Leśnictwo	1500	0
020	02001	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	1500	
700			Gospodarka mieszkaniowa	54111	410000
700	70005	0470	wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie wieczyste nieruchomości	1835	
700	70005	0690	wpływy z różnych opłat	5000	
700	70005	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	21750	
700	70005	0830	wpływy z usług	25 426	
700	70005	0870	wpływy ze sprzedaży składników majątkowych		410 000
700	70005	0920	pozostałe odsetki	100	
750			Administracja publiczna	47460	0
750	75011	2010	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	40360	
750	75011	2360	dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	1100	
750	75023	0690	wpływy z różnych opłat	2000	
750	75023	0970	wpływy z różnych dochodów	4000	
751			Urządy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa i sądownictwa	731	
751	75101	2010	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	731	
756			Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości	1 839 324	0
756	75601	0350	podatek od działalności gospodarczej od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	6000	
756	75615	0310	podatek od nieruchomości	156928	
756	75615	0320	podatek rolny	6008	
756	75615	0330	podatek leśny	43926	
756	75615	0340	podatek od środków transportowych	5670	
756	75616	0310	podatek od nieruchomości	162719	
756	75616	0320	podatek rolny	542540	
756	75616	0330	podatek leśny	8719	
756	75616	0340	podatek od środków transportowych	108810	
756	75616	0360	podatek od spadków i darowizn	10000	
756	75616	0500	podatek od czynności cywilnoprawnych	20000	
756	75618	0410	wpływy z opłaty skarbowej	20000	
756	75618	0430	wpływy z opłaty targowej	2000	
756	75618	0460	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	10000	
756	75618	0480	wpływy z opłat za zezwolenie na sprzedaż alkoholu	45000	
756	75621	0010	podatek dochodowy od osób fizycznych	691004	
758			Różne rozliczenia	5366541	0
758	75801	2920	subwencja oświatowa	2862977	
758	75807	2920	subwencja wyrównawcza	2460941	
758	75831	2920	subwencja równoważąca	42623	
801			Oświata i wychowanie	5000	0
801	80104	0690	wpływy z różnych opłat	3256	
801	80195	2030	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	1 744	
852			Pomoc społeczna	2089400	0
852	85212	2010	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	1951837	
852	85213	2010	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	6735	
852	85214	2010	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	25953	
852	85214	2030	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	28479	
852	85219	2030	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	59034	
852	85295	2030	dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	17362	
Dochody ogółem				9 483 820	3 510 000

Załącznik Nr 2

Wydatki budżetu gminy na 2008r.

w złotych

Dział	Rozdział	Nazwa	Plan na 2008r.	w tym:							
				Wydatki bieżące	z tego:			Wydatki na obsługę długu (odsetki)	Wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji	Wydatki majątkowe	
Wynagrodzenia	Pochodne od wynagrodzeń	Dotacje	6		7	8	9				10
010		Rolnictwo i leśnictwo	6498183	122000	30000	6000	0	0	0	0	6376183
010	01010	Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	6376183								6376183
010	01030	Izby rolnicze	15000	15000							
010	01095	pozostała działalność	107000	107000	30000	6000					
600		Transport i łączność	508000	413000	0	0	90000	0	0	0	95000
		drogi publiczne wojewódzkie	1000	1000							
600	60014	drogi publiczne powiatowe	100000	100000			90000				
600	60016	drogi publiczne gminne	387000	292000							95000
600	60078	usuwanie skutków klęsk żywiołowych	10000	10000							
600	60095	pozostała działalność	10000	10000							
700		Gospodarka mieszkaniowa	131000	130000	0	0	0	0	0	0	1000
700	70005	Gospodarka gruntami i nieruchomościami	131000	130000							1000
710		Działalność usługowa	50000	50000	0	0	0	0	0	0	0
710	71004	Plany zagospodarowania przestrzennego	50000	50000							
750		Administracja publiczna	1278360	1213360	813760	159600	0	0	0	0	65000
750	75011	administracja publiczna	40360	40360	33760	6600					
750	75022	Rady Gminy	60000	60000							
750	75023	Urzędy Gmin	1158000	1093000	780000	153000					65000
750	75095	Pozostała działalność	20000	20000							
751		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	731	731	612	119	0	0	0	0	0
751	75101	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	731	731	612	119					
754		Bezpieczeństwo publiczne	80000	80000	22000	4000	0	0	0	0	0
754	75412	Ochotnicza Straż Pożarna	78000	78000	22000	4000					
754	75414	Obrona cywilna	2000	2000							
756		Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	78000	78000	62400	12200	0	0	0	0	0
756	75647	Pobór podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych	78000	78000	62400	12200					
757		Obsługa długu publicznego	46000	46000	0	0	0	0	46000	0	0
757	75704	Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego	46000	46000					46000		
758		Różne rozliczenia	20500	20500	0	0	0	0	0	0	0
758	75814	Różne rozliczenia finansowe	500	500							
758	75818	Rezerwy ogólne i celowe	20000	20000							
801		Oświata i wychowanie	3634000	3514000	2341000	456000	0	0	0	0	120000
801	80101	Szkoły podstawowe	1750000	1750000	1290000	250000					
801	80104	Przedszkola	460 000	340000	250000	49000					120000
801	80110	Gimnazja	1090000	1090000	786000	154000					
801	80113	Dowożenie uczniów do szkół	280000	280000	15000	3000					
801	80146	Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	20000	20000							
801	80195	Pozostała działalność	34000	34000							
851		Ochrona zdrowia	65000	65000	12500	1500	20000	0	0	0	0
	85121	Leczenie ambulatoryjne	20000	20000			20000				
851	85153	Zwalczanie narkomanii	3500	3500							
851	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	41500	41500	12500	1500					
852		Opieka Społeczna	2181572	2181572	70100	29935	0	0	0	0	0
852	85201	Placówki opiekuńczo wychowawcze	1000	1000							
852	85212	Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1951837	1951837	17100	13000					
852	85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	6735	6735		6735					
852	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	70000	70000							
852	85215	Dodatki mieszkaniowe	35000	35000							
852	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1000	1000	1000						
852	85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	73000	73000	52000	10200					
852	85295	Pozostała działalność	43000	43000							
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	161200	161200	15900	3180	0	0	0	0	0
900	90002	Gospodarka odpadami	10000	10000							
900	90015	Oświetlenie ulic, placów i dróg	150000	150000	15000	3000					
900	90095	Pozostała działalność	1200	1200	900	180					
921		Kultura i ochrona dziedzictwa	105000	105000	0	0	100000	0	0	0	0
921	92105	Pozostałe zadania w zakresie kultury	5000	5000							
921	92116	Biblioteki	100000	100000			100000				
926		Kultura fizyczna i sport	6000	6000	0	0	0	0	0	0	0
926	92605	Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	6000	6000							
Ogółem wydatki			14843546	8186363	3368272	672534	210000	0	46000	0	6657183

Załącznik Nr 3

Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2008-2010

w złotych

Lp.	Dział	Rozdz.	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji (w latach)	Łączne nakłady finansowe	Wydatki poniesione do 31.12.2007r.	Planowane wydatki						Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program		
						rok budżetowy 2008 (8+9+10+11)	w tym źródła finansowania				2009r.		2010r.	wydatki do poniesienia po 2010 roku
							dochody własne jst	kredyty i pożyczki	dotacje i środki poc	Środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	13	
1.	010	01010	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami i obiektami towarzyszącymi gminy Michałów	15 500 000	394588	6 000 000	2 900 000		A. B. C. D.	3 100 000	4 700 000	4 800 000		Urząd Gminy
2	010	01010	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami i pompowniami w gminie Michałów Etap I	11 000 000		376 183	376 183				3 500 000	4 500 000	2 623 817	Urząd Gminy
3	600	60016	Modernizacja drogi gminnej - Góry - do cmantarza	344 800		15 000	15 000				329 800			Urząd Gminy
4	600	60016	Modernizacja drogi gminnej Michałów Betlejem	692 800		25 000	25 000				692 800			Urząd Gminy
5	600	60016	Modernizacja drogi gminnej Tur Gómy - Wroclanyż	964 000		20 000	20 000				200 000	744 000		urząd Gminy
6	801	80104	Budowa przedszkola przez rozbudowę budynku szkoły w Michałowie	600 000		120 000	120 000				480 000			urząd gminy
Ogółem				29 101 600	394 588	6 556 183	3 456 183	0	0	3 100 000	9 902 600	10 044 000	2 623 817	x

* Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

- A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFiS, ...)
B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych
C. Inne źródła
D. Inne źródła

Załącznik Nr 3a

Zadania inwestycyjne roczne w 2008r.

w złotych

Lp.	Dział	Rozdz.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Łączne nakłady finansowe	Planowane wydatki					Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program
					rok budżetowy 2008 (7+8+9+10)	w tym źródła finansowania				
						dochody własne jst	kredyty i pożyczki	dotacje i środki pochodzące z innych źr.*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	600	60016	Asfaltowanie drogi w miejscowości Przecławka	35 000	35 000	35 000		A. B. C. D.		Urząd gminy
3	700	70005	Zakup działki	11 000	1 000	1 000				Urząd Gminy
4	750	75023	zakup samochodu	65 000	65 000	65 000				Urząd Gminy
Ogółem				111 000	101 000	101 000	0	0		x

* Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

- A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFiS, ...)
B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych
C. Inne źródła
D. Inne źródła

Załącznik Nr 4

Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych, niepodlegających zwrotowi na 2008 rok

w zł

L.p.	Źródła finansowania	Wydatki w roku budżetowym 2008	Planowane wydatki budżetowe na realizację zadań programu w latach 2009-2010		
			2009 rok	2010 rok	Razem 2009 2010
I	Ogółem wydatki bieżące - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych				
II	Ogółem wydatki majątkowe - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	6 000 000 2 900 000 3 100 000	4 700 000	4 800 000	9 500 00
	Ogółem wydatki - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	6 000 000 2 900 000 3 100 000	4 700 000	4 800 000	9 500 000

Załącznik Nr 4a

Wydatki majątkowe na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych, niepodlegających zwrotowi na 2008 rok

w zł

Lp.	Projekt	Okres realizacji zadania	Jednostka org. realizująca zadanie lub koordynująca program	Dział	Rozdział	Przewidywane nakłady i źródła finansowania		Wydatki poniesione do 31.12.2007r.	Wydatki w roku budżetowym 2008	Planowane wydatki budżetowe na realizację zadań programu w latach 2009-20		
						źródło	kwota			2009 rok	2010 rok	po 2010 roku
1.	Program: RPO Świętokrzyskie Priorytet: Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej Działanie: Rozwój systemów lokalnej infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej Projekt: Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami i obiektami towarzyszącymi gminy Michałów	2008-2010	Gmina Michałów	010	01010	Wartość zadania: - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych	15500000	394588	6000000 2900000 310000	4700000	4800000	
2.	Program: RPO Świętokrzyskie Priorytet: Podniesienie jakości systemu komunikacyjnego regionu Działanie: Rozwój systemów lokalnej infrastruktury komunikacyjnej Projekt: Modernizacja dróg gminnej Miczałów Betlejem					Wartość zadania: - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych						
	Ogółem wydatki majątkowe - środki z budżetu j.s.t. - środki z budżetu krajowego - środki z UE oraz innych źródeł zagranicznych						15500000	394 588	6 000 000 2 900 000 3 100 000	4700000	4 800 000	

Załącznik Nr 5

Przychody i rozchody budżetu w 2008r.

w złotych

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Kwota 2007r.
1	2	3	4
Przychody ogółem:			1 849 726
1.	Kredyty	§ 952	
2.	Pożyczki	§ 952	
3.	Pożyczki na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	§ 903	
4.	Spląty pożyczek udzielonych	§ 951	
5.	Prywatyzacja majątku jst	§ 941 do 944 ¹⁾	
5a.	Prywatyzacja pośrednia	§ 941	
5b.	Prywatyzacja bezpośrednia	§ 942	
5c.	Prywatyzacja majątku pozostałego po likwidacji państwowych jednostek organizacyjnych oraz spółek z udziałem Skarbu Państwa	§ 943	
5d.	Pozostałe przychody z prywatyzacji	§ 944	
6.	Nadwyżka budżetu z lat ubiegłych	§ 957	1 849 726
7.	Obligacje	§ 911	
8.	Inne papiery wartościowe	§ 931	
9.	Inne źródła (wolne środki)	§ 955	
10.	Przelewy z rachunku lokat	§ 994	
Rozchody ogółem:			
1.	Spląty kredytów	§ 992	
2.	Spląty pożyczek	§ 992	
3.	Spląty pożyczek otrzymanych na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	§ 963	
4.	Udzielone pożyczki	§ 991	
5.	Lokaty	§ 994	
6.	Wykup papierów wartościowych	§ 982	
7.	Wykup obligacji	§ 971	
8.	Rozchody z tytułu innych rozliczeń	§ 995	

¹⁾ w przypadku wystąpienia takiego źródła przychodów podać kwotę przychodów w każdym z występujących paragrafów przychodów osobno

Załącznik Nr 6

Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami w 2008r.

w złotych

Dział	Rozdział	§	Dotacje ogółem	Wydatki ogółem	z tego:				
					Wydatki bieżące	w tym:			Wydatki majątkowe
						wynagrodzenia	pochodne od wynagrodzeń	dotacje	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
750	75011	2010	40360	40360	40360	33760	6600		
751	75101	2010	731	731	731	612	119		
801	80195	2030	1744	1744	1744				
852	85212	2010	1951837	1951837	1951837	17100	13000		
852	85213	2010	6735	6735	6735		6735		
852	85214	2010	25953	25953	25953				
852	85214	2030	28479	28479	28479				
852	85219	2030	59034	59034	59034	40000	5707		
852	85295	2030	17362	17362	17362				
	Ogółem		2132235	2132235	2132235	91472	32161	0	0

Załącznik Nr 7

Dochody i wydatki związane z realizacją zadań realizowanych na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego w 2008r.

w złotych

Dział	Rozdział	§	Dotacje ogółem	Wydatki ogółem	z tego:							
					Wydatki bieżące	w tym:				Wydatki majątkowe		
						wynagrodzenia	pochodne od wynagrodzeń	dotacja	wydatki na obsługę długu (odsetki)		wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
600	60014	2320	90000	90000	90000			90000				
	Ogółem		90000	90000	90000			90000				

Załącznik Nr 8

Plan przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz dochodów i wydatków dochodów własnych na 2008r.

w złotych

Lp.	Wyszczególnienie	Dział	Stan środków obrotowych na początek	Przychody*		Wydatki		Stan środków obrotowych na koniec roku
				ogółem	w tym: dotacja z budżetu	ogółem	w tym: wpłata do budżetu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Zakłady budżetowe							
	w tym:							
	1.							
	2.							
	3.							
	4.							
II.	Gospodarstwa pomocnicze							
	w tym:							
	1.							
	2.							
	3.							
	4.							
III.	Rachunki dochodów własnych		0	93 000		93 000		0
	w tym:							
	1. Zespół placówek oświatowych w Górach	801	0	23 000	x	23000		0
	2. Zespół Placówek Oświatowych w Michałowie	801	0	40000	x	40000		0
	S. Zespół Placówek Oświatowych w Sedowicach	801	0	15000	x	15000		0
	4. Zespół Placówek Oświatowych w Węchadłowie	801	0	15000	x	15000		0
	Ogółem							

* w rachunku dochodów własnych - Dochody

Załącznik Nr 9

Dotacje podmiotowe w 2008r.

w złotych

Lp.	Dział	Rozdział	Nazwa instytucji	Kwota dotacji
1	2	3	4	5
1	851	85121	Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej	20000
2	921	92116	Gminna Biblioteka Publiczna	100000
Ogółem				120000

Załącznik Nr 10

Plan przychodów i wydatków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

w złotych

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 2008r.
I.	Stan środków obrotowych na początek roku	200
II.	Przychody	3800
1.	Wpływ środków z Urzędu Marszałkowskiego województwa świętokrzyskiego w Kielcach	3800
2.		
3.		
III.	Wydatki	4000
1.	Wydatki bieżące	4000
	zakup materiałów	2500
	usługi	1500
2.	Wydatki majątkowe	
IV.	Stan środków obrotowych na koniec roku	0

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego wynosi 2.900,00 zł.
Nr konta Bank Pekao S.A. O/Kielce, Nr 47124044161111000049541542
Dziennik w Internecie – <http://www.kielce.uw.gov.pl/dziennik.htm>

Zbiory Dzienników Urzędowych wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w siedzibie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Al. IX Wieków Kielc 3, pok. 426 w godzinach pracy Urzędu

Wydawca: Wojewoda Świętokrzyski

Redakcja: Zakład Obsługi i Informatyki
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 0 (prefix) 41 3421673, e-mail: org07@kielce.uw.gov.pl

Skład, druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi i Informatyki
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach,
25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3
tel. 0 (prefix) 41 3421807, 3421249

Tłoczono z polecenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 3 czerwca 2008r.